

52467

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM VE YÖNETİCİLİĞİ VE DENETİCİLİĞİ
PLANLAMASI VE EKONOMİSİ ANABİLİM DALI

**İLKOKUL ÖĞRETMENLERİNİN ve
YÖNETİCİLERİNİN
EĞİTİM SENDİKALARINDAN BEKLENTİLERİ
(ANKARA İLİ ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Saim KAPTAN

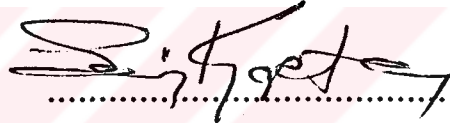
Hazırlayan
Ali Rıza ERDEM

Ankara-1996

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Ali Rıza ERDEM'e ait "İlkokul öğretmenlerinin ve yöneticilerinin eğitim sendikalarından beklentileri" adlı çalışma, jürimiz tarafından Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi Anabilim Dalı'nda YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan

.....

Prof. Dr. Saim KAPTAN (Danışman)

Üye

.....

Doç. Dr. Battal ARSLAN

Üye

.....

Doç. Dr. Ülker AKKUTAY

ABSTRACT

The crucial point is that ,it should be know what are the expectatius of 518.428 teachers and principals that work in different levels of Ministry of Education which include 48 percent that is equal to 246.069 primary school teachers and principals according to the data of 1994-1995 academic year.

The subject of the research is to know what are the expectatius of primary school teachers and principals from the unions of education .In this research the questionnaire is answered by 362 teachers(out of 465)and by 58 principals(out of 67)

According to the findings which are obtained from the data of the questionnaire , primaryschool teachers and principals anticipate "Common objectives" that take in the regulations of the unions as "the most important" degree.

The primary school teachers and principals anticipate as "the most important" from different objectives in the regulations of the unions of education which contain,practicing the democracy within the unions,creating a idea of maintaning the unity of Turkish Republic,growing up a youth who support Atatürk's principle and revolutius,growing up a creative youth with a strong identity,working for the realization of the union right and to make them live ,giving rights to the members ,to express their ideas in organizing , programming,carrying out supervising administration and formation of the policy ,declaring the union's opinion about the problems of the society ,realization of the national,modern,secular,democratic education,to the unions of education who work in the area of education.

The primary school teachers accept the idea that everyone has the right of being educated in his mother tongue which the unions of education support as "the most important" while the principals accept it as "less important".

According to these findings,primary school teachers and principals expect from the unions of education to save,to guard an to develop the common professional,economic rights and interests,being attentive to the Atatürk's principles and revolutions,realizing the union's rights and the democracy within the union,maintaining the right of declaring opinions at the levels of education and insruction,realizing a national,democratic,modern secular educational system and expecting everyone to become members of the unions of education.

ÖZ

1994-1995 öğretim yılı verilerine göre M.E.B.'nın çeşitli kademelerinde görev yapan 518.428 öğretmen ve yöneticinin %48'ni oluşturan 246.069 ilkokul öğretmeni ve yöneticisinin eğitim sendikalarından beklentilerinin "*ne*" olduğunun bilinmesi önemlidir.

İlkokul öğretmenlerinin ve yöneticilerinin eğitim sendikalarından beklentilerinin "*ne*" olduğu araştırmanın konusudur. Örneklemeye alınan 465 öğretmenin 362'si, 67 yöneticinin de 58 anketi cevaplandırmıştır.

Anketle elde edilen verilerin çözümlenmesiyle elde edilen bulgulara göre, eğitim sendikalarının tümünün tüzüklerinde yer alan "*ortak amaçlar*"ın gerçekleştirilmesini ilkokul öğretmenleri ve yöneticileri "*çok önemli*" derecede beklemektedirler.

Eğitim sendikalarının bir veya birden fazla sendikanın tüzüklerinde yer alan "*farklı amaçlar*"dan eğitim sendikalarının, sendika içi demokrasiyi uygulaması; Türk milletinin bölünmez bütünlüğü bilincinin oluşturulmasına çalışması; Atatürk ilke ve inkılâplarını benimsemiş ve savunan vatandaşın yetiştirilmesine çalışması; kişilikli ve yaratıcı insanımızın yetiştirilmesine çalışması; sendikal hakların gerçekleştirilmesine ve yaşatılmasına çalışması; eğitimin planlanmasında, programlanmasında, yürütülmesinde, denetiminde, yönetiminde, politikasının oluşturulmasında üyelerinin söz sahibi olmalarını sağlaması; toplumsal meseleler karşısında sendikanın düşüncelerini açıklaması; millî, çağdaş, laik, demokratik eğitim sistemini savunması ve gerçekleştirilmesine çalışması; eğitim sendikalarının eğitim sektöründe çalışan herkese açık olmasını savunması ve gerçekleştirmelerini ilkokul öğretmenleri ve yöneticileri "*çok önemli*" derecede beklemektedirler.

Eğitim sendikalarının herkesin ana dilde eğitim yapma haklarını savunmasını ilkokul öğretmenleri *"oldukça önemli"* derecede beklerken, ilkokul yöneticileri *"az önemli"* derecede beklemektedirler (p.05).

Bu bulgulara göre ilkokul öğretmenleri ve yöneticileri eğitim sendikalarından, ortak mesleki, ekonomik, özlük hak ve çıkarlarını koruyup geliştirmelerini; milli birlik ve beraberlik, Atatürk ilke ve inkılapları konularında duyarlı olmalarını; sendika içi demokrasi ve sendikal hakların gerçekleştirilmesini; eğitim-öğretimin safhalarında söz hakkı sağlamalarını; milli, demokratik, ağdaş, laik eğitim sisteminin gerçekleştirilmesi için çalışmalarını; eğitim sendikalarının eğitim sektöründe çalışan herkese açık olmasını beklemektedirler.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

BÖLÜM I. GİRİŞ.....	1
ARAŞTIRMANIN DAYANDIĞI KURAMSAL TEMELLER.....	1
A. Sendika.....	1
1. Türkiye'nin Onayladığı Uluslararası Sözleşmelere Göre Sendikal Haklar.....	2
2. İç Hukuktaki Düzenlemelere Göre Sendikal Haklar.....	5
B. Sendikacılık.....	7
1. Korporatist Gelenek.....	8
2. Reformcu Gelenek.....	8
3. Devrimci Gelenek.....	8
C. Türkiye'deki Öğretmen Örgütlenmesinin Tarihçesi.....	8
1. Osmanlı Döneminde.....	8
2. Cumhuriyet Döneminde.....	9
D. Eğitim Sendikalarının Amaçları.....	16
1. Türk Eğitim-Sen'in Amaçları.....	16
2. Eğitim-Bir'in Amaçları.....	17
3. Des'in Amaçları.....	18
4. Tem-Sen'in Amaçları.....	19
5. Öes'in Amaçları.....	20
6. Eğitim-Sen'in Amaçları.....	21
E. Eğitim Sendikasının Amaçlarının Karşılaştırılması.....	21
1. Ortak Amaçlar.....	22
2. Farklı Amaçlar.....	22
F. Öğretmen Örgütlenmesiyle İlgili Yüksek Lisans Çalışmaları.....	24
1. Halim Akgöl'ün Çalışması.....	24

	Sayfa
2. Ali Kurt'un Çalışması.....	26
3. Hülya Boyacı'nın Çalışması.....	27
PROBLEM	28
A. Problem Cümlesi.....	29
B. Alt Problemler.....	30
SINIRLILIKLAR	30
SAYILTILAR	31
TANIMLAR	31
ÖNEM	32
A. Kuramsal Açıdan.....	32
B. Uygulama Açısından.....	33
BÖLÜM II. YÖNTEM	34
EVREN	34
ÖRNEKLEM	35
VERİ TOPLAMA VE ANALİZ TEKNİKLERİ	36
A. Veri Toplama.....	36
B. Analiz Teknikleri.....	37
BÖLÜM : III BULGULAR VE YORUM	39
BULGULAR	40
A. Genel Bilgiler.....	40
1. Görevle İlgili Bilgiler.....	40
2. Cinsiyetle İlgili Bilgiler.....	40
3. Meslekteki Yılla İlgili Bilgiler.....	41
4. Sendika Üyeliğine İlişkin Bilgiler.....	41
B. İlkokul Öğretmenlerinin Eğitim Sendikalarından Özlüksel, Toplumsal, Mesleki, Sendikal Beklentileri.....	41
1. Özlüksel Beklentiler.....	42
2. Toplumsal Beklentiler.....	43

	Sayfa
3. Mesleki Beklentiler.....	43
4. Sendikal Beklentiler.....	44
C. Ölkokul Öğretmenlerinin Cinsiyete, Meslekteki Yıla, Sendika Üyeliğine Göre Eğitim Sendikalarından Özlüksel, Toplumsal, Mesleki, Sendikal Beklentileri Arasındaki Fark.....	45
1. Cinsiyete Göre.....	46
a. Özlüksel Beklentiler Arasındaki Fark.....	46
b. Toplumsal Beklentiler Arasındaki Fark.....	48
c. Mesleki Beklentiler Arasındaki Fark.....	49
d. Sendikal Beklentiler Arasındaki Fark.....	51
2. Meslekteki Yıla Göre.....	53
a. Özlüksel Beklentiler Arasındaki Fark.....	53
b. Toplumsal Beklentiler Arasındaki Fark.....	55
c. Mesleki Beklentiler Arasındaki Fark.....	56
d. Sendikal Beklentiler Arasındaki Fark.....	58
3. Sendika Üyeliğine Göre.....	60
a. Özlüksel Beklentiler Arasındaki Fark.....	60
b. Toplumsal Beklentiler Arasındaki Fark.....	62
c. Mesleki Beklentiler Arasındaki Fark.....	64
d. Sendikal Beklentiler Arasındaki Fark.....	66
D. İlkokul Yöneticilerinin Eğitim Sendikalarından Özlüksel, Toplumsal, Mesleki, Sendikal Beklentileri.....	68
1. Özlüksel Beklentiler.....	68
2. Toplumsal Beklentiler.....	69
3. Mesleki Beklentiler.....	70
4. Sendikal Beklentiler.....	71
E. İlkokul Yöneticilerinin Cinsiyete, Meslekteki Yıla, Sendika Üyeliğine Göre Eğitimi Sendikalarından Özlüksel, Toplumsal, Mesleki, Sendikal Beklentileri Arasında Fark.....	72

	Sayfa
1. Cinsiyete Göre.....	73
a. Özlüksel Beklentiler Arasındaki Fark.....	73
b. Toplumsal Beklentiler Arasındaki Fark.....	75
c. Mesleki Beklentiler Arasındaki Fark.....	76
d. Sendikal Beklentiler Arasındaki Fark.....	78
2. Meslekteki Yıla Göre.....	80
a. Özlüksel Beklentiler Arasındaki Fark.....	80
b. Toplumsal Beklentiler Arasındaki Fark.....	82
c. Mesleki Beklentiler Arasındaki Fark.....	83
d. Sendikal Beklentiler Arasındaki Fark.....	85
3. Sendika Üyeliğine Göre.....	87
a. Özlüksel Beklentiler Arasındaki Fark.....	87
b. Toplumsal Beklentiler Arasındaki Fark.....	89
c. Mesleki Beklentiler Arasındaki Fark.....	90
d. Sendikal Beklentiler Arasındaki Fark.....	92
F. İlkokul Öğretmenlerinin ve Yöneticilerinin Eğitim	
Sendikalarından Özlüksel, Toplumsal, Mesleki, Sendikal	
Beklentileri Arasındaki Fark.....	94
1. Özlüksel Beklentiler Arasındaki Fark.....	94
2. Toplumsal Beklentiler Arasındaki Fark.....	96
3. Mesleki Beklentiler Arasındaki Fark.....	98
4. Sendikal Beklentiler Arasındaki Fark.....	100
G. İlkokul Öğretmenlerinin ve Yöneticilerinin Eğitim	
Sendikalarından Diğer Beklentileri.....	102
1. İlkokul Öğretmenlerinin Diğer Beklentileri.....	102
2. İlkokul Yöneticilerinin Diğer Beklentileri.....	105
YORUM.....	106

	Sayfa
BÖLÜM IV. ÖZET VE ÖNERİLER.....	110
ÖZET.....	110
ÖNERİLER.....	114
A. Eğitim Sendikalarına Yönelik.....	114
B. İlkokul Öğretmenleri ve Yöneticilerine Yönelik.....	116
C. Yeni Araştırmalara Yönelik.....	116
KAYNAKÇA	
EKLER	

KISALTMALAR CETVELİ

"a.g.e.", "Adı geçen eser"

"a.g.m.", "Adı geçen makale"

"M.E.B.", "Milli Eğitim Bakanlığı"

"a.g.y.", "Adı Geçen Yönetmelik"

"md", "Madde"

TABLOLAR CETVELİ

Nosu	Adı	Sayfa
Tablo 1	Evrendeki İlkokulların İlçelere Göre Dağılımı.....	34
Tablo 2	Örnekleme Alınan İlkokullar ve Bulundukları İlçeler.....	35
Tablo 3	Ankete Katılan ve Cevaplandıran İlkokul Öğretmenlerinin ve Yöneticilerinin Sayısı.....	39
Tablo 4	Anketi Cevaplandıranların Görevlerine Göre Dağılımı.....	40
Tablo 5	Anketi Cevaplandıranların Cinsiyetlerine Göre Dağılımı.....	40
Tablo 6	Anketi Cevaplandıranların Meslekteki Yıllara Göre Dağılımı.....	41
Tablo 7	Anketi Cevaplandıranların Bir Eğitim Sendikasına Üyeliklerine Göre Dağılımı.....	41
Tablo 8	İlkokul Öğretmenlerinin Eğitim Sendikalarından Özlüksel Beklentileri.....	42
Tablo 9	İlkokul Öğretmenlerinin Eğitim Sendikalarından Toplumsal Beklentileri.....	43
Tablo 10	İlkokul Öğretmenlerinin Eğitim Sendikalarından Mesleki Beklentileri.....	44
Tablo 11	İlkokul Öğretmenlerinin Eğitim Sendikalarından Sendikal Beklentileri.....	45
Tablo 12	İlkokul Öğretmenlerinin Cinsiyete Göre Eğitim Sendikalarından Özlüksel Beklentileri Arasındaki Fark.....	47

Nosu	Adı	Sayfa
Tablo 13	İlkokul Öğretmenlerinin Cinsiyete Göre Eğitim Sendikalarından Toplumsal Beklentileri Arasındaki Fark.....	48
Tablo 14	İlkokul Öğretmenlerinin Cinsiyete Göre Eğitim Sendikalarından Mesleksel Beklentileri Arasındaki Fark.....	50
Tablo 15	İlkokul Öğretmenlerinin Cinsiyete Göre Eğitim Sendikalarından Sendikal Beklentileri Arasındaki Fark.....	52
Tablo 16	İlkokul Öğretmenlerinin Meslekteki Yıla Göre Eğitim Sendikalarından Özlüksel Beklentileri Arasındaki Fark.....	54
Tablo 17	İlkokul Öğretmenlerinin Meslekteki Yıla Göre Eğitim Sendikalarından Toplumsal Beklentileri Arasındaki Fark.....	55
Tablo 18	İlkokul Öğretmenlerinin Meslekteki Yıla Göre Eğitim Sendikalarından Mesleki Beklentileri Arasındaki Fark.....	57
Tablo 19	İlkokul Öğretmenlerinin Meslekteki Yıla Göre Eğitim Sendikalarından Sendikal Beklentileri Arasındaki Fark.....	59
Tablo 20	İlkokul Öğretmenlerinin Sendika Üyeliğine Göre Eğitim Sendikalarından Özlüksel Beklentileri Arasındaki Fark.....	61
Tablo 21	İlkokul Öğretmenlerinin Sendika Üyeliğine Göre Eğitim Sendikalarından Toplumsal Beklentileri Arasındaki Fark.....	63
Tablo 22	İlkokul Öğretmenlerinin Sendika Üyeliğine Göre Eğitim Sendikalarından Mesleki Beklentileri Arasındaki Fark.....	65
Tablo 23	İlkokul Öğretmenlerinin Sendika Üyeliğine Göre Eğitim Sendikalarından Sendikal Beklentileri Arasındaki Fark.....	67
Tablo 24	İlkokul Yöneticilerinin Eğitim Sendikalarından Özlük Beklentileri.....	69

Nosu	Adı	Sayfa
Tablo 25	İlkokul Yöneticilerinin Eğitim Sendikalarından Toplumsal Beklentileri.....	70
Tablo 26	İlkokul Yöneticilerinin Eğitim Sendikalarından Mesleki Beklentileri.....	71
Tablo 27	İlkokul Yöneticilerinin Eğitim Sendikalarından Sendikal Beklentileri.....	72
Tablo 28	İlkokul Yöneticilerinin Cinsiyete Göre Eğitim Sendikalarından Özlüksel Beklentileri Arasındaki Fark.....	74
Tablo 29	İlkokul Yöneticilerinin Cinsiyete Göre Eğitim Sendikalarından Toplumsal Beklentileri Arasındaki Fark.....	75
Tablo 30	İlkokul Yöneticilerinin Cinsiyete Göre Eğitim Sendikalarından Mesleki Beklentileri Arasındaki Fark.....	77
Tablo 31	İlkokul Yöneticilerinin Cinsiyete Göre Eğitim Sendikalarından Sendikal Beklentileri Arasındaki Fark.....	79
Tablo 32	İlkokul Yöneticilerinin Meslekteki Yıla Göre Eğitim Sendikalarından Özlüksel Beklentileri Arasındaki Fark.....	81
Tablo 33	İlkokul Yöneticilerinin Meslekteki Yıla Göre Eğitim Sendikalarından Toplumsal Beklentileri Arasındaki Fark.....	82
Tablo 34	İlkokul Yöneticilerinin Meslekteki Yıla Göre Eğitim Sendikalarından Mesleki Beklentileri Arasındaki Fark.....	84
Tablo 35	İlkokul Yöneticilerinin Meslekteki Yıla Göre Eğitim Sendikalarından Sendikal Beklentileri Arasındaki Fark.....	86
Tablo 36	İlkokul Yöneticilerinin Sendika Üyeliğine Göre Eğitim Sendikalarından Özlüksel Beklentileri Arasındaki Fark.....	88

Nosu	Adı	Sayfa
Tablo 37	İlkokul Yöneticilerinin Sendika Üyeliğine Göre Eğitim Sendikalarından Toplumsal Beklentileri Arasındaki Fark.....	89
Tablo 38	İlkokul Yöneticilerinin Sendika Üyeliğine Göre Eğitim Sendikalarından Mesleki Beklentileri Arasındaki Fark.....	91
Tablo 39	İlkokul Yöneticilerinin Sendika Üyeliğine Göre Eğitim Sendikalarından Sendikal Beklentileri Arasındaki Fark.....	93
Tablo 40	İlkokul Öğretmenlerinin ve Yöneticilerinin Eğitim Sendikalarından Özlüksel Beklentileri Arasındaki Fark.....	95
Tablo 41	İlkokul Öğretmenlerinin ve Yöneticilerinin Eğitim Sendikalarından Toplumsal Beklentileri Arasındaki Fark.....	97
Tablo 42	İlkokul Öğretmenlerinin ve Yöneticilerinin Eğitim Sendikalarından Mesleki Beklentileri Arasındaki Fark.....	99
Tablo 43	İlkokul Öğretmenlerinin ve Yöneticilerinin Eğitim Sendikalarından Sendikal Beklentileri Arasındaki Fark.....	101

ÖNSÖZ

1995 Türkiye'sinde ve dünyasında toplumun çeşitli kesimlerinin örgütlenmeleri gelişmişliğin bir ölçütü olarak kabul edilmektedir. Türkiye'de kamu çalışmalarının sendikal haklara kavuşturulması güncel bir konudur.

Bir kamu çalışanı olan öğretmenlerin, müfettişlerin, öğretim elemanlarının kurduğu eğitim sendikalarının yaşaması ve güç kazanması, diğer örgütlerde olduğu gibi amaçlarıyla üyelerinin beklentilerini uzlaştırması ve karşılamasıyla orantılıdır.

M.E.B.'nin çeşitli kademelerinde çalışan öğretmen ve yöneticilerin yarısını oluşturan ilkökul öğretmeni ve yöneticilerinin eğitim sendikalarından beklentilerinin "ne" olduğunun bilinmesini, bundan sonraki eğitim sendikalarının izleyeceği stratejilerin belirlenmesinde çok önemli bir veri olacaktır. Ayrıca toplumu oluşturan diğer kesimlerinde bunları bilmesinde büyük bir fayda vardır.

Zaman,emek, para harcanarak; bilimsel yöntem ve tutumlarla objektif olarak ortaya konan bu çalışmanın değeri yararlanılma derecesiyle düz orantılıdır.

Başta beni yetiştiren öğretmenlerim olmak üzere bana "*öğrenmeyi öğreten*", danışmanım Prof. Dr. Saim KAPTAN'a; bu tez çalışmasının ortaya konmasında görüş ve önerilerinden yararlandığım, Prof. Dr. Aytaç AÇIKALIN'a, Prof. Dr. Haydar TAYMAZ'a, Doç. Dr. Battal ARSLAN'a, Doç. Dr. Hüseyin BAŞAR'a, Doç. Dr. Yüksel KAVAK'a; lisans ve yüksek lisans öğrenimim boyunca bana her konuda destek veren sevgili eşim Menendi ERDEM'e; dizgisini yapan 72 TDFO Ltd. Şti.'ne sözde değil, gerçekten teşekkür ederim.

Bütün sorumluluk bana aittir.

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde:

- Araştırmanın dayandığı kuramsal temeller;
- Problemi doğuran nedenler, böyle bir araştırmaya duyulan gereksinim;
- Araştırmanın alanı;
- Araştırmanın önemi ve sınırları

yer almaktadır.

ARAŞTIRMANIN DAYANDIĞI KURAMSAL TEMELLER

Bu başlıkta *"İlkokul öğretmenlerinin ve yöneticilerinin eğitim sendikalarından beklentileri nelerdir?"* konulu araştırmanın kuramsal temellerini oluşturan:

- Sendika ve Türkiye'nin onayladığı uluslararası sözleşmelere ve iç hukukdaki yasal düzenlemelere göre sendikal haklar;
 - Sendikacılık ve sendikacılık gelenekleri;
 - Öğretmen örgütlenmesinin tarihçesi;
 - Mevcut eğitim sendikaları ve amaçları;
 - Mevcut eğitim sendikalarının amaçlarının ortak ve farklı yanları;
 - Öğretmen örgütlenmesiyle ilgili olarak yapılan yüksek lisans çalışmaları;
- "nedir"* sorularına cevap aranıldı.

A. Sendika

Sendika bir yarar kuruluşudur.

Sendika, üyelerinin ortak mesleki, ekonomik, sosyal hak ve çıkarlarını korumak üzere kurulmuş bir örgüttür.¹

¹ Büyük Larousse: "Sendika" maddesi, İstanbul, Milliyet, 1994, c. 20, s. 10352.

Diğer bir tanıma göre sendika, iş hukukunda işçi ve işverenlerin çalışma hayatındaki yerlerinden doğan çıkarlarını birlikte gerçekleştirebilmek için bir araya gelmeleri ve birleşmeleridir.²

Bu tanımlara göre sendikanın öğeleri:

- Ortak amaç,
- Kurulma serbestisi,
- Bağımsızlık,
- Özel hukuk tüzel kişiliği,
- Kuruluşun tüzüğünün, yönetim ve işleyişinin cumhuriyetin niteliklerine ve demokratik esaslara uygun olmasıdır.³

Sendika kurma özgürlüğü:

- Örgütlenme özgürlüğü,
 - Toplu pazarlık,
 - Grev yapabilme,
- haklarını içerir.

1. Türkiye'nin Onayladığı Uluslararası Sözleşmelere Göre Sendikal Haklar

10 Aralık 1948'de kabul edilen 27 Mayıs 1949 tarihli T.C. Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "*İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi*" bildirgesinin 23. maddesine göre "*herkesin çıkarlarının korunması için sendikalar kurmaya ve bunlara katılmaya hakkı vardır.*"⁴

4.11.1950 yılında kabul edilen ve 19.3.1954 tarihli T.C. Resmi Gazetede yayınlanarak onaylanan "*Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi*"nin 11. maddesine göre "*herkesin barışçı toplanma özgürlüğü ve kendi çıkarlarını savunmak için başkalarıyla*

² TUNÇOMAĞ, Kenan: *İş Hukuku*, İstanbul, 1985, c.2, s. 50.

³ ÇELİK, Nuri: *İş Hukuku Dersleri*, İstanbul, 1984, s. 260-268.

⁴ 27.5.1949 tarih ve 7217 Sayılı Resmi Gazetede Yayınlanan Bakanlar Kurulu Kararı.

*sendika kurmak ve kendi menfaatlerini korumak amacı ile sendikalara üye olmak hakkını da içermek üzere dernek kurma özgürlüğü hakkı vardır"*⁵. Avrupa sözleşmesinin ortak güvence sistemi kapsamına aldığı sendika hakkı, toplu sözleşmesiz ve grevsiz bir haktır.

Avrupa Konseyi çerçevesinde 18.11.1961'de imzalanan sosyal haklara ilişkin "Avrupa Sosyal Şartı"nın 4.7.1989 tarihinde çekince koyarak onayladığımız 5. ve 6. maddelerine göre *"tüm çalışanlar ve çalıştıranlar, ekonomik ve sosyal haklarını korumak amacıyla, ulusal ve uluslararası kuruluşlar düzeyinde örgütlenme özgürlüğüne ve toplu pazarlık hakkına sahiptirler"*.⁶

Kısa adı İLO olan "Uluslararası Çalışma Teşkilatı"nın "Sendika Özgürlüğü ve Örgütlenme Hakkının Korunması"na ilişkin 87 sayılı sözleşmesinin 2. maddesine göre *"çalışanlar ve işgörenler haklarını korumak ve geliştirmek için önceden izin almaksızın serbestçe örgütlenme hakkına sahiptir."*⁷

İLO'nun "Teşkilatlanma ve Kollektif Müzakere Hakkı Prensiplerinin Uygulanmasına Dair" 98 nolu sözleşmesinin 6. maddesine göre *"devletin yönetimiyle ilgili kamu görevlileri dışındaki tüm ücretlilere sendikalaşma ve toplu pazarlık" hakkı tanınmaktadır.*⁸ Sözleşme *"devlet yönetiminde görev üstlenmiş"* kamu görevlileri dışındaki kamu görevlilerinin sendikalaşma ve toplu pazarlık haklarını güvence altına alır. Bilhassa İLO uygulamasına göre milli eğitim idâri personeli ve öğretmenler sözleşme kapsamındadırlar.⁹

Ayrıca: "Örgütlenme hakkını kullanan kamu görevlilerinin korunmasını, kamudaki yetkili makamların bu hakkın kullanılmasına müdahale etmesini; kamu

⁵ 10.3.1954 tarih ve 6366 Sayılı Kanun; 19.3.1954 tarih ve 8662 Sayılı Resmi Gazete.

⁶ 16.6.1989 tarih ve 3581 Sayılı Yazı; 4.7.1989 tarih ve 20215 Sayılı Resmi Gazete.

⁷ 25.11.1992 tarih ve 3845 Sayılı Kanun; 11.12.1992 tarih ve 21432 Mükerrer Sayılı Resmi Gazete.

⁸ 6.8.1951 tarih ve 5834 Sayılı Kanun; 14.8.1951 tarih ve 7884 Sayılı Resmi Gazete.

⁹ GÜLMEZ, Mesut: *Memurlar ve Sendikal Haklar*, Ankara, İmge Yayıncılık, No:16, 1990, s. 29.

görevlilerinin çalışma şartlarının belirlenmesine yönelik yöntemlerin geliştirilmesini uyuşmazlıkların barışçıl yollarla çözümlenmesini;" öngörmektedir.¹⁰

Türkiye'nin onayladığı bu uluslararası sözleşmeler işçilere ve memurlara sendikal haklar alanında yeni ve ek güvenceler sağlamış; çalışanları bu konuda uluslararası dayanağa kavuşturmuştur.

Dünyada memurların sendikal haklarıyla ilgili olarak, İ.T.Ü İşletme Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Savaş Taştekin'in saptamaları şöyledir:¹¹

Sendika hakkı

Almanya ve Japonya memurlara toplu pazarlık hakkı tanımazken; Avusturya, İngiltere, Fransa, İsviçre gibi ülkeler, hükümetin istekli olması durumunda gerçekleşen '*gönüllü katılım*' modelini benimsemişlerdir.

Bununla birlikte, bu ülkelerde memurların maaşları devlet tarafından tek yanlı olarak belirlenir. A.B.D.'de memurların maaşları yasa ile saptanmakta; mali konular dışında kalan çalışma koşullarına ilişkin olarak bağlayıcı nitelikte toplu sözleşmeler yapılabilmektedir. İtalya'da toplu pazarlık hakkı tüm kamu kesimine tanınmıştır. Ancak, Bakanlıklar Kurulu mali nedenlerle uygulama yetkisi vermekten kaçınabilmektedir.

Grev hakkı

Almanya, Avusturya, İsviçre, Japonya ve Danimarka'da memurların grev hakkı yoktur. ABD'de kamu görevlilerinin grev yapması federal hükümet ve çoğu eyaletlerde yasaklanmıştır. Öte yandan -belirli kısıtlamalarla da olsa- Fransa, İngiltere ve İtalya kamu görevlilerine grev hakkı tanımışlardır.

Ne var ki bunu da gerçek grev hakkı olarak değerlendirmek mümkün değildir. Çünkü, grev hakkı genelde toplu sözleşmenin bağitlanması için işveren üzerinde bir baskı aracı olarak kullanılır. Söz konusu ülkelerde memurların toplu sözleşme hakkı bulunmadığı ve maaşlar önceden tek yanlı olarak saptanmış bulunduğu için, yapılan eylemi teknik anlamda grev olarak nitelemek mümkün değildir.

İlginç bir nokta İsveç'te bizim anladığımız biçimde memur bulunmadığıdır. Buradaki memur sendikaları özünde beyaz yakalı işçilerden oluşan kuruluşlardır.

¹⁰ 25.11.1992 tarih ve 3848 Sayılı Kanun; 11.12.1992 tarih ve 21432 Mükerrer Sayılı Resmi Gazete.

¹¹ TAŞKENT, Savaş: "Memur Sendikacılığı Dünyada Nasıl?", Milliyet, Entellektüel Bakış, 6 Temmuz 1995 Perşembe, s. 18.

Memurlar dahil olmak üzere tüm çalışanların sendika kurma ve kurulmuş olan sendikalara üye olabilme hak ve özgürlükleri, sendikal haklar içinde en temel olanıdır. Bugün gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler memura sendikalarda örgütlenme hakkını tanımış bulunmaktadır.

İLO'nun saptamalarına göre memurların çalışma koşullarının belirlenmesine katılmaları konusunda en yaygın uygulanan yöntem "*danışma*"dır.

2. İç Hukukdaki Düzenlemelere Göre Sendikal Haklar

Yürürlükte olan 1982 Anayasası'nın "*sendika kurma hakkı*"nı düzenleyen 51. maddeye göre "*işçiler ve işverenler üyelerinin çalışma ilişkilerinde, ekonomik ve sosyal hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek için izin almaksızın sendikalar ve üst kuruluşlar kurma hakkına sahiptirler.*"¹²

1982 Anayasası Sendika kurma hakkını işçi ve işverenlere tanımış; memurlara sendika kurma hakkını ne tanımış, ne de bu hususta bir yasak koymuştur. Fakat "*toplu iş sözleşmesi hakkı*"nı düzenleyen 53. maddeye 23.7.1995 tarih ve 4121/4 md eklenen metne göre "*kurulmuş olan kamu görevlileri sendikalarına kanunla yasallık ve toplu görüşme hakkı tanınacağı belirtilmektedir.* 1982 Anayasasının ilgili 53 maddesinin yeni şekli şöyledir:¹³

Madde 53 (Ek: 23.7.1995-4121/4 md.) 128. maddenin ilk fıkrası kapsamına giren kamu görevlilerinin kanunla kendi aralarında cevaz verilecek olan ve bu maddenin birinci ve ikinci fıkraları ile 54. md. hükümlerine tabi olmayan sendikalar ve üst kuruluşları, üyeleri adına yargı mercilerine baş vurabilir ve idareyle amaçları doğrultusunda toplu görüşme yapabilirler. Toplu görüşme sonunda anlaşmaya varılırsa düzenlenecek mutabakat metni taraflarca imzalanır. Bu mutabakat metni uygun idari veya kanuni düzenlemenin yapılabilmesi için Bakanlar Kurulunun takdirine sunulur. Toplu görüşme sonunda mutabakat metni imzalanmışsa anlaşma ve anlaşmazlık noktaları da taraflarca imzalanacak bir tutanakla Bakanlar Kurulunun takdirine sunulur. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usuller kanunla düzenlenir.

Buna göre kamu görevlilerinin kurmuş olduğu sendikalara Anayasanın 53. maddesine dayanarak, hazırlanacak bir yasayla "*yasallık*" ve "*toplu görüşme*" hakkı tanınacak; fakat "*grev*" hakkı tanınmayacaktır.

¹² T.C. Anayasası Ankara, Seçkin Yayınevi, 1995, md. 51, s. 63-64.

¹³ a.g.e., 53 (Ek: 23.7.1995-4121/4 md.), s. 65-66.

5 Mayıs 1983 tarih ve 2821 sayılı "*Sendikalar Kanunu*" sadece "*işçi*" ve "*işveren*"lerin sendikal haklarıyla ilgili en son yasal düzenlemeleri içermektedir.

Kurulmuş olan ve faaliyetlerini sürdüren kamu görevlileri sendikalarına "*yasallık*" ve "*toplu görüşme*" hakkı tanıyan Anayasadaki değişiklikle ilgili yasal düzenlemeler henüz yapılmıştır.

Sendikalar Kanunu'nun 27. maddesine göre "*625 Sayılı Özel Öğretim Kanununa tabi öğretmenler sendikaya üye olamayacak ve sendika kuramayacaklardır*" denilmektedir.¹⁴

1961 Anayasasının 128. maddesine dayanılarak çıkarılan 14.7.1965 tarih ve 657 sayılı "*Devlet Memurları Kanunu*"nun "*sendika kurma hakkı*" tanıyan 22. maddesi 23.12.1972 tarihinde yayınlanan 215 Sayılı Kanun Hükmünde Karaname ile yürürlükten kaldırılmıştır.¹⁵

Yine aynı kanunun 27. maddesine göre de "*devlet memurları greve karar veremez, grev tertipleyemez, ilan edemez, bu yolda propaganda yapamaz, herhangi bir greve veya grev teşebbüsüne katılamaz, grevi destekleyemez veya teşvik edemezler*"¹⁶

Ayrıca 657 Sayılı Yasanın 26. maddesinin 2. fıkrasına göre devlet memurlarının "*toplu eylem ve harekette bulunması*" yasaktır.¹⁷

Grev ve toplu eylem yasağına uymamanın cezası ise 125 maddenin d bendi gereğince "*bir daha devlet memurluğuna atanmamak üzere memurluktan çıkarılmaktır*."¹⁸

Türk Ceza Yasası'nın 236. maddesi de, memurların ya da işçi niteliği taşımayan üç veya üçten fazla kamu görevlisinin 657 sayılı yasanın 26. maddesinde

¹⁴ 5 Mayıs 1983 tarih ve 2821 Sayılı Kanun.

¹⁵ KOCAHANOĞLU, Orhan Selim: *Gerekçeli-Açıklamalı Devlet Memurları Kanunu*, İstanbul, Temel Yayınları, No:45, 1991, s. 60.

¹⁶ a.g.e., s. 61.

¹⁷ a.g.e., s. 61.

¹⁸ a.g.e., s. 115-116.

belirtilen *"toplu eylem ve hareketlerde bulunmaları"*nı yasaklamış ve müeyyideye bağlamıştır.¹⁹

Memur sendikalarının hukuki durumuyla ilgili olarak Danıştay 1. Dairesi 1992/142 s. kararı ile *"kamu görevlileri de dahil olmak üzere herkese sendika kurma hakkı tanınmasına ve konunun yasal olarak düzenlenmesine Anayasal bir engel bulunmadığı"*na karar vermiştir.²⁰ Danıştay 10. Dairesinin aynı konuyla ilgili olarak, 1992/3911 sayılı kararı ile *"davalı idarenin memurların sendika kurmaları ve sendikal faaliyette bulunmalarının mümkün olmadığı yolundaki dava konusu genelgesinin yetki yönünde iptali"*ne karar vermiştir.²¹

Danıştay 1. Dairesinin 22.4.1992 tarihli, *"kamu görevlileri de dahil olmak üzere herkese sendika hakkı tanınması kararı"* ile Danıştay 10. Dairesinin 10.11.1992 tarihli *"memurların sendika kurmaları ve sendikal faaliyette bulunmalarının mümkün olmadığı"* yolundaki İçişleri Bakanlığının 28.2.1991 tarihli genelgesini iptal etmesinden sonra bu gelişmelere paralel olarak Başbakanlıkta, tüm kamu yetkililerinin sendika kurma, sendikal etkinliklerde bulunma yolundaki girişimlerin engellenmemesi hususundaki 15.6.1993 tarih ve 1993/15-7159 sayılı *"genelge"*sini yayınlamıştır (Ek:1).

B. Sendikacılık

Ortak çıkarlarını savunmak üzere aynı meslekte çalışan kişileri biraraya getirme amacını güden hareket, sendikaların eylemleri, bir kimsenin sendika içindeki eylemi, mesleksenin yaşamda sendikaların bir rol oynaması amacını güden öğretidir.²²

Ülkelere ve çalışma alanlarına göre farklı sendikacılık gelenekleri ortaya çıktı.

¹⁹ SEZEN, Nurettin: *Memurların Sendikalaşma Gereği*, Ankara, Hizmet-İş Eğitim Yayınları, 1993, s.10.

²⁰ a.g.e., s. 17.

²¹ a.g.e., s. 18.

²² Büyük Larousse: "Sendikacılık" maddesi, İstanbul, 1994, c. 20, s. 10352.

XIX yy.dan başlayarak üç büyük sendikacılık geleneği ortaya çıktı. Bunlar korporatist, reformcu ve devrimci geleneklerdir.^{23,24}

1. Korporatist Gelenek

Meslek esasına dayanan bölgesel ve ulusal düzeyde federasyonların kurulmasını teşvik etti. Bu sendikalar yalnız üyelerinin ücretleri ve çalışma koşullarıyla değil, aynı zamanda mesleğe (işe) alınmanın denetimiyle de ilgileniyorlardı.

2. Reformcu Gelenek

Bu geleneği sürdüren sendikalar, toplumun kapitalist örgütlenme biçimini eleştirmezler, devlet ve özel sektör kuruluşlarındaki yetkililerle yalnızca en iyi koşullar içinde pazarlık yapma yollarını araştırırlar. Bu tür sendikacılık, sosyal güvenlik ve iş yasalarının iyileştirilmesi için toplu iş sözleşmeleri ve ulusal çapta büyük pazarlar yapmaya dayanır.

3. Devrimci Gelenek

XIX. yy'ın sonunda Fransa ve Almanya'da çok canlı olan devrimci sendikacılık, geleneği, sınıf dayanışmasını geliştirmek ve kapitalist sistemi devirecek koşulları yaratmak için her meslekten işçiyi bir araya getirmekten yanadır. Çoğunlukla devrimci sendikacılık, "antimilitarist" düşüncenin sıkı bir savunuculuğunu yapar.

C. Türkiye'deki Öğretmen Örgütlenmesinin Tarihçesi

Türkiye'deki öğretmen örgütlenmesi yeni bir olgu değildir. 1908'li yıllarda "cemiyet" olarak başlayan öğretmen örgütlenmesi "dernek" ve "sendika" şeklinde gelişmiştir.

1. Osmanlı Döneminde

1908 yılında öğretmenlerin kurduğu ilk örgüt Darülfünun ve Darülmuallim mezunlarının kurduğu "Encümen-i Muallim Cemiyeti"dir.²⁵

Aynı yıl İstanbul'da idadi, rüşti ve iptidai okulları öğretmenleri tarafından "Muhafaza-i Hukuk-u Muallimin Cemiyeti" kurulmuştur.

²³ Büyük Larousse: aynı madde, c. 20, s. 10392.

²⁴ IŞIKLI, Alpaslan: *Sendikacılık ve Siyaset*, Ankara, İmge Kitabevi Yayınları, No:8, 1990, s. 61.

²⁵ MEYDAN, Muceddin: "Öğretmenlerin Örgütlü Mücadelesi", ABECE, Sayı. 9, Aralık 1986, s. 18.

2. Cumhuriyet Döneminde

Cumhuriyetin ilk yılları olan 1923'den 1965 yılına kadar sendika tipi mesleki örgütlenilmeye rastlanılmamıştır. Öğretmenler kendi örgütlerini kurmak yerine "*halk evleri*" ve "*devrim ocakları*" gibi merkezi otoritenin kontrol ve ideolojisini benimsemiş kuruluşlar içerisinde örgütlenmeyi tercih etmişlerdir.²⁶

1961 Anayasası sosyal ve sendikal haklar alanında bir dönemeci simgeler. Salt "*işçi sendikacılığı*" açısından değil, "*memur sendikacılığı*" yönünden de bir dönüm noktasıdır. Memur sendikacılığının kapısı 1961 Anayasasıyla aralanmıştır.²⁷

İşçi, memur sendika ve sendikacılık faaliyetleri 1961 Anayasasıyla güvence altına alınmıştır. 1961 Anayasası sendika ve sendikacılık konusunda özgürlükçü ve demokratik yaklaşımları benimsemiştir.²⁸

1961 Anayasası "*grev hakkı*" ve "*toplu iş sözleşmesi*"ni yalnızca "*işçi*" niteliği taşıyan çalışanlar için anayasal güvenceye almıştır. Memurlara ise bu hak verilmemiş, salt "*sendika kurma*" hakkıyla sınırlı kalmıştır.

1961 Anayasasının sendika kurma hakkını tüm çalışanlara tanıyan 46. maddenin 2. fıkrası memurların bu hakkı kullanabilmesini bu konuda özel bir yasanın çıkmasına bağlamıştır.

1961 Anayasasının 46. maddesinin 2. fıkrasına dayanarak, hazırlanan devlet memurlarıyla ilgili sendikal düzenlemeleri içerecek olan 624 sayılı "*Devlet Personel Sendikaları Yasası*"nın görüşülmesi sırasında geçici komisyon sözcüsü Coşkun Kırca "*memur sendikalarının işçilerinkinden farklı olduğu ve öyle anlaşılması gerektiği*" yolunda açıklamalar yapmıştır.²⁹

²⁶ KURT, Ali: *Öğretmenlerin Sendikal Eğilimleri*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, TODAİE, 1994, s. 8.

²⁷ GÜLMEZ, Mesut: a.g.e., s. 3.

²⁸ a.g.e., s. 11.

²⁹ a.g.e., s. 26.

Yasa meclisinde görüşülürken de birçok milletvekili, memurlara işçilere verilen hakkın verilemeyeceğini öne sürmüşlerdir.³⁰

1961 Anayasasının bir gereği olarak 624 sayılı "*Devlet Personel Sendikaları Yasası*" 8.6.1965 tarihinde çıkartılmıştır. Bu yasaya göre "*sendika*" ve yanısıra "*meslek birliği*" kurulmasına olanak verildi. Memur sendikalarının amacı personelin "*ortak mesleki, kültürel, sosyal ve iktisadi hak ve menfaatlerini*" korumaktır.

624 sayılı kanunun sendikal etkinliklere yaklaşımı ise:

- Yönetimle işbirliği yapma,
 - Yönetime yardım etme,
 - Bağlayıcı olmayan önerilerde bulunma
- şeklinde. Grev hakkını da yasaklamıştır.³¹

Yasanın yürürlüğe girişini izleyen ilk 6 ay içerisinde hızlı bir sendikalaşmaya tanık olunmuştur. 1968 Temmuz'unda etkin olan toplam 453 memur sendikasının yarısı bu dönemde kurulmuştur. Yatay örgütlenme biçiminde gelişen memur sendikacılığı, izleyen yıllarda devam etmekle birlikte başlangıçtaki temposunu giderek yitirmiştir.³²

1961 Anayasasının 128. maddesine dayanılarak hazırlanan ve 624 sayılı yasadaki beş hafta sonra kabul edilen 14.7.1965 tarih ve 657 sayılı "*Devlet Memurları Kanunu*"nun 22. maddesi kamu personeline "*sendika*" ve "*mesleki birlikler*" kurma hakkı tanıırken, aynı kanunun 27. maddesi de 624 sayılı "*Devlet Personel Sendikası Yasası*" gibi grevi yasaklamıştır.

Öğretmenlerin örgütlenmeleri süresince kurdukları ilk sendika "*Türkiye Öğretmen Dernekleri Milli Federasyonu*"nda görev alan genel ve bölge

³⁰ ŞAYLAN, Gencay ve OYAL, Erkan: "Türkiye'de Memur Sendikaları", Amme İdaresi Dergisi, C.1, 1968, s.2.

³¹ KURT, Ali: a.g.e., s.18.

³² MIHÇIOĞLU, Cemal: *Türkiye'de Kamu Personeli Sendikaları*, Ankara, 1968, s.30.

temsilciliklerinden oluşan 92 kişinin uğraşları sonucu 10.7.1965 tarihinde kurdukları kısa adı TÖS olan "*Türkiye Öğretmenler Sendikası*"dır.³³

İlk öğretmen sendikası olan TÖS'ün amacı tüzüğünde şöyle gösterilmiştir:³⁴

İnsan haklarını, demokratik ilkeleri, sosyal adaleti, çağdaş dünyanın kültür ve uygarlık gelişmelerini, dünya barışının ölümsüzleşmesini temel kabul eden milli eğitimin eksiksiz olarak gerçekleştirilmesini; yurt gerçeklerine ve eğitim bilincini ve tekniğin gerçeklerine göre üretimin düzenlenmesine ve yürütülmesine; eğitim hizmetinde çalışanların sosyal ve ekonomik, çalışma koşullarının düzenlenmesine, üyeleri arasındaki dayanışmanın sağlanmasına, öğretmenlik mesleğinin gelişmesine çalışmaktır.

"*Türkiye Öğretmenler Sendikası*" grevli ve toplu sözleşmeli sendikal statüye sahip olmamakla birlikte Türkiye öğretmenlerinin kurdukları ilk sendikal örgüt olması bakımından, öğretmen örgütlenmesinde özel bir yeri vardır.

TÖS'ün kurulmasından 15 gün sonra kısa adı İLK-SEN olan "*İlkokul Öğretmenleri Sendikası*" kurulmuştur.

TÖS Türkiye'deki öğretmenlerin %51'ni örgütlemiş, şube açılabilir, yerleşim merkezlerinin, %78'inde örgütlenmiştir. 72.000 üyesinin %84'ü olan 61.920'si ilkokul öğretmenidir.³⁵

1961 Anayasasının temel hak ve özgürlüklere yaklaşımının tersine çevrildiği 1971'deki Nihat Erim hükümetinin yaptığı değişikliklerle memur dolayısıyla öğretmen sendikacılığı da altı buçuk yıl sonra sona ermiştir. 1971 yılında diğer memur sendikaları gibi TÖS ve İLK-SEN'de kapatılmıştır.

657 sayılı "*Devlet Memurları Kanunu*"nun memurlara sendika hakkı tanıyan 22. maddesi 23.12.1972 tarih ve 2/5 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile yürürlükten kaldırılmıştır. Kamu personeline sadece "*mesleki birlik*" kurmalarına izin verilmiştir.

³³ AKGÖL, Halim: *Türkiye Öğretmenler Sendikası (65-71)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, E.S.T.T. Bölümü, 1981, s. 4.

³⁴ TÖS: Tüzük, Ankara, 1965.

³⁵ AKGÖL, Halim: a.g.e., s. 13.

Diğer devlet memurları gibi öğretmenler de faaliyetlerini 1961 Anayasının 29. maddesine göre çıkarılan "*Dernekler Kanunu*"na göre kurdukları "*dernekler*" ve "*birlikler*" aracılığıyla yürütmüşlerdir.

Kurulan öğretmen dernekleri içerisinde üye sayısı ve yaptıkları faaliyetler bakımından en etkin olanları, kısa adı TÖB-DER olan "*Tüm Eğitim Öğretim Emekçileri Birleşme ve Dayanışma Derneği*" ve kısa adı ÜLKÜ-BİR olan "*Ülkücü Öğretim Üyeleri ve Öğretmenler Derneği*" idi.

Kısa adı TÖB-DER olan "*Tüm Eğitim Öğretim Emekçileri Birleşme ve Dayanışma Derneği*" TÖS yöneticileri tarafından 12 Mart 1971 tarihinde meydana gelen siyasi hükümet değişikliğinin örgütü etkileyebileceği düşünülerek, TÖS'ün devamı olarak 3 Eylül 1971 yılında kurulmuştur. Kuruluş amaçları ise şöyledir:³⁶

Atatürk devrimleri, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ile Anayasamızın milli, demokratik, laik, sosyal, hukuk devleti kapsamı içinde üyelerinin tüm ekonomik, demokratik, sosyal ve özlük haklarını koruyup geliştirerek birleşmelerini ve dayanışmalarını sağlamaktır.

Kısa adı ÜLKÜ-BİR olan "*Ülkücü Öğretim Üyeleri ve Öğretmenler Derneği*" Aralık-1971 yılında kurulmuştur. Kuruluş amaçları ise şöyledir:³⁷

Bütün öğretim üyeleri ve yardımcıları ile öğretmenleri Türk yurdunun ve milletin bölünmez bir bütün olduğu esasıyla Türk milliyetçiliği ve Atatürk'ün "*muasır medeniyet seviyesinin üstüne çıkmak*" ülküsü etrafında toplayarak, sosyal, kültürel ve mesleki dayanışmayı sağlamaktır.

Kurulan diğer öğretmen derneklerinin önemlileri şunlardır:

- 1971 yılında kurulan ve kısa adı TİM-DER olan "*Tüm İlköğretim Müfettişleri Derneği*";

- Mart 1975'de kurulan HÜR-ÖĞRET BİR "*Hürriyetçi Öğretmenler Yardımlaşma ve Dayanışma Birliği*"

³⁶ AKYÜZ, Yahya: *Öğretmen Örgütlenmesi (Kuruluşlar, Etkinlikler, Sorunlar)*, Ankara, Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Yayınları, No:86, 1980, ss. 5-6.

³⁷ a.g.e., s. 6-7.

- Mayıs 1975'de kurulan ve kısa adı T M D olan "*Tüm  ğretim  yeleri Derneği*";

- 1975 yılında kurulan ve kısa adı  NAY olan "* niversite, akademi, Yüksekokul Asistanları Derneği*";

- Mayıs 1975'de kurulan ve kısa adı MEF-DER olan "*Mefkureci  ğretmenler Derneği*";

- 1975 yılında kurulan ve kısa adı T MAS olan "*Tüm  niversite, Akademi ve Yüksekokul Asistanları Birliği*";

- Aralık 1977'de kurulan ve kısa adı H R-DER olan "*Hürriyetçi  ğretmenler Derneği*";

Daha sonra 1977 yılında "*Anadolu ve Rumeli  ğretmen Dernekleri Federasyonu*" kurulmuştur.

Yahya Akyüz'e g re³⁸  ğretmen derneklerinin karşılaştıkları sorunlar şunlardı:

- H k metle ilişkilerin düzenlenmesi,
- Sendikal hak ve olanaklara kavuşmak,
- Siyasi partilere karşı bağımsızlıklarını korumak,
- Fraksiyon bağnazlığından kurtulmak,
- Örgütler arası normal ilişkiler geliştirmek,
- Mesleki sorunlara daha çok eğilmek.

Öğretmen derneklerinin  z m aradıkları sorunlar ise şunlardı:³⁹

- Ekonomik ve mesleki sorunlar,
- Eğitim reformu,
- Öğretmenlerin can güvenliği,
- Öğretmenlerin siyasal amaçlarla sürülmesi,

³⁸ a.g.e., s. 37-39.

³⁹ a.g.e. s. 25.

- Demokratik rejimin ve devletin tehlikeden kurtarılması,
- Öğretmenlerin sendikal haklarının alınması.

12 Eylül'den sonra hazırlanan 1982 Anayasası sendika kurma ve sendikal hakların kişi yönünden uygulama alanını "*işçilerle*" sınırlı tutmuştur. Memurlar için sendika kurma, toplu sözleşme ve grev haklarını açıkça tanıyan ya da yasaklayan bir kurala yer vermemiştir.

16 Şubat 1988'de kurulan ve kısa adı EĞİT-DER olan "*Eğitimciler Derneği*" düzenlediği "*1989 Sendikal Haklar Kurultayı*"ndan sonra 18 Kasım 1989'da şubelerine ve genelge yollayarak, "*sendikal örgütlenme*" çalışmalarının başlatılmasını istemiştir.

1982 Anayasasının memurlar için açıkça "*yasaklayıcı*" veya "*tanıyan*" sendika hakkı olmamasından hareketle devlet memurları 1990 yılında sendika kurmak için harekete geçmişlerdir.

1982 Anayasasının kabulünden sonra eğitim iş kolunda kurulan ilk öğretmen sendikası, 28 Mayıs 1990 yılında kuruluşunu içeren belgeleri Ankara Valiliğine sunan ve kısa adı EĞİTİM-İŞ olan "*Eğitim İş Kolu Kamu Görevlileri Sendikası*"dır. Ankara Valiliği başvuruyu kabul etmeyince Eğitim-İş mahkemeye dava açmıştır. Ankara İş Mahkemesi 1 Kasım 1990 tarih ve 2 nolu kararı ile "*Eğitim-İş Sendikasının kurulmasında yasal herhangi bir engelin olmadığına*" kanaat getirmiştir. Böylece eğitim iş kolunda "*öğretmen sendikaları*"nın kurulması süreci yeniden başlamıştır. Bu süreç içerisinde Eğitim-iş'den sonra kurulan öğretmen sendikaları ve kuruluş yılları şöyledir:

1990 yılında:

- Kısa adı EĞİT-SEN olan "*Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası*"

1992 yılında:

- Kısa adı Türk EĞİTİM-SEN olan "*Türkiye Eğitim Öğretim Hizmetleri İş Kolu Kamu Çalışanları Sendikası*",
- Kısa adı EĞİTİM-BİR olan "*Eğitimciler Birliği Sendikası*";
- Kısa adı DES olan "*Demokratik Eğitimciler Sendikası*";
- Kısa adı TEM-SEN olan "*Tüm Eğitim Müfettişleri Sendikası*";

1994 yılında:

Kısa adı ÖES olan "*Öğretim Elemanları Sendikası*"; kurulmuştur.

Kurulan eğitim sendikaları ilk aşamalarda pek çok engellerle karşılaşmışlardır.

Danıştay 1. Dairesinin 1992/147 sayılı kararı ile "*kamu görevlileri de dahil olmak üzere herkese sendika kurma hakkı*" tanınmasına Anayasal bir engel bulunmadığı kararı verilmiştir.⁴⁰

Danıştay 10. Dairesinin 1992/3911 sayılı kararı ile İçişleri Bakanlığının 28.2.1991 tarih ve 052334 sayılı "*sendikal faaliyette bulunma*" yasağı getiren genelgesinin "*davalı idarenin memurların sendika kurmaları ve sendikal faaliyette bulunmalarının mümkün olmadığı yolundaki dava konusu genelgenin yetki yönünden iptaline*" karar verilmiştir. Danıştay 10. Dairesinin bu kararından sonra idarenin genel kolluk görevi yetkisini kullanarak sendikal faaliyetlere müdahalesi ortadan kalkmıştır.⁴¹

Bu gelişmelere paralel olarak, 15.6.1993 tarih ve 1993/15-7159 sayılı o dönemin başbakan yardımcısı Erdal İnönü'nün imzasıyla yayınlanan "*Başbakanlık Genelgesi*" ile "*kamu personeli dahil, tüm çalışanlara sendikalaşma ve toplu pazarlık hakkının tanınmasının ülkemizce esasen üstlenmiş bulunduğu*" belirtilmiştir. Bu genelgenin yayınlanmasıyla diğer memur sendikaları gibi eğitim sendikaları da daha rahat ve serbest faaliyet göstermişlerdir.

23.7.1995 tarihinde Anayasada yapılan son değişiklikler içerisinde 53. maddeye yapılan bir "*ek*" ile "*Kamu görevlilerinin kurdukları sendika yasallık ve toplu görüşme*" hakkı tanındığı ve bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usullerin kanunla düzenleneceği belirtilmektedir.⁴²

⁴⁰ SEZEN, Nurettin: a.g.e., s. 17.

⁴¹ a.g.e., s. 18.

⁴² T.C. Anayasası: 53. maddeye ek, 23.7.1995 tarih ve 4121/4 md. ile.

Fakat 1982 Anayasasında memur sendikalarıyla ilgili 23.7.1995 tarihinde yapılan son değişiklik kanunla düzenlenmemiştir.

D. Eğitim Sendikasının Amaçları

23 Ocak 1995'de "*Eğitim-İş*" ve "*Eğit-Sen*"'in "*Eğitim Sen*" adı altında tek bir sendikada birleşmişlerdir. Böylece faaliyet gösteren eğitim sendikası sayısı 6'ya düşmüştür.

Bu sendikalardan kısa adı Türk Eğitim-Sen, Eğitim-Bir, Des, Eğitim-Sen olmak üzere 4 eğitim sendikası, eğitim sektöründe çalışan herkese açıktır.

Kısa adı Tem-Sen olan eğitim sendikası, sadece "*eğitim müfettişlerine*"; kısa adı Öes olan eğitim sendikası ise sadece "*öğretim elemanları*"na açıktır.

Mevcut eğitim sendikalarının amaçları tüzüklerinde belirtilmiştir. Bu amaçlar doğrultusunda faaliyet göstermektedirler.

1. Türk Eğitim-Sen'in Amaçları

Kısa adı Türk Eğitim-Sen olan "*Türkiye Eğitim ve Öğretim Hizmetleri İşkolu Çalışanları Sendikası*" 1992 yılında kurulmuştur. Sendikanın amacı "*Ana Tüzüğü*"nın 4. maddesinde belirtilmiştir.⁴³

Madde:4. Sendika, Devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünün korunması ve yaşatılması doğrultusunda, demokratik ilkelerden sapmadan, milli-manevi değerlere bağlı ve saygılı demokrasinin korunup yerleştirilmesine, sosyal adaletin gerçekleşmesine ve çağdaş uygarlık düzeyine ulaşılmasına hizmet etmeyi, devlet-millet bütünleşmesini temin etmek suretiyle toplum ve iş barışını tesis etmeyi; hür sendikacılık ilkeleri içerisinde üyelerinin sosyal, adalet ve güvenliğe kavuşturulması çerçevesinde; üyelerinin ortak ekonomik, sosyal, mesleki hak ve menfaatlerini koruma ve geliştirme amacı taşır.

Bu amacın gerçekleştirilmesi için:

1. Üyelerine yaptıkları işe uygun, insanlık haysiyetine yaraşır adil bir ücret, daha iyi çalışma şartları ve daha yüksek mesleki saygınlık kazandırmaya çalışır.

2. Üyelerinin ve aile bireylerinin beden ve ruh sağlığını koruyacak ve gelişmeler sağlayacak tedbirleri alır.

⁴³ Türk Eğitim-Sen: Ana Tüzük, Ankara, 1992, s. 2-3.

3. Üyelerinin geleceğe güvenle bakmalarını sağlayacak sosyal güvenlik sisteminin geliştirilmesine ve üyelerinin bunlardan eksiksiz yararlanabilmesi için gayret eder.

4. Üyelerinin mesleklerinde ilerlemesi ve gelişmesi dolayısıyla görülen hizmetin kalitesinin de yükseltilmesi için sosyal, kültürel, ekonomik ve teknik eğitim çalışmalarına önem verir.

5. Üyelerinin adil ve tarafsız atama, yer değiştirme ve mesleğinde ilerleme hakkından yararlanabilmelerini sağlamaya çalışır.

6. Milli geliri artırmak ve artan milli gelirden üyelerinin adil bir şekilde pay almasını mümkün kılmak üzere çaba sarfeder.

7. Dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep farkı gözetmeksizin çalışanın toplum hayatındaki rolünü ve değerini müdrik ve bu konudaki haklarına ve görevlerine vakıf bir üye topluluğu meydana getirmek için çalışır.

2. Eğitim-Bir'in Amaçları

Kısa adı Eğitim-Bir olan "*Eğitimciler Birliği Sendikası*" 1992 yılında kurulmuştur. Sendikanın amacı "*Ana Tüzüğü*"nün 3. maddesinde belirtilmiştir.⁴⁴

Madde 3. Sendika, üyelerinin ortak ekonomik, sosyal kültürel, özlük, mesleki hak ve menfaatlerini korumayı ve geliştirmeyi temel amaç sayar. Bu amaçlarının gerçekleştirilmesinde evrensel insan haklarına ve Anayasaya dayanan milli, demokratik, sosyal adalet ve hukuk devleti anlayışı içinde çalışır.

Sendika, amaçlarına ulaşabilmek için:

a. Üyelerine, adaletli, insan onuruna yaraşır bir hayat düzeyi sağlamak için elverişli aylık ve ücret ile daha iyi çalışma şartları ve mesleki saygınlık kazandırmayı,

b. Üyelerine tayin ve nakillerinde adaletli davranılmasını,

c. Üyelerinin, mesleklerinde ilerlemelerini sağlamayı,

d. Üyelerinin ve aile fertlerinin eğitim, sağlık, sosyal ve bakım şartlarının iyileştirilmesini ve geliştirilmesini; emeklilik, malullük, dul ve yetim kalma durumlarında gerekli koruma ve bakım tedbirlerinden faydalanabilmelerini,

e. İşverence mağdur edilmeleri halinde üyelerine maddi, hukuki ve sosyal yardımlar yapmayı,

f. Özürlü üyelerinin hayat şartları ve düzeylerinin yükseltilmesini

g. Kadın üyelerinin mesleki faaliyetlerinin kolaylaştırılmasına, temel insan hak ve hürriyetlerinden yararlanmalarına yardımcı olmayı,

h. Herkesin fırsat eşitliği içerisinde herkesin parasız eğitim ve öğretim hakkından yararlanmasını,

⁴⁴ Eğitim-Bir: Ana Tüzük, Ankara, 1992, s. 3-4.

i. Dil, din, ırk, mezhep ve siyasi düşünce farkı gözetmeksizin sorumluluklarını bilen insanlar olarak yetişmesini, toplumun adalet ve barış içinde yaşamasını,

j. Milli Eğitimin plan, program, yönetim, yürütme ve denetim safhalarına katılarak geliştirilmesini, milli ve manevi değerlere bağlı eğitim sisteminin oluşmasını,

k. Toplumsal meseleler karşısında sorumluluk bilinci ile düşüncelerini ortaya koymayı ve bunların toplumsal meseleler karşısında sorumluluk bilinci ile düşüncelerini ortaya koymayı ve bunların mücadelesini yapmayı,

görev bilir.

3. Des'in Amaçları

Kısa adı Des olan "*Demokrat Eğitimciler Sendikası*" 1992 yılında kurulmuştur. Sendikanın amacı "*Ana Tüzüğü*"nün 2. maddesinde belirtilmiştir.⁴⁵

Madde : 2. Demokratik Eğitimciler Sendikası;

Çağdaş, demokrat ve laik bir düşüncenin hakim kılınmasını,

Atatürk ilke ve inkılâpları, sosyal hukuk devleti ilkeleri ışığında kişilikli, bilinçli, kendine güvenen, yapıcı, yaratıcı insanlar yetiştirilmesini;

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin çağdaş devletler seviyesine çıkarılmasını, Türk Milletini çağdaş medeniyetin yapıcı, yaşatıcı ve seçkin bir ortağı yapılmasını;

a) Türk milletinin refah ve mutluluğunun, milli birlik ve beraberlik, vatanın bölünmez bütünlüğünün bilinci içerisinde sağlanmasını;

b) Özgür ve bağımsız yaşamayı, tarihinden gelen ruhla yaşam tarzı olarak benimsemiş Türk milletinin tüm fertlerini kaderde, kıvançda, tasada bir ve beraber olmasını;

c) Çocuklarımızı ve gençlerimizi, Türk toplumunun huzuru için çalışan, milli dayanışma ve anlayış içinde insan haklarına saygılı, milli tarih şuuruna sahip, örf ve adetlerine, evrensel kültürle yakınlaştırmış milli kültürüne bağlı insanlar olarak yetiştirilmesini;

d) İnsanlarımızın akılcılığı, bilimselliği, teknolojiyi ve daima en güzele, en iyiye, en doğruya varmak için araştırmacılığı rehber kabul ederek vatanına, toplumuna, ailesine ve kendisine yararlı olacak insanlar olarak hayata hazırlanmasını;

e) Doğulusuyla, batılısıyla, kuzeylisiyle, güneylisiyle bu vatanın öz evlatları ve birinci sınıf vatandaşları olan tüm insanlarımızın mutlu, müreffeh, huzurlu, sosyal kalkınmada payını almış insanlar olarak, geleceğe umutla, güleriyle yürümelerinin sağlanmasını;

⁴⁵ Demokrat Eğitimciler Sendikası: Ana Tüzük, Ankara, 1992 s. 1-2.

f) Milli Eğitim, insanlarımızın kişiliği ve mutluluğuyla doğrudan ilgilidir. Sağlıklı kaliteli ve pozitif bir düşünce yapısıyla yapılanmış eğitim sistemini yerleştirmek zorunda olduğumuz bilinci içinde, öğretmeni ve öğretmenlik mesleğini yüceltmeyi esas amaç kabul ederek, hiçbir şeyin öğretmenden daha üstün, daha kıymetli, daha itibarlı olmadığı inancından hareketle, öğretmenlik mesleğinin maddi ve manevi yönden yüceltilmesini, öğretmenin toplumdaki yerinin ve değerinin layık olduğu en üst seviyeye çıkarılmasını;

g) Eğitimin her kademesinde fırsat ve imkan eşitliğinin sağlanmasını;

h) Üniversite ve yüksek öğretim kurumlarımızın tam demokrat, çağdaş bilim ve tekniğin gereklerine göre düzenlemeyi ve yürütmeyi

Eğitim hizmetinin her kademesinde çalışanların sosyal, iktisadi, kültürel ve maddi haklarının savunmayı, hayat seviyesini yükseltmeyi, çalışma şartlarının düzenlenmesini, üyeleri arasındaki dayanışmayı sağlamayı, öğretmenlik mesleğinin gelişmesini ve özlük haklarını esaslı ilkelere bağlanması için her türlü çalışmayı amaç edinmiştir.

4. Tem-Sen'in Amaçları

Kısa adı Tem-Sen olan "*Tüm Eğitim Müfettişleri Sendikası*" 1992 yılında kurulmuştur. Sendikanın amaçları "*Tüzüğü*"nın 4 maddesinde belirtilmiştir.⁴⁶

Madde 3. TEM-SEN, çalışma yaşamında üyelerinin ortak ekonomik, sosyal, özlük, mesleki, sendikal, demokratik hak ve çıkarlarını koruyup geliştirerek onlara daha saygın yaşam düzeyi sağlamayı ve eğitimin geliştirilmesine katkıda bulunmayı; müfettişlik mesleğine ve tüm eğitim çalışanlarına hak ettikleri saygınlığı kazandırmayı; eğitim yoluyla insan kişiliğinin gelişmesini ve tüm bireyler ve uluslar arasında barışın, dostluğun, dayanışma ve işbirliğinin, hoşgörü ve karşılıklı anlayışın, insan haklarına ve temel özgürlüklere saygının yerleşmesini ve güçlendirilmesini gerçekleştirmeyi amaçlar."

TEM-SEN bu amaçlar doğrultusunda:

a. Üyelerini daha yeterli aylık ve ücrete, daha iyi çalışma koşullarına kavuşturmaya;

b. Üyelerinin adil ve tarafsız atanma, yerdeğiştirme ve mesleğinde ilerleme, yükselme ve emeklilik haklarından yararlanabilmelerini sağlamaya;

c. Üyelerinin ve aile bireylerinin bakım, eğitim ve sağlık koşullarını düzeltilmesine;

ç. Üyelerinin ve aile bireylerinin emeklilik, yaşlılık, özürlülük, sakatlanma, dul ve yetim kalma durumlarında yeterli korunma ve bakım örneklerinden ve temel ekonomik, sosyal ve siyasal haklardan eksiksiz yararlanmalarını sağlamaya;

⁴⁶ Tem-Sen: Tüzük, Ankara, 1992, s. 1.

d. Kadın üyeleri için ek haklar sağlamaya ve kadınların mesleki yaşamın her alanında erkeklerle eşit bir konuma getirilmesine;

e. Mağdur edilmeleri ve olmaları durumunda üyelerine parasal, hukuksal ve sosyal yardım yapmaya;

f. Toplu sözleşmeli ve grevli sendikal yaşamı yaygınlaştırmaya, gerçekleştirip geliştirmeye, çağdaş sendikacılık ilkelerini yerleştirmeye, ulusal ve uluslararası sendikalar ailesinin onurlu ve saygın bir üyesi olmaya;

g. Başta nitelikli müfettiş olmak üzere, personel eğitiminin geliştirilmesini sağlamaya;

ğ. Eğitim politikasının oluşturulmasına ve katılımın sağlanmasına; eğitimin planlamasına, programlanmasına, yönetimine, yürütülmesine ve denetimine katılarak geliştirilmesine katkıda bulunmaya;

h. Sendika içi demokrasi ve sendikal bağımsızlığın gereklerine sonuna kadar uyarak ve üyeleri arasında siyasal düşünce ve görüş ayrılığı gözetmeksizin üyelerinin siyasal partilere üye olma ve siyaset yapma haklarını sağlamaya;

ı. Herkes için yeterli, çağdaş, laik, demokratik ve parasız eğitim hakkının gerçekleştirilmesine katkıda bulunmaya;

i. İnsan haklarına, temel özgürlüklere, değişik kültür, inanç ve görüşlere herkesin kendi anadilini her alanda kullanıp geliştirmesine saygı ve hoşgörünü yerleştirilmesine;

çalışır.

5. ÖES'in Amaçları

Kısa adı Öes olan "*Öğretim Elemanları Sendikası*" 3 Mart 1994'de kurulmuştur. Sendikanın amacı "*tüzüğü*"nın 3. maddesinde belirtilmiştir.⁴⁷

Madde 3. Sendikanın Amaçları:

ÖES, anayasa, yasalar ve uluslararası sözleşmeler ile diğer uluslararası belgelere dayanarak ve bunlarda tanınan hak ve yetkileri kullanarak, öğretim elemanlarının çalışma yaşamından ve mesleğin niteliklerinden kaynaklanan akademik, ekonomik ve toplumsal hak ve çıkarlarını korumayı ve geliştirmeyi; eğitim ve araştırma düzeyini yükseltmeyi amaçlar.

ÖES, bu amacına ulaşmak için akademik, yönetsel ve mali özerklik ilke demokratik yöntemin temelinde:

1. Öğretim elemanları için meslek güvencesinin sağlanmasına;
2. Öğretim elemanlarının, akademik özgürlüğe olanak sağlayacak aylık, ücret ve çalışma koşullarına kavuşmasına;
3. Öğretim elemanlarının, dünyanın herhangi bir yerindeki meslektaşları ve yüksek öğretim kurumları ile özgürce ilişki kurma

⁴⁷ Öes: Tüzük, Ankara, 1994, s. 3.

ve işbirliği yapma, deneyim, bilgi aktarma ve bu yolla kendilerini geliştirme olanaklarının yaratılmasına ve özgürlüğünün güvenceye alınmasına;

4. Öğretim elemanlarının serbestçe örgütlenme ve siyasi faaliyetlere katılma hakkının gerçekleşmesine çalışır.

Bu amaçları gerçekleştirecek olan demokratik yönetim anlayışıdır. Demokratik yönetim, akademik topluluğun bütün üyelerinin akademik yönetsel işlerin yürütülmesinde ayırım yapılmaksızın yer alma hakkına ve olanağına sahip olması; yüksek öğretim kurumlarının bütün yönetim organlarının, akademik topluluğun bütün kesimlerini içerecek biçimde özgürce seçilmesi demektir.

6. Eğitim-Sen'in Amaçları

Kısa adı Eğitim-iş olan "*Eğitim İşkolu Kamu Görevlileri Sendikası*" ile kısa adı Eğitim-Sen olan "*Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası*" 23 Ocak 1995'de kısa adı Eğitim-Sen olan "*Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası*" adı altında tek bir sendikada birleşmişlerdir. Ortak tüzük komisyonun hazırladığı ve onaylanan sendika "*Tüzüğü*"nün 3. maddesinde amaçlar belirtilmiştir.⁴⁸

Madde.3-Eğitim-Sen

a) İnsan hakları ve temel özgürlüklerin bütünlüğünü içinde din, dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce farkı gözetmeksizin bütün üyelerinin ekonomik, demokratik, akademik, sosyal, siyasi, kültürel, hukuksal, mesleki, özlük hak ve çıkarlarını koruyup geliştirmeyi;

b) Eğitim emekçilerine insanca bir yaşam düzeyi sağlamayı,

c) Toplumun bütün bireylerinin kendi ana dilinde demokratik, laik, bilimsel bir eğitim hakkından eşitlik içinde ve özgürce yaşanabilmesi önündeki engellerin kaldırılmasını,

d) Demokrasinin tüm kurum ve kuruluşlarıyla yerleşmesini ve bir yaşam biçimi haline getirilmesini,

amaçlar.

E. Eğitim Sendikalarının Amaçlarının Karşılaştırılması

Mevcut eğitim sendikalarının amaçlarının karşılaştırılmasını yaptığımızda birbiriyle "*ortak*" ve "*farklı*" amaçlarının olduklarını görüyoruz.

⁴⁸ Eğitim-Sen: Tüzük, Ankara, 1995, s. 1-2.

1. Ortak Amaçlar

Tüm eğitim sendikalarının tüzüklerinde yer alan amaçlardır. Bunlar:

1. Daha yeterli ücret ve çalışma koşullarını sağlama;
2. Üyelerinin ve aile bireylerinin bakım, eğitim ve sağlık koşullarının düzeltilmesi;
3. Dil, din, ırk, cinsiyet ve mezhep farkı gözetmeksizin bütün üyeleri arasında amaçlar doğrultusunda birlik ve dayanışmayı sağlama ve geliştirme;
4. Üyelerinin adil ve tarafsız atanma yer değiştirme ve mesleğinde ilerleme hakkından yararlanması;
5. Üyelerin sosyal, ekonomik, akademik, hukuksal, kültürel ve özlük haklarını korumak ve geliştirmek,
6. İşverence mağdur edilen üyelerine maddi, hukuki ve sosyal yardımlar yapma;
7. Eğitimin her kademesinde fırsat ve imkan eşitliğinin sağlanması.

2. Farklı Amaçlar

Bütün eğitim sendikalarını tüzüklerinde yer almayan, bir veya birden fazla eğitim sendikasının tüzüklerinde yer alan amaçlardır. Bu amaçlar ve yer aldıkları eğitim sendikası tüzükleri şunlardır:

1. Herkesin ana dilde eğitim yapma hakkını savunma, bunun önündeki engellerin kaldırılmasına çalışma (Eğitim-Sen);
2. Herkesin kendi ana dilini her alanda kullanıp geliştirmesine saygı ve hoşgörünün yerleştirilmesi (Tem-Sen);
3. Mesleki yaşamda kadın-erkek eşitliğinin ve kadın üyeler için ek haklar sağlanması (Tem-Sen);
4. Kadın üyelerinin mesleki faaliyetlerinin kolaylaştırılması, temel insan hak ve hürriyetlerinden yararlanmalarına yardımcı olma (Eğitim-Bir);

5. Sendika içi demokrasinin yerleştirilmesi (Tem-Sen);
6. Türk Milletinin refah ve mutluluğu için milli birlik ve beraberlik, vatanın bölünmez bütünlüğü bilincinin oluşturulması, yaşatılması (Türk Eğitim-Sen, Des);
7. Atatürk ilke ve inkılapları, sosyal hukuk devleti ilkeleri ışığında kişilikli, bilinçli, kendine güvenen, yapıcı, yaratıcı insanlar yetiştirilmesi (Des);
8. Personel eğitiminin geliştirilmesi (Tem-Sen),
9. Milli ve manevi değerlere bağlı eğitim sisteminin geliştirilmesi (Türk Eğitim-Sen, Eğitim-Bir);
10. Toplu sözleşmeli ve grevli sendikal yaşamı yaygınlaştırmak (Tem-Sen);
11. Türk milletinin kaderde, tasada, sevinçte bir ve beraber olmasını sağlamak (Des);
12. Üniversitelerin özerk ve demokratik bir yapıya kavuşturulması (Öes, Des);
13. Tüm eğitim çalışanlarına hakettikleri saygınlığı kazandırmak (Tem-Sen, Des);
14. Eğitimin her kademedede parasız olmasını ve bundan herkesin faydalanmasını savunmak (Eğitim-Bir);
15. Özürlü üyelerin hayat şartlarının ve düzeylerinin yükseltilmesi (Eğitim-Bir);
16. Üyelerinin siyasal partilere üye olma ve siyaset yapma hakkını sağlama (Tem-Sen);
17. Üyelerinin eğitimin planlamasına, programlanmasına, yönetimine, yürütülmesine, denetimine ve eğitim politikasının oluşturulmasına katılım ve söz sahibi olma (Tem-Sen, Eğitim-Bir);

18. Toplumsal meseleler karşısında sorumluluk bilinci ile düşünceleri ortaya koyma ve bunların mücadelesini yapmak (Eğitim-Bir);

19. İnsanlarımızın araştırmacılığı, akılcılığı rehber kabul ederek vatanına, toplumuna, ailesine ve kendisine yararlı insanlar olarak hayata hazırlanmaları (Des);

20. Çağdaş, demokratik, laik bir eğitim (Eğitim-Sen, Des, Tem-Sen);

21. Demokrasinin tüm kurum ve kurullarıyla yerleşmesi ve bir yaşama biçimi haline getirilmesi (Eğitim-Sen);

F. Öğretmen Örgütlenmesiyle İlgili Yüksek Lisans Çalışmaları

Öğretmen örgütlenmesiyle ilgili yüksek lisans çalışmaları henüz azdır. Çünkü bu konunun araştırılması yüksek lisans düzeyinde yenidir.

Öğretmen örgütlenmesiyle ilgili yüksek lisans düzeyinde yapılan çalışmalar şunlardır:

- Halim Akgöl'ün ilk öğretmen sendikası olan "*TÖS incelemesi*";

- Ali Kurt'un "*Öğretmenlerin Sendikal Eğilimleri*" konulu araştırması

- Hülya Boyacı'nın "*Öğretmenlerin Mesleki Örgütlemeye ilgilerinin Düzeyi ve Bu ilgi Düzeyinin Etkenleri*" konulu çalışmasıdır.

1. Halim Akgöl'ün Çalışması

Halim Akgöl ilk öğretmen sendikası olan TÖS'ü incelemiştir.⁴⁹

Halim Akgöl Türkiye Öğretmenler Sendikası'nın kuruluşunu şöyle anlatmaktadır.⁵⁰

Kuruluş çalışması Türkiye Öğretmen Dernekleri Milli Federasyonu'nun (TÖDEMF) 1962 yılında Samsun'da yapılan 15. kurultayında başlamıştır. 1963 yılında TÖDMF'nin icra ve yönetim kurulları sendika tüzük taslağını oluşturmuş ve inceleme için genel

⁴⁹ AKGÖL, Halim: a.g.e.

⁵⁰ a.g.e., s. 4.

kurula sunmuştur. 1964 yılında 17. kurultayda tüzük hazırlanmış ve 624 sayılı '*Devlet Personeli Sendikaları*' yasasının 8.6.1965 tarihinde kabul edilmesinden sonra TÖDMF'de görev alan gelen merkez yöneticileri ve bölge temsilcilerinden 92 kişinin uğraşları sonucu 10.7.1965 tarihinde kısa adı TÖS olan '*Türkiye Öğretmenler Sendikası*' kurulmuştur.

Akgöl'e göre Türkiye Öğretmenler Sendikası'nın genel özellikleri şöyledir.⁵¹

- Demokratik, merkezîyetçi bir meslek örgütüdür.
- Sendika biçiminde örgütlenmiştir.
- Öğretmenlerin toplumsal sorumluluğu olduğunu belirtmiştir.
- '*Devrim için eğitim*' ilkesini benimsemiştir.
- '*Kafa ve kasa birliği*' ilkesini örgütlenmede benimsemiştir.
- Siyasi partiler ve hükümetler karşısında bağımsızlığını korumuştur.
- Gençlik örgütleri, devrimci kuruluşlar ve işçi sendikasıyla işbirliği yapmıştır.
- Sendikal hakları elde etmek için eylem ve etkinliklerde bulunmuştur.
- Savunduklarını en geniş kitleye anlatmış ve başarmıştır.

TÖS'ün yaptığı sendikal eylemlerinden önemlileri, 15 Şubat 1969'da Ankara'da İLK-SEN'inde katıldığı "*büyük eğitim yürüyüşü*"⁵² ve 15-18 Aralık 1969'da yurt genelinde yine İLK-SEN üyelerinde katıldığı "*4 günlük öğretmen boykotu*"⁵³ yapmıştır.

TÖS yöneticileri 12 Mart 1971'de meydana gelen siyasi hükümet değişikliğinin örgütü etkileyebileceğini düşünerek, TÖS'ün devamı olarak, 1961 Anayasasının 29. maddesindeki "*dernekler hükmü*" gereğince 3 Eylül 1971 tarihinde kısa adı TÖB-DER olan "*Tüm Eğitim, Öğretim Emekçileri Birleşme ve Dayanışma Derneği*"ni kurmuşlardır.⁵⁴

51 a.g.e. s. 6.

52 a.g.e., s. 24.

53 a.g.e., s. 30.

54 a.g.e. s. 79.

2. Ali Kurt'un Çalışması

Ali Kurt "*Öğretmenlerin Sendikal Eğilimleri*" konulu yüksek lisans çalışmasını yapmıştır.⁵⁵

Öğretmenlerin %30'unun sendikalı olduğu saptamasına göre konusunu seçmiştir. Ele aldığı alt problemler ise:

- Öğretmenlerin sendikaya üye olmama nedenleri,
- Sendikaya üye olanların sendikalardan beklentileri,
- Sendikaya üye olmayanların sosyo-ekonomik durumları ve yapıları,
- Öğretmenlerin sendikal örgütlenme eğilimlerinin saptanmasıdır.

Evren olarak, Ankara 8 merkez ilçeyi seçmiştir. Evrenden oransal hesaplamayla 300 deneği örneklem olarak almıştır. 300 öğretmenden 143'nü ilkokul ve ilköğretim okulunda, 157'sini ise ortaokul ve liselerde görev yapan öğretmenlerden seçmiştir. Verileri çözümlemede yüzde, frekans ve aritmetik ortalama kullanmıştır.

Araştırma sonunda bulduğu bulgular şöyledir:⁵⁶

1. Öğretmenlerin sendikalaşması %40 düzeyindedir.
2. Yasanın çıkmaması sendikal etkinliklere katılmada isteksizlik yaratmaktadır.
3. Kadın öğretmenler, erkek öğretmenlere nazaran sendikalara üyelikte ve sendikal etkinliklere katılmada daha isteksizdirler.
4. Sendikalaşmaya öncülük eden 1980 öncesi öğretmen örgütlülüğü içinden gelen deneyimi yüksek olan öğretmenlerdir.
5. Öğretmenlerin sendikaya üye olmama nedenleri ilgili yasanın olmaması, sendikaların siyasi nitelikte faaliyetlerde bulunmaları, geçmişteki öğretmen örgütlenmesinin başarısızlığı ve birden çok sendika olmasıdır.
6. Sendikaya üye öğretmenlerin sendikadan beklentileri eğitim-öğretimin demokratikleşmesi, özlük haklarının geliştirilmesi, genel siyasi ve ekonomik sorunla ile eğitim-öğretim sorunlarının çözümü, ücretlerin artırılmasıdır.

⁵⁵ KURT, Ali: a.g.e.

⁵⁶ a.g.e., s. 88.

3. Hülya Boyacı'nın Çalışması

Hülya Boyacı "*Öğretmenlerin Mesleki Örgütlenmeye İlgisinin Düzeyi ve Bu İlgili Düzeyinin Etkenleri*" konulu bir yüksek lisans çalışması yapmıştır.⁵⁷

Alt problemler olarak

- Öğretmenlerin meslekteki örgütlenmeye ilgisinin düzeyi ve bu ilgi düzeyini belirleyen etkenler çalıştığı okul türü, cinsiyet, mesleki kıdem ve branş değişkenleri açısından farklı mıdır?

sorularını almıştır.

Tarama modelinde bir araştırma yapmıştır. Ankara ili 8 merkez ilçesini evren olarak almış ve evrenden random yoluyla örneklem seçmiştir. Verileri anket ve görüşme tekniğiyle toplamış ve frekans, yüzde, aritmetik ortalama, ki-kare kullanarak çözümlenmiştir. Araştırma sonunda bulduğu bulgular şunlardır.⁵⁸

1. Öğretmenlerin örgütlü olmanın yararına inandıkları, ancak örgütlenme içinde yer almak konusunda yeterli ilgiyi göstermedikleri belirlenmiştir.

2. Bir sendikaya üye olmayan öğretmenlerin üye olmayışlarının en önemli beş etkeni.

- Daha önceki öğretmen örgütlenmesindeki olumsuzluklar,
- Yasal düzenlemenin henüz tamamlanmamış olması,
- Aynı işkolunda çok sayıda sendikanın kurulması ve aralarında dayanışmanın olmaması.

- Sendikaları yeterince tanımama

- Şu anki sendikacılığa yeterince güven duymamadır.

3. Öğretmenlerin üye olmamalarını etkileyen etkenleri sıralamada öğretmen ve sendika yöneticilerinin farklı görüşlere sahip oldukları belirlenmiştir.

4. Öğretmenlerin sendikaların pek etkin olmadığı görüşünde olanlar %76.8'dir. Sendikaların etkinliğini belirleyici 3 temel özellik ise,

- Örgüt yöneticilerinin mesleki sorunları çözebilecek yetenek ve bilgiye sahip olması.

⁵⁷ BOYACI, Hülya: *Öğretmenlerin Mesleki Örgütlenmeye İlgilerinin Düzeyi ve Bu İlgili Düzeyinin Etkenleri*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Planlaması ve Ekonomisi, Aralık 1994.

⁵⁸ a.g.e., s. 66-68.

- Sendikaların demokratik nitelikte olması.
- Sendika yöneticilerinin güvenilir nitelikte olmasıdır.

5. Genel listelerde çalışan öğretmenlerin mesleki örgütlenme eğilimleri diğer okullardaki öğretmenlere göre daha fazladır. Bu okullarda:

- Erkek öğretmenler kadın öğretmenlere göre örgütlenmeye daha fazla eğilim göstermektedir.
- Sosyal bilimler ve Türkçe öğretmenlerinin diğer branş öğretmenlerine göre örgütlenme eğilimleri daha fazladır.

6. Türkiye'de öğretmenler sosyal ve ekonomik sorunların yaygınlık ve süreklilik kazandığı bir dönemde bulunmasına rağmen mesleki örgütlenmeye katılımları azdır.

PROBLEM

Sendikalar üyelerinin ortak, mesleki, ekonomik, sosyal hak ve çıkarlarını korumak ve geliştirmek üzere kurulmuş bir yarar örgütüdür. Hem kâra hem de zora dayanır.⁵⁹ Diğer örgütlerde olduğu gibi sendikaların varlığını sürdürmesi birinci derecede hizmet ettiği birey ve gruplara yarar sağlamaya, beklentilerine cevap vermeye bağlıdır.⁶⁰

Eğitim sendikaları eğitim sektöründe çalışanların tamamını veya bir kısmının mesleki, sosyal, kültürel, özlük hak ve çıkarlarını korumak ve geliştirmek amacıyla kurulmuş olan örgütlerdir. Eğitim sendikaları ülkemiz için yeni bir olgudur. Diğer devlet memurları gibi öğretmenlerin de sendikalaşması ve sendikal faaliyetlerde bulunması güncel bir konudur. 23. 7. 1995 tarihinde 1982 Anayasasının 53. maddesinde yapılan bir ekle çıkarılacak bir kanunla kurulmuş kamu görevlileri sendikalarına "yasallık" ve "toplu görüşme" hakkının düzenleneceği öngörülmektedir. Fakat Anayasadaki değişiklik yasa haline gelmemiştir.

1995 yılında Türkiye'de öğretmenlerin örgütlenme düzeyi %40 düzeyindedir.⁶¹ Eğitim sendikaları temsil ettiği eğitim sektöründe çalışanları üye yaparak, güçlerini artırmak amacındadırlar. Faaliyet gösteren 6 eğitim sendikasıdan

⁵⁹ BURSALIOĞLU, Ziya: *Eğitim Yönetiminde Teori ve Uygulama*, Ankara, Pegem Yayınları, No: 1, 1991, s. 38.

⁶⁰ AYDIN, Mustafa: *Eğitim Yönetimi*, Ankara, Hatipoğlu Yayınevi, 1988, s. 12.

⁶¹ KURT, Ali: a.g.e., s. 88.

4'ü eğitimin her kademesinde görev yapan eğitici ve eğitici olmayan, yönetici, denetici, uzman personele açıktır.

Eğitim sektöründe çalışan tüm personelin eğitim sendikalarına üye olsun veya olmasın, eğitim sendikalarından beklentileri vardır. Diğer örgütler gibi eğitim sendikaları ilk planda varlığını sürdürmek, ikinci planda üye kazanarak gücünü artırmak için temsil ettiği eğitim çalışanlarının beklentilerini dikkate almak ve cevap vermek durumundadır. Yönetimde çağdaş örgütler, örgüt amaçlarıyla bireylerin beklentilerini uzlaştırabilen örgütlerdir.

1994-1995 öğretim yılı verilerine göre Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde örgün ve yaygın eğitim kademelerinde görev yapan öğretmenlerin sayısı (yöneticiler de öğretmen sınıfında gösteriliyor) toplam 518.428'dir.⁶² Bu öğretmenler içerisinde ilkokullarda görev yapan öğretmen (yöneticilerde dahil) sayısı 246.609 olup bu sayı tüm öğretmenlerin %48'ini oluşturmaktadır.

Eğitim sendikalarının, tüzüklerinde ortak mesleki, ekonomik, sosyal, kültürel, özlük hak ve çıkarlarını koruyup geliştirmeyi amaçladıkları en büyük hedef kitle eğitici personeldir. Öğretmenler içerisinde %48'lik bir oranı teşkil eden ilkokul öğretmenleri ve yöneticilerinin eğitim sendikalarından beklentilerinin bilinmesi büyük bir önem arz etmektedir.

İlkokul öğretmenlerinin ve yöneticilerin eğitim sendikalarından beklentilerinin bilinmesi; eğitim sendikalarının amaçlarıyla, temsil ettiği bireylerin beklentilerini uzlaştırması için bir veridir.

A. Problem Cümlesi

İlkokul öğretmenlerinin ve yöneticilerinin eğitim iş kolunda kurulan "*eğitim sendikaları*"ndan beklentileri nelerdir?

⁶² M.E.B.: *Milli Eğitimle İlgili İstatistiki Bilgiler*, Ankara, Milli Eğitim Yayınevi, 1995, s. 1.

B. Alt Problemler

1. İlkokul öğretmenlerinin eğitim sendikalarından özlüksel, toplumsal, mesleki, sendikal beklentileri nelerdir?

2. İlkokul öğretmenlerinin cinsiyetlerine, mesleki yıllarına, sendika üyeliğine göre eğitim sendikalarından:

- Özlüksel
- Toplumsal
- Mesleki
- Sendikal

beklentileri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

3. İlkokul yöneticilerinin eğitim sendikalarından özlüksel, toplumsal, mesleki, sendikal beklentileri nelerdir?

4. İlkokul yöneticilerinin cinsiyetlerine, meslekteki yıllarına, sendika üyeliğine göre eğitim sendikalarından:

- Özlüksel
- Toplumsal
- Mesleki
- Sendikal

beklentileri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

5. İlkokul öğretmenleri ve yöneticilerinin eğitim sendikalarından özlüksel, toplumsal, mesleki, sendikal beklentileri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

SINIRLILIKLAR

Bu araştırma:

1. Ankara ili büyükşehir belediyesini oluşturan 8 merkez ilçe sınırları içinde yer alan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilkokullar ve bu ilkokullarda görev yapan öğretmen ve yöneticilerle;

2. Tez projesinin kabulünden sonra araştırmanın tamamlanması için tanınan bir takvim yılıyla;

3. Ankete cevap verenlerin belirttikleri görüşlerinin içtenliğiyle;

4. Araştırma anketinde bulunan "ilkokul öğretmenleri ve yöneticilerinin eğitim sendikalarından özlüksel, toplumsal, mesleki, sendikal beklentileri"ni saptamak amacıyla hazırlanan maddelerle sınırlıdır.

sınırlıdır.

SAYILTILAR

1. Araştırma verilerinin geçerlilik ve güvenilirlik derecesi yüksektir. Çünkü;

a. Anket ilgili kimselere uygulandı,

b. Anket asıl örneklem grubundan önce bir pilot gruba uygulandı ve geliştirildi,

c. Anketin geliştirilmesinde araştırma, ölçme ve değerlendirme alanındaki öğretim üyelerinin katkısı sağlandı.

2. Evrenden alınan okul ve öğretmen örnekleme evreni temsil etmektedir.

Çünkü:

a. Örnekleme alınan ilkokullar evrenden random (şans) yoluyla seçildi,

b. Örnekleme alınan ilkokullarda görev yapan tüm öğretmen ve yöneticiler örnekleme alındı ve hepsine ulaşıldı.

TANIMLAR

Bu araştırmada kullanılan kavramlar ve anlamları şöyledir:

Eğitim Sendikaları: Eğitim iş kolunda çalışanların ortak mesleki, sosyal, ekonomik,özlük, kültürel hak ve çıkarlarını koruma ve geliştirmek amaçlarıyla kurulmuş ve bu amaçlar doğrultusunda faaliyet gösteren örgütlerdir.

İlkokul: Zorunlu öğrenim çağındaki kız ve erkek çocukların eğitim ve öğretimini sağlamak, amacıyla açılan ve öğrenim süresi beş (5) yıl olan ilköğretim kurumu.⁶³

İlkokul öğretmeni: İlkokullarda kendilerine verilen sınıf veya dersleri programda belirtilen esaslara göre okutan; ders dışında eğitim öğretim ve yönetim işlerinde müdürün vereceği görevleri yapan eğitici personel.⁶⁴

İlkokul yöneticileri: Kanun, yönetmelik, program ve emirlere uygun olarak ilkokulun bütün işlerini yürüten, düzene koyan, denetleyen müdür ile bu işlerin yapılmasında müdüre yardım eden, onun vereceği emirleri yerine getiren ve müdüre karşı sorumlu olan müdür yardımcılarında oluşan ilkokullardaki yönetici personel.⁶⁵

Beklenti: Gerçekleşmesi beklenen, umulan şey.⁶⁶

ÖNEMİ

Bu araştırmanın kuramsal açıdan ve uygulama açısından olmak üzere iki boyutlu önemi vardır.

A. Kuramsal Açıdan

1. İlkokul öğretmenlerinin ve yöneticilerinin eğitim sendikalarından özlüksel, toplumsal, mesleki, sendikal beklentilerinin ne olduğunu;

⁶³ 7.8.1992 tarih ve 21308 sayılı Resmi Gazetede Yayımlanarak Yürürlüğe Giren "M.E.B. İlköğretim Kurumları Yönetmeliği" Md. 4 ve 64.

⁶⁴ a.g.y., md.75.

⁶⁵ a.g.y., md. 72-74.

⁶⁶ Büyük Larousse: "Beklenti" maddesi, Ankara, Milliyet, 1993, c. 3, s. 1461.

2. İlkokul öğretmenlerinin cinsiyete, mesleki yıla, sendika üyeliğine göre eğitim sendikalarından özlüksel, toplumsal, mesleki, sendikal beklentileri arasında anlamlı bir farklılık olup-olmadığını;

3. İlkokul yöneticilerinin cinsiyete, meslekteki yıla, sendika üyeliğine göre eğitim sendikalarından özlüksel, toplumsal, mesleki, sendikal beklentileri arasında anlamlı bir farklılık olup-olmadığını;

4. İlkokul öğretmenleri ve yöneticilerinin eğitim sendikalarında özlüksel, toplumsal, mesleki, sendikal beklentileri arasında anlamlı bir farklılık olup-olmadığını ortaya çıkarması; bu alanda araştırma yapacak araştırmacılara ve bu alana ilgi duyan okuyuculara bilimsel kaynak olmasıdır.

B. Uygulama Açısından

1. İlkokul öğretmenlerinin ve yöneticilerinin eğitim sendikalarının tüzüklerine yer alan ve faaliyetlerine yön veren kuruluş amaçlarını hangi önem derecesinde gerçekleştirilmesini beklediklerini;

2. Eğitim sendikalarının tüzüklerinde yer almayan fakat ilkököl öğretmenleri ve yöneticilerinin eğitim sendikalarından, gerçekleştirilmesini istedikleri beklentilerini;

ortaya koyarak mevcut eğitim sendikası ilgililerin yararlanmaları için bilimsel bilgiler sunmasıdır.

BÖLÜM II

YÖNTEM

Araştırmada problem betimsel bir yaklaşımla ele alındı. Bu araştırma "*İlkokul öğretmenlerinin ve yöneticilerinin eğitim sendikalarından beklentileri*"nin "*ne*" olduğunu doğal ortamı içinde inceleyerek ortaya koyduğu için "*betimsel*" bir araştırmadır.¹

Araştırmada "*ilkokul öğretmenlerinin ve yöneticilerinin eğitim sendikalarından beklentileri*"nin tespitinde çalıştıkları ilkokullarda çalışıldığından ve araştırma değişkenlerinde ayarlama, değiştirme yapılmadığından bu araştırma "*survey*" çalışmasıdır.²

EVREN

Araştırmanın evreni, Ankara ili büyükşehir belediyesi sınırları içinde yer alan Altındağ, Çankaya, Etimesgut, Gölbaşı, Keçiören, Mamak, Sincan, Yenimahalle ilçelerindeki 236 resmi ilkokul ve bu ilkokullarda görev yapan 4867 öğretmen ve yöneticidir (Tablo:1).

TABLO 1

Evrendeki İlkokulların İlçelere Göre Dağılımı

İLÇELER	OKUL SAYISI
Altındağ	31
Çankaya	33
Etimesgut	6
Gölbaşı	33
Keçiören	30
Mamak	49
Sincan	13
Yenimahalle	41
Toplam	236

Kaynak: Milli Eğitim Müdürlüğü, İstatistik Bölümü Verileri, Ankara: 1995

¹ KAPTAN, Saim: *Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri*, Ankara, Bilim Yayınevi, 1991, s. 59.

² a.g.e., s. 60.

Evreni oluşturan ilkokulların ve bu ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin ve yöneticilerin tümüne ulaşmak, zaman ve eldeki ekonomik olanaklar açısından mümkün olmadığından random (şans) yoluyla evrenden alınan örneklem grubu üzerinde çalışıldı.

ÖRNEKLEM

Evrendeki ilkokullar benzeşik ve eşit dağılıma sahip olduklarından evreni temsil eden örneklem random (şans) yöntemiyle seçildi.³

Evreni oluşturan Ankara ili büyük şehir belediyesi sınırları içerisindeki 8 merkez ilçedeki 236 ilkokulun %10'u olan 22 ilkokul random (şans) yoluyla örnekleme alındı (Tablo 2).

TABLO 2

Örnekleme alınan ilkokullar ve Bulundukları İlçeler

OKUL ADI	İLÇELER
İhsan Sungu İlkokulu	Altındağ
Milli Müdafaa İlkokulu	Altındağ
Necatibey İlkokulu	Altındağ
Alpaslan İlkokulu	Çankaya
Anıttepe İlkokulu	Çankaya
Ayrancı İlkokulu	Çankaya
İlhan Gerim İlkokulu	Etimesgut
İnönü İlkokulu	Gölbaşı
Balbudak İlkokulu	Gölbaşı
Kalaba İlkokulu	Keçiören
Mehmet Akif Ersoy İlkokulu	Keçiören
Yeşilöz İlkokulu	Keçiören
Abidinpaşa İlkokulu	Mamak
Boğaziçi İlkokulu	Mamak
Çağdaş İlkokulu	Mamak
Kartaltepe İlkokulu	Mamak
Malazgirt İlkokulu	Mamak
Ahmet Andıçen İlkokulu	Sincan
Beştepe Orman İlkokulu	Yenimahalle
Demetevler İlkokulu	Yenimahalle
Emniyetçiler İlkokulu	Yenimahalle
Gazi İlkokulu	Yenimahalle

³ a.g.e., s. 120.

Random (şans) yoluyla evrenden örnekleme alınan ilkokullarda görev yapan öğretmen ve yöneticilerin tümü örnekleme alındı ve tümüne ulaşıldı.

Örnekleme alınan ilkokullardaki öğretmen ve yöneticilere anketin uygulanabilmesi için Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün 16.3.1995 tarih ve B.30.2 GÜN. O.E1.00.01.23.1080 sayılı yazısı (EK-2) ve Ankara valiliğinin onayladığı İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün 03.4.1995 tarih, B.08.4MEM.4.06.010.11.070/910 sayılı kararı ile (EK-3) izin alındı.

VERİ TOPLAMA VE ANALİZ TEKNİKLERİ

Veriler "*anket*" tekniğiyle toplandı, "*betimsel istatistik*" teknikleriyle çözümlendi.

A. Veri Toplama

Veri toplama aracı olarak "*anket*" tekniği kullanıldı. Anket örneklem grubundakilere uygulanmadan önce "*pilot*" uygulama yapılarak sınılandı. Pilot uygulamadan sonra anket sonuçları anketi geliştirmek amacıyla, araştırma alanında uzman Hacettepe Üniversitesi öğretim üyesinden Prof. Dr. Aytaç Açıklan'a, Doç. Dr. Yüksel Kavak'a, Doç. Dr. Hüseyin Başar'a; Ankara Üniversitesi öğretim üyelerinden Prof. Dr. Haydar Taymaz'a gösterilerek görüş ve önerileri alındı. Öğretim üyelerinden alınan görüş ve öneriler doğrultusunda birden fazla olgunun bir tek soruyla değil, her bir olgunun tek bir soruyla sorulması kararlaştırıldı. Pilot uygulamadan önce 33 olan anket sorusu, görüş ve öneriler doğrultusunda geliştirilen ankette 50 soru oldu.

Geliştirilip örneklemdaki öğretmen ve yöneticilere uygulanan anketin ilk kısmında araştırmanın amacı, konusu, verilerin nerelerde kullanılacağı hakkında açıklama yapıldı.

Sonraki bölümünde ankete katılanların

- görevlerinin ne olduğu
 - cinsiyetleri
 - meslekteki yılları
- sendikasına üye olup-olmadıkları soruldu.

Anket sorularına geçmeden önce "*özel açıklama*" ile ankette yer alan soruların karşılıklarına numarayla kodlanarak verilen cevap seçeneklerin ne anlama geldiği açıklandı. Anket sorularına verecekleri cevapları nasıl işaretleyecekleri anlatıldı.

Ankette mevcut eğitim sendikalarının tüzüklerinde yer alan amaçların gerçekleşmesini, verilen önem derecelerinden hangi düzeyde bekledikleri soruldu. Amaçların gerçekleşmesindeki beklentilerin önem derecesi,

4 çok önemli

3 oldukça önemli

2 az önemli

1 önemsiz

şeklinde 4'lü ölçekle ölçüldü.

Açık uçlu bir soruyla da, ankette yer almayan fakat eğitim sendikalarından gerçekleştirmelerini bekledikleri başka beklendilerini yazmaları istendi (Ek : 4).

B. Analiz Teknikleri

Araştırmada anket sonucu elde edilen verileri çözümlemede "*betimsel istatistik*" teknikleri kullanıldı.⁴ Süreksiz olan anketteki beklenti dereceleri, istatistiki işlemlerle elde edilen sonuçların yorumlanabilmesi için geliştirilen yeni bir ölçekle sürekli hale getirildi. Geliştirilen bu yeni ölçekte, ankette soruların cevabı olarak verilen seçenek sayısı, seçenekler arasındaki aralık sayısına bölündü. 4 seçenek arasında 3 aralık vardı ($4:3=0.75$) Verilerin çözümlenmesinden elde edilen sonuçlar geliştirilen yeni ölçeğe göre:

1.00-1.75-önemsiz

1.76-2.50-az önemli

2.51-3.25-oldukça önemli

3.26-4.00-çok önemli

şeklinde yorumlandı.

4 a.g.e., s. 209.

Alt problemlere cevap aramak için anketten elde edilen verilerin çözümlenmesinde:

1. İlkokul öğretmenlerinin ve yöneticilerin eğitim sendikalarından özlüksel, toplumsal, mesleki sendikal beklentilerinin önem derecelerini belirlemede "frekans", "yüzde", "aritmetik ortalama";

2- 0.05 manidarlık düzeyinde;

a) İlkokul öğretmenlerinin cinsiyete, meslekteki yıla, sendika üyeliğine göre eğitim sendikalarından özlüksel, toplumsal, mesleki, sendikal beklentileri arasında;

b) İlkokul yöneticilerinin cinsiyete, meslekteki yıla, sendika üyeliğine göre eğitim sendikalarından özlüksel, toplumsal, mesleki sendikal beklentileri arasında;

c) İlkokul öğretmenleri ve yöneticilerinin eğitim sendikalarından özlüksel, toplumsal, mesleki, sendikal beklentileri arasında;

anlamlı bir farkın olup olmadığını test ederken "*ortalamalar arası farkın test edilmesi*"nde iki grup karşılaştırıldığından "*t testi*"

kullanıldı.⁵

⁵ a.g.e., s. 248-249.

BÖLÜM III

BULGULAR VE YORUM

Anketler, örnekleme alınan ilkokullarda görev yapan tüm öğretmen ve yöneticilere uygulandı (Tablo 3).

TABLO 3
Ankete Katılan ve Cevaplandıran İlkokul Öğretmen ve Yöneticilerinin Sayısı

ANKET UYGULANAN İLKOKULLAR	PERSONEL SAYISI	ANKETE KATILAN			ANKETİ CEVAPLANDIRAN		
		ÖĞRETMEN	YÖNETİCİ		ÖĞRETMEN	YÖNETİCİ	
			Md. Yrd.	Md.		Md. Yrd.	Müdür
İhsan Sungu İlkokulu	29	25	3	1	19	2	1
Milli Müdafaa İlkokulu	22	20	1	1	17	1	1
Necatibey İlkokulu	11	9	1	1	8	1	1
Alpaslan İlkokulu	29	25	3	1	23	3	1
Anıttepe İlkokulu	27	22	4	1	18	4	1
Ayrancı İlkokulu	35	30	4	1	16	3	1
İlhan Gerim İlkokulu	6	5	-	1	5	-	1
İnönü İlkokulu	17	15	1	1	12	1	1
Balbudak İlkokulu	26	23	2	1	22	1	1
Kalaba İlkokulu	28	24	3	1	15	2	1
Mehmet Akitif İlkokulu	29	26	2	1	14	2	1
Yeşilöz İlkokulu	20	17	2	1	14	2	1
Abidinpaşa İlkokulu	35	30	4	1	18	2	1
Boğaziçi İlkokulu	27	24	2	1	19	2	1
Çağdaş İlkokulu	22	20	1	1	18	1	1
Kartaltepe İlkokulu	12	10	1	1	10	1	1
Malazgirt İlkokulu	31	28	2	1	23	2	1
Ahmet Andiçen İlkokulu	21	18	2	1	18	2	1
Beştepe Orman İlkokulu	16	14	1	1	8	1	1
Demetevler İlkokulu	48	43	4	1	30	2	1
Emniyetçiler İlkokulu	19	17	1	1	17	1	1
Gazi İlkokulu	22	20	1	1	18	1	1
TOPLAM	532	465	45	22	362	37	21

Ankete katılan 532 ilkokul öğretmeni ve yöneticisinin %79'u olan 420'si anketi cevaplandırmıştır.

465 öğretmenin %78'i olan 362'si, 67 yöneticinin de %94'ü olan 58'i anketi cevaplandırmıştır.

BULGULAR

Anketteki verilerin çözümlenmesiyle aşağıdaki bulgular bulundu.

A. Genel Bilgiler

Anketlerdeki verilerin çözümlenmesiyle, alt problemlerin cevaplandırılmasıyla ilgili olarak ankete katılanların görevlerine, cinsiyetlerine, meslekteki yıllarına, sendika üyeliklerine ilişkin bilgiler elde edildi.

1. Görevle İlgili Bilgiler

Anketi cevaplandıran 420 deneğin 362'si ilkököl öğretmen, 58'i ilkököl yöneticisidir (Tablo:4).

TABLO 4

Öğretmen ve Yöneticilerin Görevlerine Göre Dağılımı

GÖREV	f	%
Öğretmen	362	86
Yönetici	58	14
Toplam	420	100

2. Cinsiyetle İlgili Bilgiler

Anketi cevaplandıran 362 öğretmenin 254'ü kadın, 108'i erkek; 58 yöneticinin 14'ü kadın, 44'ü erkektir (Tablo : 5).

TABLO 5

Öğretmen ve Yöneticilerin Cinsiyete Göre Dağılımı

CİNSİYET	ÖĞRETMEN		YÖNETİCİ		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%
KADIN	254	70	14	24	268	64
ERKEK	108	30	44	76	152	36
TOPLAM	362	100	58	100	420	100

3. Meslekteki Yılla İlgili Bilgiler

Anketi cevaplandıran 362 öğretmenin 173'ü 1-19 yıllık; 189'u 20 ve daha fazla yıllık; 58 yöneticinin 12'si 1-19 yıllık, 46'sı 20 ve daha fazla yıllıktır (Tablo:6).

TABLO 6

Öğretmen ve Yöneticilerin Meslekteki Yıllara Göre Dağılımı

MESLEKTEKİ YIL	ÖĞRETMEN		YÖNETİCİ		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%
1-19	173	48	12	21	185	44
20+	189	52	46	79	235	56
Toplam	362	100	58	100	420	100

4. Sendika Üyeliğine İlişkin Bilgiler

Anketi cevaplandıran 362 öğretmenin 112'si bir eğitim sendikasına üye, 189'u üye değil; 58 yöneticinin 25'i bir eğitim sendikasına üye; 33'ü üye değildir (Tablo:7).

TABLO 7

Öğretmen ve Yöneticilerin Bir Eğitim Sendikasına Üyeliklerine Göre Dağılımı

BİR EĞİTİM SENDİKASINA	ÖĞRETMEN		YÖNETİCİ		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%
ÜYE	112	31	25	43	137	33
ÜYE DEĞİL	250	69	33	57	283	67
TOPLAM	362	100	58	100	420	100

B. İlkokul Öğretmenlerinin Eğitim Sendikalarından Özlüksel, Toplumsal, Mesleki, Sendikal Beklentileri

Anketi cevaplandıran 362 ilkokul öğretmeni eğitim sendikalarından özlüksel, toplumsal, mesleki, sendikal beklentilerinin gerçekleşme derecelerini verilen önem derecelerinden (4 çok önemli), (3 oldukça önemli), (2 az önemli), (1 önemsiz) birini işaretleyerek belirtti.

1. Özlüksel Beklentiler

362 ilkökul öğretmenleri eğitim sendikalarından anketteki 1,2,3,4,5,7,9, 10,11,12,13,14,24 nolu sorulardaki "özlüksel beklentileri" hangi önem derecesinde gerçekleşmesini beklediklerini, verilen önem derecelerinden (4 çok önemli, 3 oldukça önemli, 2 az önemli, 1 önemsiz) birini işaretleyerek belirtti (Tablo 8).

TABLO 8

İlkokul Öğretmenlerinin Eğitim Sendikalarından Özlüksel Beklentileri

SIRA NO	EĞİTİM SENDİKALARINDAN ÖZLÜKSEL BEKLENTİLER	BEKLENTİNİN GERÇEKLEŞTİRİLMESİNDEKİ ÖNEM DERECELERİ N=362								$\bar{x}$
		Çok Önemli		Oldukça Önemli		Az Önemli		Önemsiz		
		f	%	f	%	f	%	f	%	
1	Üyelerine daha yeterli ücret sağlaması	267	72.4	63	17.4	13	3.6	24	6.6	3.55
2	Üyelerinin çalışma koşullarını iyileştirmesi	276	76.2	53	14.6	12	3.3	21	5.8	3.61
3	Üyelerinin bakım koşullarını düzeltmesi	216	59.7	102	28.2	23	6.4	21	5.8	3.41
4	Üyelerinin eğitim koşullarını düzeltmesi	268	74.0	55	15.2	18	5.0	21	5.8	3.57
5	Üyelerinin sağlık koşullarını düzeltmesi	271	74.9	56	15.5	13	3.6	22	6.1	3.59
7	Üyelerine adil ve tarafsız atama ve yer değiştirme hakkından yararlanmalarını sağlaması.	268	74.0	59	16.3	12	3.3	23	6.4	3.58
9	Üyelerinin ekonomik haklarını koruması ve geliştirmesi	276	76.2	55	15.2	14	3.9	17	4.7	3.62
10	Üyelerin akademik haklarını koruması ve geliştirmesi	204	56.4	99	27.3	44	12.2	15	4.1	3.35
11	Üyelerin sosyal haklarını koruması ve geliştirmesi	252	69.6	71	19.6	25	6.9	14	3.9	3.54
12	Üyelerin hukuksal haklarını koruması ve geliştirmesi	266	73.5	58	16.0	18	5.0	20	5.5	3.57
13	Üyelerin kültürel haklarını koruması ve geliştirmesi	216	59.7	94	26.0	34	9.4	18	5.0	3.40
14	Üyelerin özlük haklarını koruması ve geliştirmesi	269	74.3	60	16.6	14	3.9	19	5.2	3.59
24	Kadın üyelerinin özelliklerinden doğan ek haklarını alması	218	60.2	95	26.2	29	8.0	20	5.5	3.41

İlkokul öğretmenleri eğitim sendikalarından anketteki özlüksel beklentilerin gerçekleşmesini "*çok önemli*" derecede gerçekleşmesini beklemektedirler.

2) Toplumsal Beklentiler

362 ilkököl öğretmeni eğitim sendikalarından anketteki 19,20,22,27,28,29, 36,37 nolu sorulardaki "*toplumsal beklediklerini*" hangi önem derecesinde gerçekleştirmesini beklediklerini, verilen önem derecelerinden (4 çok önemli, 3 oldukça önemli, 2 az önemli 1 önemsiz birini işaretleyerek belirtti. (Tablo 9)

TABLO 9

İlkokul Öğretmenlerinin Eğitim Sendikalarından Toplumsal Beklentileri

SIRA NO	EĞİTİM SENDİKALARINDAN TOPLUMSAL BEKLENTİLER	BEKLENTİNİN GERÇEKLEŞTİRİLMESİNDEKİ ÖNEM DERECELERİ N=362								x̄
		Çok Önemli		Oldukça Önemli		Az Önemli		Önemsiz		
		f	%	f	%	f	%	f	%	
19	Herkesin ana dilde eğitim yapma hakkını savunması	155	42.8	74	20.4	66	18.2	67	18.5	2.87
20	Herkesin ana dilde eğitim yapma hakkının sağlanması için çalışması	156	43.1	71	19.6	58	16.0	77	21.3	2.84
22	Herkesin anadilini her alanda kullanmasına, geliştirmesine saygı ve hoşgörüylü yerleştirmesine	144	39.8	93	25.7	62	17.1	63	17.4	2.87
27	Türk milletinin bölünmez bütünlüğü bilincini oluşturmaya ve yaşatması	279	77.1	49	13.5	11	3.0	23	6.4	3.61
28	Atatürk ilke ve inkılaplarını benimsemiş ve savunan vatandaşların yetiştirilmesine çalışması	296	81.8	35	9.7	7	1.9	24	6.6	3.66
29	Kişilikli ve yaratıcı insanımızın yetiştirilmesine çalışması	267	73.8	62	17.1	15	4.1	18	5.0	3.59
36	Üyelerine siyaset yapma hakkını sağlaması	171	47.2	97	26.8	61	16.9	33	9.1	3.12
37	Özürlü üyelerinin hayat şartlarını düzeltmesi	227	62.7	100	27.6	21	5.8	14	3.9	3.49

İlkokul öğretmenleri eğitim sendikalarından anketteki 27,28,29,37 nolu sorulardaki toplumsal beklentileri "*çok önemli*", 19,20,22,36 nolu sorulardaki toplumsal beklentileri de "*oldukça önemli*" derecede gerçekleşmesini beklemektedirler.

3) Mesleki Beklentiler

362 İlkokul öğrenmeni eğitim sendikalarından anketteki 8, 18,21,23,25,31, 33,34,35,39,40,41,42,43,44,46,47,48 nolu sorulardaki "*mesleki beklentileri*" hangi önem derecesinde gerçekleşmesini beklediklerini, verilen önem derecelerinden (4 çok önemli, 3 oldukça önemli, 2 az önemli, 1 önemsiz) birini işaretleyerek belirtti. (Tablo 10)

TABLO 10

İlkokul Öğretmenlerinin Eğitim Sendikalarından Mesleki Beklentileri

SIRA NO	EĞİTİM SENDİKALARINDAN MESLEKİ BEKLENTİLER	BEKLENTİNİN GERÇEKLEŞTİRİLMESİNDEKİ ÖNEM DERECELERİ N=362								x̄
		Çok Önemli		Oldukça Önemli		Az Önemli		Önemsiz		
		f	%	f	%	f	%	f	%	
8	Üyelerinin mesleğinde ilerlemelerini sağlaması	207	57.2	97	26.8	34	9.6	24	6.6	3.34
18	Eğitimin her kademesinde fırsat eşitliğinin sağlanması	259	71.5	60	16.6	21	5.8	22	6.1	3.53
21	Mesleki yaşamdaki kadın-erkek eşitliğini sağlaması	222	61.3	73	20.2	23	6.4	44	12.2	3.30
23	Irçı, şoven, asimilasyoncu eğitime karşı mücadele etmesi.	232	64.1	77	21.3	36	9.9	17	4.7	3.44
25	Kadın üyelerinin mesleki faaliyetlerini kolaylaştırması	182	50.3	104	28.7	47	13.0	29	8.0	3.21
31	Milli değerlere bağlı eğitim sisteminin gerçekleştirilmesine çalışması	228	63.0	84	23.7	25	6.9	25	6.9	3.42
33	Üniversitelerin özerk bir yapıya kavuşturulması için çalışması	180	49.7	119	32.9	42	11.6	21	5.8	3.26
34	Üniversitelerin demokratik bir yapıya kavuşturulması için çalışması	212	61.0	82	24.0	36	9.9	18	5.0	3.41
35	Eğitimin her kademesinin parasız olmasını savunması	212	61.0	71	19.6	45	12.4	34	9.4	3.27
39	Eğitim planlamasında üyelerinin söz sahibi olmalarını sağlaması	231	63.8	87	24.0	28	7.7	16	4.4	3.47
40	Eğitimin programlanmasında üyelerinin söz sahibi olmalarını sağlaması	231	63.8	88	24.3	28	7.7	15	4.1	3.47
41	Eğitimin yürütülmesinde üyelerini, söz sahibi olmalarını sağlaması	236	65.2	78	21.5	32	8.8	16	4.4	3.47
42	Eğitimin denetiminde üyelerin söz sahibi olmalarını sağlaması	215	59.4	99	27.3	31	8.6	17	4.7	3.41
43	Eğitimin yönetiminde üyelerinin söz sahibi olmalarını sağlaması	211	58.3	109	30.1	26	7.2	16	4.4	3.42
44	Eğitim politikasının oluşturulmasında üyelerinin söz sahibi olmalarını sağlaması	212	58.6	103	28.5	30	8.3	17	4.7	3.40
46	Çağdaş eğitim sistemini savunması ve gerçekleşmesine çalışması	263	72.7	64	17.7	21	5.8	14	3.9	3.59
47	Laik eğitim sistemini savunması ve gerçekleşmesine çalışması	279	77.1	51	14.1	13	3.6	19	5.2	3.62
48	Demokratik eğitim sistemini savunması ve gerçekleşmesine çalışması	273	75.4	55	15.2	15	4.1	19	5.2	3.62

İlkokul öğretmenleri eğitim sendikalarından anketteki 8,18,21,23,31,33,34, 35,39,40,41,42,43,44,46,47,48 nolu sorulardaki mesleki beklentileri "*çok önemli*", 25 nolu sorudaki mesleki beklentiye de "*oldukça önemli*" derecede gerçekleşmesini beklemektedirler.

4) Sendikal Beklentiler

362 ilköğretmeni eğitim sendikalarından anketteki 6,15,16,17,26,30, 32,38,45,49,50 nolu sorulardaki "sendikal beklentileri" hangi önem derecesinde gerçekleşmesini beklediklerinin, verilen önem derecelerinden (4 çok önemli, 3 oldukça önemli 2 az önemli, 1 önemsiz) birini işaretleyerek belirtti. (Tablo 11)

TABLO 11

İlkokul Öğretmenlerinin Eğitim Sendikalarından Sendikal Beklentileri

SIRA NO	EĞİTİM SENDİKALARINDAN SENDİKAL BEKLENTİLER	BEKLENTİNİN GERÇEKLEŞTİRİLMESİNDEKİ ÖNEM DERECELERİ N=362								$\bar{x}$
		Çok Önemli		Oldukça Önemli		Az Önemli		Önemsiz		
		f	%	f	%	f	%	f	%	
6	Bütün üyeleri arasında fark gözetmeksizin amaçlar doğrultusunda birlik ve dayanışmayı sağlaması	270	74.6	60	16.6	10	2.8	22	6.1	3.59
15	İşverence mağdur edilen üyelerine maddi yardımlar yapması	222	61.3	86	23.8	32	8.8	22	6.1	3.40
16	İşverence mağdur edilen üyelerine sosyal yardımlar yapması	202	55.8	108	29.8	29	8.0	23	6.4	3.35
17	İşverence mağdur edilen üyelerine hukuki yardımlar yapması	240	66.3	85	23.5	17	4.7	20	5.5	3.50
26	Sendika içi demokrasiyi uygulaması ve yaşatması	230	63.5	92	25.4	20	5.5	20	5.5	3.46
30	Üyelerini geliştirmesi	194	53.6	120	33.1	31	8.6	17	4.7	3.35
32	Sendikal hakları gerçekleştirme ve yaşatması	232	64.1	95	26.2	21	5.8	14	3.9	3.50
38	Meşru ve demokratik baskı gücü oluşturmaları	180	49.7	108	29.8	49	13.5	25	6.9	3.22
45	Toplumsal meseleler karşısında sendikanın düşüncelerini açıklaması	198	54.7	113	31.2	35	9.7	16	4.4	3.36
49	Eğitim sendikalarının eğitim sektöründe çalışan herkese açık olmasını savunması ve gerçekleştirilmesi	220	60.8	101	27.9	25	6.9	16	4.4	3.45
50	Eğitim sendikalarının sadece eğitimcilere veya belli kademedeki eğitimcilere açık olmasını savunması ve gerçekleştirilmesi	131	36.2	107	29.6	51	14.1	73	20.2	2.81

İlkokul öğretmenleri eğitim sendikalarından anketteki 6,15,16,17,26,30,32, 45,49 nolu sorulardaki sendikal beklentileri "*çok önemli*", 38,50 nolu sorulardaki sendikalar beklentileri de "*oldukça önemli*" derecede gerçekleşmesini beklemektedirler.

C. İlkokul Öğretmenlerinin Cinsiyete, Meslekteki Yıla, Sendika Üyeliğine Göre Eğitim Sendikalarından Özlüksel, Toplumsal, Mesleki, Sendikal Beklentileri Arasındaki Fark

Her faktör ayrı, ayrı test edildi.

1. Cinsiyete Göre

İlkokul öğretmenlerinin cinsiyete göre eğitim sendikalarından özlüksel, toplumsal, mesleki, sendikal beklentileri arasında fark olup olmadığı 0,05 manidarlık düzeyinde test edildi.

a) Özlüksel Beklentiler Arasındaki Fark

Cinsiyete göre ilkokul öğretmenlerinin eğitim sendikalarından özlüksel beklentileri arasında 0,05 manidarlık düzeyinde farkı test etmek için "istatistik hipotezi" kuruldu.

$H_0=$ Kadın ve erkek ilkokul öğretmenlerinin eğitim sendikacılarından özlüksel beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)

$H_1=$ Kadın ve erkek ilkokul öğretmenlerinin eğitim sendikalarından özlüksel beklentileri arasındaki fark sıfıra eşit değildir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 \neq 0$).

"Ortalamalar arası farkın test edilmesi"nde "kadın" ve "erkek" iki grup olduğundan "*t testi*" kullanıldı (Tablo 12).

TABLO 12

İlkokul Öğretmenlerinin Cinsiyete Göre Eğitim Sendikalarından Özlüksel Beklentileri Arasındaki Fark

SIRA NO	EĞİTİM SENDİKALARINDAN ÖZLÜKSEL BEKLENTİLER	KADIN		ERKEK		Hesap- lanan T Değeri	Tablo- daki T Değeri (P=0.05)
		N ₁ =254		N ₂ =108			
		$\bar{X}_1$	SS ₁	$\bar{X}_1$	SS ₂		
1	Üyelerine daha yeterli ücret sağlaması	3.53	0.87	3.60	0.78	0.70	1.96
2	Üyelerinin çalışma koşullarını iyileştirmesi	3.59	0.81	3.65	0.79	0.60	1.96
3	Üyelerinin bakım koşullarını düzeltmesi	3.44	0.84	3.34	0.85	1.00	1.96
4	Üyelerinin eğitim koşullarını düzeltmesi	3.57	0.82	3.56	0.85	0.10	1.96
5	Üyelerinin sağlık koşullarını düzeltmesi	3.61	0.79	3.52	0.89	0.86	1.96
7	Üyelerine adil ve tarafsız atama ve yer değiştirme hakkından yararlanmalarını sağlaması	3.57	0.83	3.58	0.83	0.10	1.96
9	Üyelerinin ekonomik haklarını koruması ve geliştirmesi	3.61	0.79	3.66	0.72	0.55	1.96
10	Üyelerin akademik haklarını koruması ve geliştirmesi	3.38	0.85	3.30	0.84	0.80	1.96
11	Üyelerin sosyal haklarını koruması ve geliştirmesi	3.55	0.79	3.54	0.76	0.10	1.96
12	Üyelerin hukuksal haklarını koruması ve geliştirmesi	3.58	0.82	3.54	0.81	0.40	1.96
13	Üyelerin kültürel haklarını koruması ve geliştirmesi	3.40	0.89	3.38	0.74	0.20	1.96
14	Üyelerin özlük haklarını koruması ve geliştirmesi	3.61	0.80	3.57	0.78	0.40	1.96
24	Kadın üyelerinin özelliklerinden doğan ek haklarını alması	3.49	0.80	3.21	0.93	2.69	1.96

İlkokul öğretmenlerinin cinsiyete göre eğitim sendikalarından anketteki 24 nolu sorudaki özlüksel beklentide hesaplanan t, tabloda bulunan t değerinden büyük olduğundan ortamlar arasındaki fark anlamlıdır. Bu özlüksel beklentide "*kadın ve erkek ilkokul öğretmenlerinin eğitim sendikalarından özlüksel beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)*" biçimindeki istatistik hipotezi reddedilmektedir (p 0.05).

Anketteki 1,2,3,4,5,7,9,10,11,12,13,14 nolu sorulardaki özlüksel beklentilerde hesaplanan t tabloda bulunan t değerinden küçük olduğundan ortamlar arasındaki fark anlamlı değildir. Bu özlüksel beklentilerde "*kadın ve erkek ilkokul öğretmenlerinin eğitim sendikalarından özlüksel beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)*" biçimindeki istatistik hipotezi kabul edilmektedir (p 0.05).

Eğitim sendikalarının "kadın üyelerinin özelliklerinden, doğan ek haklarını alması "kadın ilkököl öğretmenleri "*çok önemli*", erkek ilkököl öğretmenleri "*oldukça önemli*" derecede beklemektedirler

b) Toplumsal Beklentiler Arasındaki Fark

Cinsiyete göre İlkokul öğretmenlerinin eğitim sendikalarından toplumsal beklentileri arasında 0,05 manidarlık düzeyinde farkı test etmek için "istatistik hipotezi" kuruldu.

$H_0 =$ Kadın ve erkek ilkököl öğretmenlerinin eğitim sendikalarından toplumsal beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)

$H_1 =$ Kadın ve erkek ilkököl öğretmenlerinin eğitim sendikalarından toplumsal beklentileri arasındaki fark sıfıra eşit değildir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 \neq 0$).

"Ortalamalar arası farkın test edilmesi"nde "kadın" ve "erkek" iki grup olduğundan "t testi" kullanıldı (Tablo 13).

TABLO 13

İlkokul Öğretmenlerinin Cinsiyete Göre Eğitim Sendikalarından Toplumsal Beklentileri Arasındaki Fark

SIRA NO	EĞİTİM SENDİKALARINDAN TOPLUMSAL BEKLENTİLER	KADIN		ERKEK		Hesap- lanan T Değeri	Tablo- daki T Değeri (P=0.05)
		N ₁ =254		N ₂ =108			
		X ₁	SS ₁	X ₁	SS ₂		
19	Herkesin ana dilde eğitim yapma hakkını savunması	2.874	1.17	2.879	1.12	0.04	1.96
20	Herkesin ana dilde eğitim yapma hakkının sağlanması için çalışması	2.85	1.20	2.81	1.16	0.33	1.96
22	Herkesin ana dilini her alanda kullanmasına, geliştirmesine saygı ve hoşgörüylü yerleştirmesi	2.83	1.14	2.98	1.04	0.31	1.96
27	Türk milletinin bölünmez bütünlüğü bilincini oluşturmaları ve yaşatması	3.67	0.76	3.47	0.93	2.00	1.96
28	Atatürk ilke ve inkılaplarını benimsemiş ve savunan vatandaşların yetiştirilmesine çalışması	3.69	0.76	3.59	0.90	1.00	1.96
29	Kişilikli ve yaratıcı insanımızın yetiştirilmesine çalışması	3.62	0.76	3.51	0.84	1.17	1.96
36	Üyelerine siyaset yapma hakkını sağlaması	3.06	0.99	3.25	0.98	1.74	1.96
37	Özürlü üyelerinin hayat şartlarını düzeltmesi	3.48	0.79	3.51	0.71	0.31	1.96

İlkokul öğretmenlerinin cinsiyete göre eğitim sendikalarından anketteki 27 nolu sorudaki toplumsal beklentide hesaplanan t, tabloda bulunan t değerinden büyük olduğundan ortamlar arasındaki fark anlamlıdır. Bu toplumsal beklentide *"kadın ve erkek ilkokul öğretmenlerinin eğitim sendikalarından toplumsal beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)"* biçimindeki istatistik hipotezi reddedilmektedir (p 0.05).

Anketteki 19,20,22,28,29,36,37 nolu sorulardaki toplumsal beklentilerde hesaplanan t tabloda bulunan t değerinden küçük olduğundan ortalamalar arasındaki fark anlamlı değildir. Bu toplumsal beklentiler de *"kadın ve erkek ilkokul öğretmenlerinin eğitim sendikalarından toplumsal beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)"* biçimindeki istatistik hipotezi kabul edilmektedir (p 0.05).

c) Mesleki Beklentiler Arasındaki Fark

Cinsiyete göre İlkokul öğretmenlerinin eğitim sendikalarından mesleki beklentileri arasında 0.05 manidarlık düzeyinde farkı test etmek için *"istatistik hipotezi"* kuruldu.

$H_0 =$ Kadın ve erkek ilkokul öğretmenlerinin eğitim sendikalarından toplumsal beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)

$H_1 =$ Kadın ve erkek ilkokul öğretmenlerinin eğitim sendikalarından toplumsal beklentileri arasındaki fark sıfıra eşit değildir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 \neq 0$).

*"Ortalamalar arası farkın test edilmesi"*nde *"kadın"* ve *"erkek"* iki grup olduğundan *"t testi"* kullanıldı (Tablo 14).

TABLO 14
İlkokul Öğretmenlerinin Cinsiyete Göre Eğitim Sendikalarından
Mesleki Beklentileri Arasındaki Fark

SIRA NO	EĞİTİM SENDİKALARINDAN MESLEKİ BEKLENTİLER	KADIN		ERKEK		Hesap- lanan T Değeri	Tablo- daki T Değeri (P=0.05)
		N ₁ =254		N ₂ =108			
		$\bar{X}_1$	SS ₁	$\bar{X}_1$	SS ₂		
8	Üyelerinin mesleğinde ilerlemelerini sağlaması	3.31	0.94	3.41	0.79	1.00	1.96
18	Eğitimin her kademesinde fırsat eşitliğinin sağlanması	3.56	0.84	3.46	0.86	1.00	1.96
21	İrkçı soven, asimülasyoncu eğitime karşı mücadele etmesi	3.29	1.04	3.33	1.02	0.35	1.96
23	Mesleksel yaşamda kadın-erkek eşitliğini sağlaması	3.47	0.86	3.37	0.81	1.00	1.96
25	Kadın üyelerinin mesleki faaliyetlerini kolaylaştırması	3.29	0.93	3.02	0.98	2.47	1.96
31	Milli değerlere bağlı eğitim sisteminin gerçekleştirilmesine çalışması	3.49	0.85	3.25	0.95	2.30	1.96
33	Üniversitelerin özerk bir yapıya kavuşturulması için çalışması	3.27	0.87	3.23	0.90	0.38	1.96
34	Üniversitelerin demokratik bir yapıya kavuşturulması için çalışması	3.42	0.85	3.38	0.88	0.38	1.96
35	Eğitimin her kademesinin parasız olmasını savunması	3.31	0.95	3.18	1.12	1.14	1.96
39	Eğitim planlamasında üyelerinin söz sahibi olmalarını sağlaması	3.44	0.82	3.53	0.81	0.90	1.96
40	Eğitimin programlanmasında üyelerinin söz sahibi olmalarını sağlaması	3.46	0.80	3.50	0.82	0.40	1.96
41	Eğitimin yürütülmesinde üyelerini, söz sahibi olmalarını sağlaması	3.44	0.85	3.55	0.77	1.10	1.96
42	Eğitimin denetiminde üyelerin söz sahibi olmalarını sağlaması	3.42	0.81	3.39	0.87	0.28	1.96
43	Eğitimin yönetiminde üyelerinin söz sahibi olmalarını sağlaması	3.42	0.79	3.41	0.85	0.10	1.96
44	Eğitim politikasının oluşturulmasında üyelerinin söz sahibi olmalarını sağlaması	3.37	0.82	3.48	0.84	1.10	1.96
46	Çağdaş eğitim sistemini savunması ve gerçekleşmesine çalışması	3.590	0.74	3.592	0.82	0.02	1.96
47	Laik eğitim sistemini savunması ve gerçekleşmesine çalışması	3.61	0.79	3.65	0.77	0.40	1.96
48	Demokratik eğitim sistemini savunması ve gerçekleşmesine çalışması	3.59	0.79	3.64	0.81	0.50	1.96

İlkokul öğretmenlerinin cinsiyete göre eğitim sendikalarından anketteki 25,31 nolu sorudaki mesleki beklentilerde hesaplanan t, tabloda bulunan t değerinden büyük olduğundan ortamlar arasındaki fark anlamlıdır. Bu mesleki beklentilerde "kadın ve erkek ilkokul öğretmenlerinin eğitim sendikalarından mesleki beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)" biçimindeki istatistik hipotezi reddedilmektedir (p 0.05).

Anketteki 8,18,21,23,33,34,35,39,40,41,42,43,44,46,47,48 nolu sorulardaki mesleki beklentilerde hesaplanan t tabloda bulunan t değerinden küçük olduğundan ortalamalar arasındaki fark anlamlı değildir. Bu mesleki beklentiler de *"kadın ve erkek ilköğretim öğretmenlerinin eğitim sendikalarından mesleki beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)"* biçimindeki istatistik hipotezi kabul edilmektedir (p 0.05).

d) Sendikal Beklentiler Arasındaki Fark

Cinsiyete göre İlköğretim öğretmenlerinin eğitim sendikalarından sendikal beklentileri arasında 0.05 manidarlık düzeyinde farkı test etmek için *"istatistik hipotezi"* kuruldu.

$H_0 =$ Kadın ve erkek ilköğretim öğretmenlerinin eğitim sendikalarından sendikal beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)

$H_1 =$ Kadın ve erkek ilköğretim öğretmenlerinin eğitim sendikalarından sendikal beklentileri arasındaki fark sıfıra eşit değildir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 \neq 0$).

*"Ortalamalar arası farkın test edilmesi"*nde *"kadın"* ve *"erkek"* iki grup olduğundan *"t testi"* kullanıldı (Tablo 15).

TABLO 15
İlkokul Öğretmenlerinin Cinsiyete Göre Eğitim Sendikalarından
Sendikal Beklentileri Arasındaki Fark

SIRA NO	EĞİTİM SENDİKALARINDAN SENDİKAL BEKLENTİLER	KADIN		ERKEK		Hesap- lanan T Değeri	Tablo- daki T Değeri (P=0.05)
		N ₁ =254		N ₂ =108			
		$\bar{X}_1$	SS ₁	$\bar{X}_1$	SS ₂		
6	Bütün üyeleri arasında fark gözetmeksizin amaçlar doğrultusunda birlik ve dayanışmayı sağlaması	3.59	0.81	3.60	0.80	0.10	1.96
15	İşverence mağdur edilen üyelerine maddi yardımlar yapması	3.42	0.88	3.34	0.89	0.76	1.96
16	İşverence mağdur edilen üyelerine sosyal yardımlar yapması	3.38	0.85	3.26	0.92	1.15	1.96
17	İşverence mağdur edilen üyelerine hukuki yardımlar yapması	3.51	0.84	3.40	0.77	0.20	1.96
26	Sendika içi demokrasiyi uygulaması ve yaşatması	3.46	0.82	3.49	0.84	0.30	1.96
30	Üyelerini geliştirmesi	3.39	0.82	3.26	0.83	1.30	1.96
32	Sendikal hakları gerçekleştirmesi ve yaşatması	3.46	0.79	3.60	0.70	1.48	1.96
38	Meşru ve demokratik baskı gücü oluşturmaları	3.15	0.94	3.37	0.86	2.20	1.96
45	Toplumsal meseleler karşısında sendikanın düşüncelerini açıklaması	3.33	0.83	3.41	0.83	0.80	1.96
49	Eğitim sendikalarının eğitim sektöründe çalışan herkese açık olmasını savunması ve gerçekleştirmesi	3.45	0.77	3.43	0.88	0.19	1.96
50	Eğitim sendikalarının sadece eğitimcilere veya belli kademedeki eğitimcilere açık olmasını savunması ve gerçekleştirmesi	2.92	1.07	2.55	1.22	3.03	1.96

İlkokul öğretmenlerinin cinsiyete göre eğitim sendikalarından anketteki 38,50 nolu sorudaki sendikal beklentilerde hesaplanan t, tabloda bulunan t değerinden büyük olduğundan ortamlar arasındaki fark anlamlıdır. Bu sendikal beklentilerde "kadın ve erkek ilköğretmenlerinin eğitim sendikalarından sendikal beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)" biçimindeki istatistik hipotezi reddedilmektedir (p 0.05).

Anketteki 6,15,16,17,26,30,32,45,49 nolu sorulardaki sendikal beklentilerde hesaplanan t tabloda bulunan t değerinden küçük olduğundan ortalamalar arasındaki fark anlamlı değildir. Bu sendikal beklentiler de *"kadın ve erkek ilkökul öğretmenlerinin eğitim sendikalarından sendikal beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)"* biçimindeki istatistik hipotezi kabul edilmektedir (p 0.05).

Eğitim sendikalarının *"meşru ve demokratik baskı gücü oluşturmaları"* nı kadın ilkökul öğretmenleri *"oldukça önemli"*, erkek ilkökul öğretmenleri *"çok önemli"* derecede beklemektedirler.

2- Meslekteki Yıla Göre

İlkökul öğretmenlerinin meslekteki yıla göre eğitim sendikalarından özlüksel, toplumsal, mesleki, sendikal beklentileri arasında fark olup olmadığı 0,05 manidarlık düzeyinde test edildi.

a) Özlüksel Beklentiler Arasındaki Fark

Meslekteki yıla göre ilkökul öğretmenlerinin eğitim sendikalarından özlüksel beklentileri arasında 0.05 manidarlık düzeyinde farkı test etmek için "istatistik hipotezi" kuruldu.

$H_0 =$ 1-19 ve 20 ve daha fazla yıllık ilkökul öğretmenlerinin eğitim sendikalarından özlüksel beklentileri arasındaki farkı sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)

$H_1 =$ 1-19 ve 20 ve daha fazla yıllık ilkökul öğretmenlerinin eğitim sendikalarından özlüksel beklentileri arasındaki fark sıfıra eşit değildir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 \neq 0$).

*"Ortalamalar arası farkın test edilmesi"*nde *"1-19"* ve *"20 ve daha fazla yıllık"* olmak üzere iki grup olduğundan "t testi" kullanıldı (Tablo 16).

TABLO 16

İlkokul Öğretmenlerinin Meslekteki Yıla Göre Eğitim Sendikasıdan Özlüksel Beklentileri Arasındaki Fark

SIRA NO	EĞİTİM SENDİKALARINDAN ÖZLÜKSEL BEKLENTİLER	1-19 Yıl		20+Yıl		Hesap- lanan T Değeri	Tablo- daki T Değeri (P=0.05)
		N ₁ =173		N ₂ =189			
		$\bar{X}_1$	SS ₁	$\bar{X}_2$	SS ₂		
1	Üyelerine daha yeterli ücret sağlaması	3.60	0.83	3.51	0.86	1.01	1.96
2	Üyelerinin çalışma koşullarını iyileştirmesi	3.63	0.80	3.59	0.81	0.44	1.96
3	Üyelerinin bakım koşullarını düzeltmesi	3.42	0.86	3.40	0.83	0.22	1.96
4	Üyelerinin eğitim koşullarını düzeltmesi	3.60	0.81	3.54	0.85	0.67	1.96
5	Üyelerinin sağlık koşullarını düzeltmesi	3.58	0.82	3.59	0.82	0.11	1.96
7	Üyelerine adil ve tarafsız atama ve yer değiştirme hakkından yararlanmalarını sağlaması	3.60	0.80	3.56	0.85	0.44	1.96
9	Üyelerinin ekonomik haklarını koruması ve geliştirmesi	3.69	0.70	3.56	0.82	1.46	1.96
10	Üyelerin akademik haklarını koruması ve geliştirmesi	3.43	0.77	3.28	0.91	1.68	1.96
11	Üyelerin sosyal haklarını koruması ve geliştirmesi	3.63	0.73	3.47	0.82	1.79	1.96
12	Üyelerin hukuksal haklarını koruması ve geliştirmesi	3.63	0.78	3.52	0.85	1.23	1.96
13	Üyelerin kültürel haklarını koruması ve geliştirmesi	3.39	0.84	3.40	0.86	0.11	1.96
14	Üyelerin özlük haklarını koruması ve geliştirmesi	3.58	0.79	3.61	0.79	0.33	1.96
24	Kadın üyelerinin özelliklerinden doğan ek haklarını alması	3.44	0.80	3.38	0.90	0.67	1.96

İlkokul öğretmenlerinin meslekteki yıla göre eğitim sendikalarından anketteki 1,2,3,4,5,7,9,10,11,12,13,14,24 nolu sorulardaki özlüksel beklentilerde hesaplanan t, tablodan bulunan t değerinden küçük olduğundan ortalamalar arasındaki fark anlamlı değildir.

Bu özlüksel beklentilerde "1,19 ve 20 ve daha fazla yıllık ilköğretmenlerinin eğitim sendikalarından özlüksel beklentileri arasındaki fark sıfıra eşitti ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)" biçimindeki istatistik hipotezi kabul edilmektedir; "1-19 ve 20 ve daha fazla yıllık ilköğretmenlerinin eğitim sendikalarından özlüksel beklentileri arasındaki fark sıfıra eşit değildir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 \neq 0$)" biçimindeki istatistik hipotezi de reddedilmektedir (p 0.05).

b) Toplumsal Beklentiler Arasındaki Fark

Meslekteki yıla göre ilkökul öğretmenlerinin eğitim sendikalarından toplumsal beklentileri arasında 0.05 manidarlık düzeyinde farkı test etmek için "istatistik hipotezi" kuruldu.

$H_0=$ 1-19 ve 20 ve daha fazla yıllık ilkökul öğretmenlerinin eğitim sendikalarından toplumsal beklentileri arasındaki farkı sifıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)

$H_1=$ 1-19 ve 20 ve daha fazla yıllık ilkökul öğretmenlerinin eğitim sendikalarından toplumsal beklentileri arasındaki fark sifıra eşit değildir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 \neq 0$).

"Ortalamalar arası farkın test edilmesi"nde "1-19" ve "20 ve daha fazla yıllık" olmak üzere iki grup olduğundan "t testi" kullanıldı (Tablo 17).

TABLO 17

İlkokul Öğretmenlerinin Meslekteki Yıla Göre Eğitim Sendikasıdan Beklentileri Arasındaki Fark

SIRA NO	EĞİTİM SENDİKALARINDAN TOPLUMSAL BEKLENTİLER	1-19 Yıl		20+Yıl		Hesap- lanan T Değeri	Tablo- daki T Değeri (P=0.05)
		N ₁ =173		N ₂ =189			
		$\bar{X}_1$	SS ₁	$\bar{X}_2$	SS ₂		
19	Herkesin ana dilde eğitim yapma hakkını savunması	2.82	1.13	2.92	1.17	0.91	1.96
20	Herkesin ana dilde eğitim yapma hakkının sağlanması için çalışması	2.73	1.19	2.94	1.18	1.92	1.96
22	Herkesin ana dilini her alanda kullanmasına, geliştirmesine saygı ve hoşgörüylü yerleştirmesi	2.84	1.11	2.91	1.12	0.67	1.96
27	Türk milletinin bölünmez bütünlüğü bilincini oluşturmaya ve yaşatması	3.62	0.80	3.60	0.84	0.22	1.96
28	Atatürk ilke ve inkılaplarını benimsemiş ve savunan vatandaşların yetiştirilmesine çalışması	3.62	0.87	3.70	0.75	0.89	1.96
29	Kişilikli ve yaratıcı insanımızın yetiştirilmesine çalışması	3.57	0.85	3.61	0.73	0.48	1.96
36	Üyelerine siyaset yapma hakkını sağlaması	3.18	0.96	3.06	1.02	1.20	1.96
37	Özürlü üyelerinin hayat şartlarını düzeltmesi	3.51	0.75	3.47	0.78	0.44	1.96

İlkokul öğretmenlerinin meslekteki yıla göre eğitim sendikalarından anketteki 19,20,22,27,28,29,36,37 nolu sorulardaki toplumsal beklentilerde hesaplanan t, tabloda bulunan t değerinden küçük olduğundan ortalamalar arasındaki fark anlamlı değildir.

Bu toplumsal beklendilerde "1-19 ve 20 ve daha fazla yıllık ilkokul öğretmenlerinin eğitim sendikalarından toplumsal beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)" biçimindeki istatistik hipotezi kabul edilmektedir; "1-19 ve 20 ve daha fazla yıllık ilkokul öğretmenlerinin eğitim sendikalarından toplumsal beklentileri arasındaki fark sıfıra eşit değildir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 \neq 0$)" biçimindeki istatistik hipotezi de reddedilmektedir. (p 0.05)

c) Mesleki Beklentiler Arasındaki Fark

Meslekteki Yıla göre ilkokul öğretmenlerinin eğitim sendikalarından mesleki beklentileri arasında 0,05 manidarlık düzeyinde farkı test etmek için "istatistik hipotezi" kuruldu.

H_0 = 1-19 ve 20 ve daha fazla yıllık ilkokul öğretmenlerinin eğitim sendikalarından mesleki beklendileri arasındaki fark sıfıra eşittir. ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)

H_1 = 1-19 ve 20 ve daha fazla yıllık ilkokul öğretmenlerinin eğitim sendikalarından mesleki beklentileri arasındaki fark sıfıra eşit değildir. ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 \neq 0$)

"Ortalamalar arası farkın test edilmesi"nde "1-19 yıllık" ve 20 ve daha fazla yıllıka" olmak üzere iki grup olduğundan "t testi" kullanıldı (Tablo 18)

TABLO 18

**İlkokul Öğretmenlerinin Meslekteki Yıla Göre Eğitim Sendikası
Mesleki Beklentileri Arasındaki Fark**

SIRA NO	EĞİTİM SENDİKALARINDAN MESLEKİ BEKLENTİLER	1-19 Yıl		20+Yıl		Hesap- lanan T Değeri	Tablo- daki T Değeri (P=0.05)
		N ₁ =173		N ₂ =189			
		$\bar{X}_1$	SS ₁	$\bar{X}_2$	SS ₂		
8	Üyelerinin mesleğinde ilerlemelerini sağlaması	3.36	0.82	3.32	0.96	0.42	1.96
18	Eğitimin her kademesinde fırsat eşitliğinin sağlanması	3.56	0.81	2.51	0.89	0.56	1.96
21	İrkçi soven, asimülasyoncu eğitime karşı mücadele etmesi	3.26	1.08	3.34	0.98	0.76	1.96
23	Mesleksel yaşamda kadın-erkek eşitliğini sağlaması	3.40	0.84	3.48	0.86	0.89	1.96
25	Kadın üyelerinin mesleki faaliyetlerini kolaylaştırması	3.17	0.93	3.24	0.96	0.70	1.96
31	Milli değerlere bağlı eğitim sisteminin gerçekleştirilmesine çalışması	3.35	0.92	3.48	0.86	1.38	1.96
33	Üniversitelerin demokratik bir yapıya kavuşturulması için çalışması	3.23	0.87	3.29	0.88	0.63	1.96
34	Üniversitelerin demokratik bir yapıya kavuşturulması için çalışması	3.39	0.86	3.42	0.86	0.33	1.96
35	Eğitimin her kademesinin parasız olmasını savunması	3.19	1.06	3.34	0.95	1.44	1.96
39	Eğitimin planlanmasında üyelerin söz sahibi olmalarını sağlaması	3.473	0.79	3.470	0.98	0.03	1.96
40	Eğitimin programlanmasında üyelerinin söz sahibi olmalarını sağlaması	3.49	0.79	3.46	0.82	0.33	1.96
41	Eğitimin yürütülmesinde üyelerinin söz sahibi olmalarını sağlaması	3.50	0.79	3.44	0.86	0.67	1.96
42	Eğitimin denetiminde üyelerinin söz sahibi olmalarını sağlaması	3.44	0.80	3.38	0.85	0.67	1.96
43	Eğitimin yönetiminde üyelerinin söz sahibi olmalarını sağlaması	3,50	0.75	3.34	0.85	1.79	1.96
44	Eğitim politikasının oluşturulmasında üyelerinin söz sahibi olmalarını sağlaması	3.46	0.80	3.35	0.85	1.23	1.96
46	Çağdaş eğitim sistemini savunması ve gerçekleşmesine çalışması	3.65	0.69	3.52	0.82	1.56	1.96
47	Laik eğitim sistemini savunması ve gerçekleşmesine çalışması	3.68	0.72	3.57	0.83	1.23	1.96
48	Demokratik eğitim sistemini savunması ve gerçekleşmesine çalışması	3.68	0.73	3.53	0.84	1.68	1.96

İlkokul öğretmenlerinin meslekteki yıla göre eğitim sendikalarından anketteki 8,18,21,23,25,31,33,34,35,39,40,41,42,43,44,46,47,48 nolu sorulardaki mesleki beklentilerde hesaplanan t, tabloda bulunan t değerinden küçük olduğundan ortalamalar arasındaki fark anlamlı değildir.

Bu mesleki beklentilerde "1-19 ve 20 ve daha fazla yıllık ilkokul öğretmenlerinin eğitim sendikalarından mesleki beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)" biçimindeki istatistik hipotezi kabul edilmektedir; "1-19 ve 20 ve daha fazla yıllık ilkokul öğretmenlerinin eğitim sendikalarından mesleki beklentileri arasındaki fark sıfıra eşit değildir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 \neq 0$)" biçimindeki istatistik hipotezi de reddedilmektedir (p 0.05).

d) Sendikal Beklentiler Arasındaki Fark

Meslekteki yıla göre ilkokul öğretmenlerinin eğitim sendikalarından sendikal beklentileri arasında 0,05 manidarlık düzeyinde farkı test etmek için "istatistik hipotezi" kuruldu.

H_0 = 1-19 ve 20 ve daha fazla yıllık ilkokul öğretmenlerinin eğitim sendikalarından sendikal beklentileri arasındaki farkı sıfıra eşittir, ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)

H_1 = 1-19 ve 20 ve daha fazla yıllık ilkokul öğretmenlerinin eğitim sendikalarından sendikal beklentilerinin arasındaki fark sıfıra eşit değildir. ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 \neq 0$)

"Ortalamalar arası farkın test edilmesi"nde "1-19" yıllık ve "20 ve daha fazla yıllık" olmak üzere iki grup olduğundan "t testi" kullanıldı (Tablo 19)

TABLO 19

**İlkokul Öğretmenlerinin Meslekteki Yıla Göre Eğitim Sendikası
Sendikal Beklentileri Arasındaki Fark**

SIRA NO	EĞİTİM SENDİKALARINDAN SENDİKAL BEKLENTİLER	1-19 Yıl		20+Yıl		Hesap- lanan T	Tablo- daki T
		N ₁ =173		N ₂ =189		Değeri	Değeri (P=0.05)
		$\bar{X}_1$	SS ₁	$\bar{X}_2$	SS ₂		
6	Bütün üyeleri arasında fark gözetmeksizin amaçlar doğrultusunda birlik ve dayanışmayı sağlaması	3.62	0.81	3.57	0.81	0.56	1.96
15	İşverence mağdur edilen üyelerine maddi yardımlar yapması	3.48	0.83	3.72	0.92	1.79	1.96
16	İşverence mağdur edilen üyelerine sosyal yardımlar yapması	3.43	0.81	3.27	0.92	1.79	1.96
17	İşverence mağdur edilen üyelerine hukuki yardımlar yapması	3.56	0.77	3.45	0.85	1.23	1.96
26	Sendika içi demokrasiyi uygulaması ve yaşatması	3.53	0.79	3.40	0.86	1.46	1.96
30	Üyelerini geliştirmesi	3.31	0.84	3.39	0.81	0.89	1.96
32	Sendikal hakları gerçekleştirmesi ve yaşatması	3.508	0.76	3.502	0.78	0.06	1.96
38	Meşru ve demokratik baskı gücü oluşturmaları	3.29	0.93	3.15	0.92	1.48	1.96
45	Toplumsal meseleler karşısında sendikanın düşüncelerini açıklaması	3.38	0.80	3.33	0.85	0.33	1.96
49	Eğitim sendikalarının eğitim sektöründe çalışan herkese açık olmasını savunması ve gerçekleştirmesi	3.47	0.79	3.42	0.81	0.56	1.96
50	Eğitim sendikalarının sadece eğitimcilere veya belli kademedeki eğitimcilere açık olmasını savunması ve gerçekleştirmesi	2.61	1.17	3.00	1.06	3.75	1.96

İlkokul öğretmenlerinin meslekteki yıla göre eğitim sendikalarından anketteki 50 nolu sorudaki sendikal beklentide hesaplanan t, tabloda bulunan t değerinden büyük olduğundan ortalamalar arasındaki fark anlamlıdır. Bu sendikal beklendide "1-19 ve 20 ve daha fazla yıllık ilköğretmenlerinin eğitim sendikalarından sendikal beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)" biçimindeki istatistik hipotezi reddedilmiştir (p 0,05)

Anketteki 6,15,16,17,26,30,32,38,45,49 nolu sorulardaki sendikal beklentilerde hesaplanan t, tabloda bulunan t değerinden küçük olduğundan ortalamalar arasındaki fark anlamlı değildir. Bu sendikal beklentilerde *"1-19 ve 20 ve daha fazla yıllık ilkökul öğretmenlerinin eğitim sendikalarından sendikal beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)"* biçimindeki istatistik hipotezi kabul edilmektedir (p 0.05)

3- Sendika Üyeliğine Göre

İlkokul öğretmenlerinin sendika üyeliğine göre eğitim sendikalarından özlüksel, toplumsal, mesleki, sendikal beklentileri arasında fark olup olmadığı 0.05 manidarlık düzeyinde test edildi.

a) Özlüksel Beklentiler Arasındaki Fark

Sendika üyeliğine göre ilkökul öğretmenlerinin eğitim sendikalarından özlüksel beklentileri arasında 0.05 manidarlık düzeyinde farkı test etmek için *"istatistik hipotezi"* kuruldu.

H_0 = Bir eğitim sendikasına üye olan ve olmayan ilkökul öğretmenlerinin eğitim sendikalarından özlüksel beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)

H_1 = Bir eğitim sendikasına üye olan ve olmayan ilkökul öğretmenliğinin eğitim sendikalarından özlüksel beklentileri arasındaki fark sıfıra eşit değildir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 \neq 0$)

*"Ortalamalar arası farkın test edilmesi"*nde *"bir eğitim sendikasına üye"* ve *"bir eğitim sendikasına üye değil"* olmak üzere iki grup olduğundan *"t testi"* kullanıldı (Tablo 20).

TABLO 20

İlkokul Öğretmenlerinin Sendika Üyeliğine Göre Eğitim Sendikalarından Özlüksel Beklentileri Arasındaki Fark

SIRA NO	EĞİTİM SENDİKALARINDAN ÖZLÜKSEL BEKLENTİLER	ÜYE		ÜYE DEĞİL		Hesap- lanan T Değeri	Tablo- daki T Değeri (P=0.05)
		N ₁ =112		N ₂ =250			
		$\bar{X}_1$	SS ₁	$\bar{X}_2$	SS ₂		
1	Üyelerine daha yeterli ücret sağlaması	3.46	0.91	3.59	0.81	1.25	1.96
2	Üyelerinin çalışma koşullarını iyileştirmesi	3.51	0.88	3.65	0.77	1.40	1.96
3	Üyelerinin bakım koşullarını düzeltmesi	3.25	0.90	3.48	0.81	2.11	1.96
4	Üyelerinin eğitim koşullarını düzeltmesi	3.41	0.99	3.64	0.74	2.30	1.96
5	Üyelerinin sağlık koşullarını düzeltmesi	3.41	1.00	3.67	0.72	2.60	1.96
7	Üyelerine adil ve tarafsız atama ve yer değiştirme hakkından yararlanmalarını sağlaması	3.49	0.91	3.62	0.79	1.25	1.96
9	Üyelerinin ekonomik haklarını koruması ve geliştirmesi	3.58	0.82	3.65	0.74	0.74	1.96
10	Üyelerin akademik haklarını koruması ve geliştirmesi	3.29	0.85	3.38	0.84	0.90	1.96
11	Üyelerin sosyal haklarını koruması ve geliştirmesi	3.44	0.89	3.59	0.72	1.59	1.96
12	Üyelerin hukuksal haklarını koruması ve geliştirmesi	3.56	0.84	3.58	0.81	0.20	1.96
13	Üyelerin kültürel haklarını koruması ve geliştirmesi	3.36	0.85	3.42	0.85	0.60	1.96
14	Üyelerin özlük haklarını koruması ve geliştirmesi	3.48	0.90	3.65	0.74	1.70	1.96
24	Kadın üyelerinin özelliklerinden doğan ek haklarını alması	3.30	0.90	3.46	0.83	1.53	1.96

İlkokul öğretmenlerinin sendika üyeliğine göre eğitim sendikalarından anketteki 3,4,5 nolu sorulardaki özlüksel beklentilerde hesaplanan t, tabloda bulunan t değerinden büyük olduğundan ortalamalar arasındaki fark anlamlıdır. Bu özlüksel beklentiler *"bir eğitim sendikasına üye olan ve olmayan ilkokul öğretmenlerinin eğitim sendikalarından özlüksel beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)"* biçimindeki istatistik hipotezi reddedilmektedir (p 0.05).

Anketteki 1,2,7,9,10,11,12,13,14,24 nolu sorulardaki özlüksel beklentilerde hesaplanan t, tabloda bulunan t değerinden küçük olduğundan ortalamalar arasındaki

fark anlamlı değildir. Bu özlüksel beklendilerde *"bir eğitim sendikalarına üye olan ve olmayan ilkokul öğretmenlerinin eğitim sendikalarından özlüksel beklendileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)"* biçiminde istatistik hipotezi kabul edilmektedir (p 0.05)

Eğitim sendikalarının "üyelerinin bakım koşullarını düzeltmesi"ni ilkokul öğretmenlerinden bir sendikaya üye olanlar *"oldukça önemli"*, bir sendikaya üye olmayan ise *"çok önemli"* derecede beklemektedirler.

b) Toplumsal Beklentiler Arasındaki Fark

Sendika üyeliğine göre ilkokul öğretmenlerinin eğitim sendikalarından toplumsal beklentileri arasında 0.05 manidarlık düzeyinde farkı test etmek için istatistik hipotezi kuruldu.

H_0 = Bir eğitim sendikasına üye olan ve olmayan ilkokul öğretmenlerinin eğitim sendikalarından toplumsal beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)

H_1 = Bir eğitim sendikasına üye olan ve olmayan ilkokul öğretmenlerinin eğitim sendikalarından toplumsal beklentileri arasındaki fark sıfıra eşit değildir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 \neq 0$).

*"Ortalamalar arası farkın test edilmesi"*nde *"bir eğitim sendikasına üye"* ve *"bir eğitim sendikasına üye değil"* olmak üzere iki grup olduğundan *"t testi"* kullandı. (Tablo 21)

TABLO 21

İlkokul Öğretmenlerinin Sendika Üyeliğine Göre Eğitim Sendikalarından Toplumsal Beklentileri Arasındaki Fark

SIRA NO	EĞİTİM SENDİKALARINDAN TOPLUMSAL BEKLENTİLER	ÜYE		ÜYE DEĞİL		Hesap- lanan T Değeri	Tablo- daki T Değeri (P=0.05)
		N ₁ =112		N ₂ =250			
		$\bar{X}_1$	SS ₁	$\bar{X}_2$	SS ₂		
19	Herkesin ana dilde eğitim yapma hakkını savunması	2.93	1.10	2.84	1.17	0.78	1.96
20	Herkesin ana dilde eğitim yapma hakkının sağlanması için çalışması	2.90	1.13	2.82	1.21	0.67	1.96
22	Herkesin ana dilini her alanda kullanmasına, geliştirmesine saygı ve hoşgörüylü yerleştirilmesi	3.00	1.06	2.82	1.14	1.57	1.96
27	Türk milletinin bölünmez bütünlüğü bilincini oluşturmaya ve yaşatması	3.36	1.01	3.72	0.69	3.46	1.96
28	Atatürk ilke ve inkılaplarını benimsemiş ve savunan vatandaşların yetiştirilmesine çalışması	3.45	1.00	3.76	0.69	3.10	1.96
29	Kişilikli ve yaratıcı insanımızın yetiştirilmesine çalışması	3.44	0.96	3.66	0.68	2.20	1.96
36	Üyelerine siyaset yapma hakkını sağlaması	3.25	0.99	3.06	0.99	1.82	1.96
37	Özürlü üyelerinin hayat şartlarını düzeltmesi	3.41	0.77	3.52	0.77	1.17	1.96

İlkokul öğretmenlerinin sendika üyeliğine göre eğitim sendikalarından anketteki 27,28,29 nolu sorulardaki toplumsal beklentilerde hesaplanan t, tabloda bulunan t değerinden büyük olduğundan ortalamalar arasındaki fark anlamlıdır. Bu toplumsal beklentilerde *"bir eğitim sendikasına üye olan ve olmayan ilkökul öğretmenlerinin eğitim sendikalarından toplumsal beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)"* biçimindeki istatistik hipotezi reddedilmektedir (p 0.05).

Anketteki 19,20,22,36,37 nolu sorulardaki toplumsal beklentilerde hesaplanan t, tabloda bulunan t değerinden küçük olduğundan ortalamalar arasındaki fark anlamlı değildir. Bu toplumsal beklentiler de *"bir eğitim sendikasına üye olan ve olmayan ilkökul öğretmenlerinin eğitim sendikalarında toplumsal beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)"* biçiminde istatistik hipotezi kabul edilmektedir (p 0.05).

c) Mesleki Beklentiler Arasındaki Fark

Sendika üyeliğine göre ilkokul öğretmenlerinin eğitim sendikalarından mesleki beklentileri arasında 0.05 manidarlık düzeyinde farkı test etmek için istatistik hipotezi kuruldu.

H_0 = Bir eğitim sendikasına üye olan ve olmayan ilkokul öğretmenlerinin eğitim sendikalarından mesleki beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)

H_1 = Bir eğitim sendikasına üye olan ve olmayan ilkokul öğretmenlerinin eğitim sendikalarından mesleki beklentileri arasındaki fark sıfıra eşit değildir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 \neq 0$)

"Ortalamalar arası farkın test edilmesi"nde "bir eğitim sendikasına üye" ve "bir eğitim sendikasına üye değil" olmak üzere iki grup olduğundan "t testi" kullanıldı (Tablo 22)

TABLO 22

İlkokul Öğretmenlerinin Sendika Üyeliğine Göre Eğitim Sendikalarından Mesleki Beklentileri Arasındaki Fark

SIRA NO	EĞİTİM SENDİKALARINDAN MESLEKİ BEKLENTİLER	ÜYE		ÜYE DEĞİL		Hesaplanan T Değeri	Tablodaki T Değeri (P=0.05)
		N ₁ =112		N ₂ =250			
		$\bar{X}_1$	SS ₁	$\bar{X}_2$	SS ₂		
8	Üyelerinin mesleğinde ilerlemelerini sağlaması	3.23	0.93	3.39	0.88	1.53	1.96
18	Eğitimin her kademesinde fırsat eşitliğinin sağlanması	3.36	0.93	3.61	0.80	2.40	1.96
21	İrkçı soven, asimilasyoncu eğitime karşı mücadele etmesi	3.39	0.98	3.26	1.05	1.19	1.96
23	Mesleki yaşamda kadın-erkek eşitliğini sağlaması	3.33	0.93	3.50	0.81	1.63	1.96
25	Kadın üyelerinin mesleki faaliyetlerini kolaylaştırması	3.06	1.03	3.28	0.91	2.01	1.96
31	Milli değerlere bağlı eğitim sisteminin gerçekleştirilmesine çalışması	3.17	1.01	3.53	0.81	3.30	1.96
33	Üniversitelerin özerk bir yapıya kavuşturulması için çalışması	3.32	0.87	3.24	0.88	0.80	1.96
34	Üniversitelerin demokratik bir yapıya kavuşturulması için çalışması	3.30	0.96	3.46	0.80	1.53	1.96
35	Eğitimin her kademesinin parasız olmasını savunması	3.10	1.11	3.34	0.94	2.20	1.96
39	Eğitim planlamasında üyelerinin söz sahibi olmalarını sağlaması	3.45	0.87	3.48	0.79	0.30	1.96
40	Eğitimin programlanmasında üyelerinin söz sahibi olmalarını sağlaması	3.42	0.86	3.50	0.78	0.80	1.96
41	Eğitimin yürütülmesinde üyelerini, söz sahibi olmalarını sağlaması	3.46	0.84	3.48	0.82	0.20	1.96
42	Eğitimin denetiminde üyelerin söz sahibi olmalarını sağlaması	3.33	0.90	3.44	0.80	1.05	1.96
43	Eğitimin yönetiminde üyelerinin söz sahibi olmalarını sağlaması	3.37	0.91	3.44	0.75	0.67	1.96
44	Eğitim politikasının oluşturulmasında üyelerinin söz sahibi olmalarını sağlaması	3.41	0.90	3.40	0.79	0.09	1.96
46	Çağdaş eğitim sistemini savunması ve gerçekleşmesine çalışması	3.54	0.86	3.61	0.72	0.74	1.96
47	Laik eğitim sistemini savunması ve gerçekleşmesine çalışması	3.59	0.89	3.64	0.73	0.53	1.96
48	Demokratik eğitim sistemini savunması ve gerçekleşmesine çalışması	3.59	0.87	3.61	0.76	0.20	1.96

İlkokul öğretmenlerinin sendika üyeliğine göre eğitim sendikalarından anketteki 18,25,31,35 nolu sorulardaki mesleki beklentilerde hesaplanan t, tabloda bulunan t değerinden büyük olduğundan ortalamalar arasındaki fark anlamlıdır. Bu mesleki beklentilerde "bir eğitim sendikasına üye olan ve olmayan ilkokul

öğretmenlerinin eğitim sendikalarından mesleki beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)" biçimindeki istatistik hipotezi reddedilmektedir (P 0,05)

Anketteki 8,21,23,33,34,39,40,41,42,43,44,46,47,48, nolu sorulardaki mesleki beklentilerde hesaplanan t, tabloda bulunan, t değerinden küçük olduğundan ortalamalar arasındaki fark anlamlı değildir. Bu mesleki beklentilerde *"bir eğitim sendikasına üye olan ve olmayan ilkökul öğretmenlerinin eğitim sendikalarından mesleki beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)"* biçimindeki istatistik hipotezi kabul edilmektedir (P 0,05)

Eğitim sendikalarının *"kadın üyelerinin mesleki faaliyetlerini kolaylaştırması"*, *"milli değerlere bağlı eğitim sisteminin gerçekleştirilmesine çalışması"*nda bir eğitim sendikalarına üye alan ve olmayan ilkökul öğretmenlerinin eğitim sendikalarından beklentilerinin *"önem dereceleri"* birbirinden farklıdır.

d) Sendikal Beklentiler Arasındaki Fark

Sendika üyeliğine göre ilkökul öğretmenlerinin eğitim sendikalarından sendikal beklentileri arasında 0.05 manidarlık düzeyinde farkı test etmek için istatistik hipotezi kuruldu.

H_0 = Bir eğitim sendikasına üye olan ve olmayan ilkökul öğretmenlerinin eğitim sendikalarından sendikal beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)

H_1 = Biz eğitim sendikasına üye olan ve olmayan ilkökul öğretmenlerinin eğitim sendikalarından sendikal beklentileri arasındaki farkı sıfıra eşit değildir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 \neq 0$)

*"Ortalamalar arası farkın test edilmesi"*nde *"bir eğitim sendikasına üye"* ve *"bir eğitim sendikasına üye değil"* olmak üzere iki grup olduğundan *"t testi"* kullanıldı (Tablo 23).

TABLO 23

İlkokul Öğretmenlerinin Sendika Üyeliğine Göre Eğitim Sendikalarından Sendikal Beklentileri Arasındaki Fark

SIRA NO	EĞİTİM SENDİKALARINDAN SENDİKAL BEKLENTİLER	ÜYE		ÜYE DEĞİL		Hesap- lanan T Değeri	Tablo- daki T Değeri (P=0.05)
		N ₁ =112		N ₂ =250			
		$\bar{X}_1$	SS ₁	$\bar{X}_1$	SS ₂		
6	Bütün üyeleri arasında fark gözetmeksizin amaçlar doğrultusunda birlik ve dayanışmayı sağlaması	3.51	0.92	3.63	0.75	1.15	1.96
15	İşverence mağdur edilen üyelerine maddi yardımlar yapması	3.36	0.85	3.42	0.89	0.60	1.96
16	İşverence mağdur edilen üyelerine sosyal yardımlar yapması	3.25	0.87	3.39	0.87	1.40	1.96
17	İşverence mağdur edilen üyelerine hukuki yardımlar yapması	3.46	0.83	3.52	0.81	0.60	1.96
26	Sendika içi demokrasiyi uygulaması ve yaşatması	3.45	0.93	3.47	0.78	0.19	1.96
30	Üyelerini geliştirmesi	3.29	0.84	3.38	0.81	0.90	1.96
32	Sendikal hakları gerçekleştirmesi ve yaşatması	3.54	0.79	3.48	0.76	0.60	1.96
38	Meşru ve demokratik baskı güçlü oluşturmaları	3.25	0.99	3.20	0.89	0.48	1.96
45	Toplumsal meseleler karşısında sendikanın düşüncelerini açıklaması	3.27	0.88	3.40	0.80	1.30	1.96
49	Eğitim sendikalarının eğitim sektöründe çalışan herkese açık olmasını savunması ve gerçekleştirmesi	3.41	0.90	3.46	0.76	0.48	1.96
50	Eğitim sendikalarının sadece eğitimcilere veya belli kademedeki eğitimcilere açık olmasını savunması ve gerçekleştirmesi	2.55	1.17	2.93	1.09	3.22	1.96

İlkokul öğretmenlerinin sendika üyeliğine göre eğitim sendikalarından anketteki 50 nolu sorudaki sendikal beklentide hesaplanan t, tabloda bulunan t değerinden büyük olduğundan ortalamalar arasındaki fark anlamlıdır. Bu sendikal beklentide *"bir eğitim sendikasına üye olan ve olmayan ilkökul öğretmenlerinin eğitim sendikalarından sendikal beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)"* biçimindeki istatistik hipotezi reddedilmektedir. (P 0,05)

Anketteki 6,15,16,17,26,30,32,38,45,49 nolu sorulardaki sendikal beklendilerde hesaplanan t, tabloda bulunan t değerinden küçük olduğundan ortalamalar arasındaki fark anlamlı değildir. Bu sendikal beklentilerde *"bir eğitim*

sendikasına üye olan ve olmayan ilkokul öğretmenlerinin eğitim sendikalarından sendikal beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)" biçimindeki istatistik hipotezi kabul edilmektedir (P 0,05)

D- İlkokul Yöneticilerinin Eğitim Sendikalarından Özlüksel, Toplumsal, Mesleki, Sendikal Beklentileri

Anketi cevaplandıran 58 ilkokul yöneticisi eğitim sendikalarından özlüksel, toplumsal, mesleki , sendikal beklentilerini verilen önem derecelerinden (4 çok önemli, 3 oldukça önemli 2 az önemli, 1 önemsiz) birisini işaretleyerek belirtti.

1- Özlüksel Beklentiler

58 İlkokul yöneticisi eğitim sendikalarından anketteki 1,2,3,4,5,7,9,10,11, 12,13,14,24 nolu sorulardaki "*özlüksel beklentileri*" hangi önem derecesinde gerçekleşmesini beklediklerini, verilen önem derecelerinden (4 çok önemli, 3 oldukça önemli, 2 az önemli, 2 az önemli, 1 önemsiz) birini işaretleyerek belirtti. (Tablo 24)

TABLO 24

İlkokul Yöneticilerinin Eğitim Sendikalarından Özlüksel Beklentileri

SIRA NO	EĞİTİM SENDİKALARINDAN ÖZLÜKSEL BEKLENTİLER	BEKLENTİNİN GERÇEKLEŞTİRİLMESİNDEKİ ÖNEM DERECELERİ N=58								$\bar{x}$
		Çok Önemli		Orduka Önemli		Az Önemli		Önemsiz		
		f	%	f	%	f	%	f	%	
1	Üyelerine daha yeterli ücret sağlaması	42	72.7	7	12.1	7	12.1	2	3.4	3.53
2	Üyelerinin çalışma koşullarını iyileştmesi	47	81.0	9	15.5	1	1.7	1	1.7	3.75
3	Üyelerinin bakım koşullarını düzeltmesi	32	55.2	18	31.0	6	10.3	2	3.4	3.34
4	Üyelerinin eğitim koşullarını düzeltmesi	42	72.4	9	15.5	4	6.9	3	5.7	3.55
5	Üyelerinin sağlık koşullarını düzeltmesi	40	69.0	12	20.7	1	1.7	5	8.6	3.59
7	Üyelerine adil ve tarafsız atama ve yer değiştirme hakkından yararlanmalarını sağlaması	45	77.6	6	10.3	3	5.2	4	6.9	3.58
9	Üyelerinin ekonomik haklarını koruması ve geliştirmesi	45	77.6	6	10.3	4	6.9	3	5.2	3.60
10	Üyelerin akademik haklarını koruması ve geliştirmesi	37	63.8	12	20.7	8	13.8	1	1.7	3.46
11	Üyelerin sosyal haklarını koruması ve geliştirmesi	39	67.2	12	20.7	5	8.6	2	3.4	3.51
12	Üyelerin hukuksal haklarını koruması ve geliştirmesi	41	70.7	10	17.2	3	5.2	4	6.9	3.51
13	Üyelerin kültürel haklarını koruması ve geliştirmesi	34	58.6	12	20.7	8	13.8	4	6.9	3.31
14	Üyelerin özlük haklarını koruması ve geliştirmesi	41	70.7	10	17.2	5	8.6	2	3.4	3.55
24	Kadın üyelerinin özelliklerinden doğan ek haklarını alması	23	39.7	17	29.3	16	27.6	2	3.4	3.05

İlkokul yöneticileri eğitim sendikalarından anketteki 1,2,3,4,5,7,9,10,11, 12,13,14 nolu sorulardaki özlüksel beklentileri "*çok önemli*", 24 nolu sorudaki özlüksel beklentiyi de "*oldukça önemli*" derecede gerçekleşmesini beklemektedirler.

2- Toplumsal Beklentiler

58 ilkokul yöneticisi eğitim sendikalarından anketteki 19,20,22,27,28,29, 36,37 nolu sorulardaki "*toplumsal beklentileri*" hangi önem derecesinde gerçekleşmesini beklediklerini, verilen önem derecesinden (4 çok önemli, 3 oldukça önemli, 2 az önemli, 1 önemsiz) birini işaretleyerek belirtti. (Tablo 25)

TABLO 25

İlkokul Yöneticilerinin Eğitim Sendikalarından Toplumsal Beklentileri

SIRA NO	EĞİTİM SENDİKALARINDAN TOPLUMSAL BEKLENTİLER	BEKLENTİNİN GERÇEKLEŞTİRİLMESİNDEKİ ÖNEM DERECELERİ N=58								x̄
		Çok Önemli		Oldukça Önemli		Az Önemli		Önemsiz		
		f	%	f	%	f	%	f	%	
19	Herkesin ana dilde eğitim yapma hakkını savunması	19	32.8	10	17.2	7	12.1	22	37.9	2.44
20	Herkesin ana dilde eğitim yapma hakkının sağlanması için çalışması	16	27.6	9	15.5	10	17.2	23	39.7	2.31
22	Herkesin ana dilini her alanda kullanmasına, geliştirmesine saygı ve hoşgörüylü yerleştirilmesi	20	34.5	11	19.0	9	15.5	18	31.0	2.56
27	Türk milletinin bölünmez bütünlüğü bilincini oluşturmaya ve yaşatması	45	77.6	5	8.6	3	5.7	5	8.6	3.55
28	Atatürk ilke ve inkılaplarını benimsemiş ve savunan vatandaşların yetiştirilmesine çalışması	48	82.8	5	8.6	1	1.7	4	6.9	3.67
29	Kişilikli ve yaratıcı insanımızın yetiştirilmesine çalışması	46	79.3	6	10.3	3	5.2	3	5.2	3.63
36	Üyelerine siyaset yapma hakkını sağlaması	24	41.4	14	24.1	10	17.2	10	17.2	2.89
37	Özürlü üyelerinin hayat şartlarını düzelmesi	27	46.6	20	34.5	8	13.8	3	0.2	3.22

İlkokul yöneticileri eğitim sendikalarından anketteki 27,28,29 nolu sorulardaki toplumsal beklentileri "çok önemli", 22,36,37 nolu sorulardaki toplumsal beklentileri "oldukça önemli", 19,20 nolu sorulardaki toplumsal beklentileri de "az önemli" derecede gerçekleşmesini beklemektedirler.

3- Mesleki Beklentiler

58 ilkokul yöneticisi eğitim sendikalarından anketteki 8,18,21,25,31,33,34, 35,39,40,41,42,43,44,46,47,48 nolu sorulardaki "mesleki beklentileri" hangi önem derecesinde gerçekleşmesini beklediklerini, verilen önem derecelerinden (4 çok önemli, 3 oldukça önemli, 2 az önemli, 1 önemsiz) birini işaretleyerek belirtti. (Tablo 26)

TABLO 26

İlkokul Yöneticilerinin Eğitim Sendikalarından Mesleki Beklentileri

SIRA NO	EĞİTİM SENDİKALARINDAN MESLEKİ BEKLENTİLER	BEKLENTİNİN GERÇEKLEŞTİRİLMESİNDEKİ ÖNEM DERECELERİ N=58								$\bar{x}$
		Çok Önemli		Oldukça Önemli		Az Önemli		Önemsiz		
		f	%	f	%	f	%	f	%	
8	Üyelerinin mesleğinde ilerlemelerini sağlaması	38	65.5	11	19.0	4	6.9	5	8.6	3.41
18	Eğitimin her kademesinde fırsat eşitliğinin sağlanması	44	75.9	8	13.8	3	5.2	3	5.2	3.60
21	İrkçı, şoven, asimilasyoncu eğitime karşı mücadele etmesi	32	55.2	13	22.4	5	8.6	8	13.8	3.18
23	Mesleki yaşamda kadın erkek eşitliğini sağlaması	31	53.4	13	22.4	8	13.8	6	10.3	3.18
25	Kadın üyelerinin mesleki faaliyetlerini kolaylaştırması	19	32.8	18	31.0	17	29.3	4	6.9	2.89
31	Milli değerlere bağlı eğitim sisteminin gerçekleştirilmesine çalışması	36	62.1	11	19.0	5	8.6	6	10.3	3.32
33	Üniversitelerin özerk bir yapıya kavuşturulması için çalışması	27	46.6	20	34.5	5	8.6	6	10.3	3.17
34	Üniversitelerin demokratik bir yapıya kavuşturulması için çalışması	29	50.0	14	24.1	9	15.5	6	10.3	3.13
35	Eğitimin her kademesinin parasız olmasını savunması	29	50.0	12	20.7	10	17.2	7	12.1	3.08
39	Eğitim planlamasında üyelerinin söz sahibi olmalarını sağlaması	35	60.3	18	31.0	2	3.4	3	5.2	3.46
40	Eğitim programlanmasında üyelerinin söz sahibi olmalarını sağlaması	37	63.8	16	27.6	2	3.4	3	5.2	3.50
41	Eğitimin yürütülmesinde üyelerinin söz sahibi olmalarını sağlaması	35	60.3	18	31.0	1	1.7	4	6.9	3.44
42	Eğitimin denetiminde üyelerin söz sahibi olmalarını sağlaması	29	50.0	21	36.2	4	6.9	4	6.9	3.29
43	Eğitimin yönetiminde üyelerinin söz sahibi olmalarını sağlaması	28	48.3	25	43.1	2	3.4	3	5.2	3.34
44	Eğitimin politikasının oluşturulmasında üyelerinin söz sahibi olmalarını sağlaması	28	48.3	25	43.1	2	3.4	3	5.2	3.34
46	Çağdaş eğitim sistemini savunması ve gerçekleşmesine çalışması	46	79.3	9	15.5	1	1.7	2	3.4	3.70
47	Laik eğitim sistemini savunması ve gerçekleşmesine çalışması	43	74.1	8	13.8	3	5.2	4	6.9	3.55
48	Demokratik eğitim sistemini savunması ve gerçekleşmesine çalışması	43	74.1	10	17.2	1	1.7	4	6.9	3.58

İlkokul yöneticileri eğitim sendikalarından anketteki 8,18,31,39,40, 41,42,43, 44,46,47,48 nolu sorulardaki mesleki beklentileri "çok önemli", 21,23,25,33,34,35 nolu sorulardaki mesleki beklentileri de "oldukça önemli" derecede gerçekleşmesini beklemektedirler.

4. Sendikal Beklentiler

58 İlkokul yöneticisi eğitim sendikalarından anketteki 6,15,16,17,26,30, 32,38,45,50 nolu sorulardaki "sendikal beklentileri" hangi önem derecesinde gerçekleşmesini beklediklerini, verilen önem derecelerinden (4 çok önemli, 3 oldukça önemli, 2 az önemli, 1 önemsiz) birini işaretleyerek belirtti. (Tablo 27)

TABL 27

İlkokul Yöneticilerinin Eğitim Sendikalarından Sendikal Beklentileri

SIRA NO	EĞİTİM SENDİKALARINDAN SENDİKAL BEKLENTİLER	BEKLENTİNİN GERÇEKLEŞTİRİLMESİNDEKİ ÖNEM DERECELERİ N=58								x̄
		Çok Önemli		Orduka Önemli		Az Önemli		Önemsiz		
		f	%	f	%	f	%	f	%	
6	Bütün üyeleri arasında fark gözetmeksizin amaçlar doğrultusunda birlik ve yanışmayı sağlaması	41	70.7	9	15.5	5	8.6	3	5.2	3.51
15	İşverence mağdur edilen üyelerine sosyal yardımlar yapması	34	58.6	15	25.9	5	8.6	4	6.9	3.36
16	İşverence mğdur edilen üyelerine sosyal yardımlar yapması	27	46.6	21	36.2	6	10.3	3	5.2	3.22
17	İşveence mağdur edilen üyelerine hukuki yardımlar yapması	31	53.4	16	27.6	8	13.8	3	5.2	3.29
26	Sendika içi demokrasiyi uygulaması ve yaşatması	33	56.9	15	25.9	7	12.1	3	5.2	3.34
30	Üyelerini geliştirmesi	24	41.4	19	32.8	8	13.8	7	12.1	3.03
32	Sendikal hakları gerçekleştirmesi ve yaşatması	39	67.2	13	22.4	5	8.6	1	1.7	3.55
38	Meşru ve demokratik baskı gücü oluşturmaları	24	41.4	18	31.0	7	12.1	9	15.5	2.98
45	Toplumsal meseleler karşısında sendikanın düşüncelerini açıklaması	30	51.7	19	32.8	7	12.1	2	3.4	3.32
49	Eğitim sendikalarının eğitim sektöründe çalışan herkese açık olmasını savunması ve gerçekleştirmesi	39	67.2	13	22.4	4	6.9	2	3.4	3.53
50	Eğitim sendikalarının sadece eğitimcilere veya belli kademedeki eğitimcilere açık olmasını savunması ve gerçekleştirmesi	28	48.3	17	29.3	8	13.8	5	8.6	3.17

İlkokul yöneticileri eğitim sendikalarından anketteki 6,15,17,26,32,45,49 nolu sorulardaki sendikal beklentileri "*çok önemli*", 16,30,38,50 nolu sorulardaki sendikal beklentileri de "*oldukça önemli*" derecede gerçekleşmesini beklemektedirler.

E- İlkokul Yöneticilerinin Cinsiyete, Meslekteki Yıla, Sendika Üyeliğine Göre Eğitim Sendikalarından Özlüksel, Toplumsal, Mesleki, Sendikal Beklentileri Arasındaki Fark

Her bir faktör ayrı,ayrı test edildi.

1- Cinsiyete Göre

İlkokul yöneticilerinin cinsiyete göre eğitim sendikalarından özlüksel, toplumsal, mesleki, sendikal beklentisi arasında fark olup olmadığı 0.05 manidarlık düzeyinde test edildi.

a) Özlüksel Beklentiler Arasındaki Fark

Cinsiyete göre ilkokul yöneticilerinin eğitim sendikalarından özlüksel beklentileri arasında 0,05 manidarlık düzeyinde farkı test etmek için "istatistik hipotezi" kuruldu.

H_0 = Kadın ve erkek ilkokul yöneticilerinin eğitim sendikalarından özlüksel beklentileri arasındaki fark sifıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)

H_1 = Kadın ve erkek ilkokul yöneticilerinin eğitim sendikalarından özlüksel beklentileri arasındaki fark sifıra eşit değildir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 \neq 0$)

"Ortalamalar arası farkın test edilmesi"nde "kadın" ve "erkek" iki grup olduğundan "*t testi*" kullanıldı (Tablo 28)

TABLO 28

İlkokul Yöneticilerinin Cinsiyete Göre Eğitim Sendikalarından Özlüksel Beklentileri Arasındaki Fark

SIRA NO	EĞİTİM SENDİKALARINDAN ÖZLÜKSEL BEKLENTİLER	KADIN		ERKEK		Hesap- lanan T Değeri	Tablo- daki T Değeri (P=0.05)
		N ₁ =14		N ₂ =44			
		$\bar{X}_1$	SS ₁	$\bar{X}_1$	SS ₂		
1	Üyelerine daha yeterli ücret sağlaması	3.28	0.91	3.61	0.81	1.14	2.00
2	Üyelerinin çalışma koşullarını iyileştirmesi	3.71	0.61	3.77	0.56	0.25	2.00
3	Üyelerinin bakım koşullarını düzeltmesi	3.21	0.80	3.43	0.81	0.80	2.00
4	Üyelerinin eğitim koşullarını düzeltmesi	3.21	1.12	3.65	0.71	1.42	2.00
5	Üyelerinin sağlık koşullarını düzeltmesi	3.00	1.35	3.65	0.64	1.96	2.00
7	Üyelerine adil ve tarafsız atama ve yer değiştirme hakkından yararlanmalarını sağlaması	3.28	0.99	3.68	0.82	1.35	2.00
9	Üyelerinin ekonomik haklarını koruması ve geliştirmesi	3.50	0.75	3.63	0.86	0.47	2.00
10	Üyelerin akademik haklarını koruması ve geliştirmesi	3.35	0.84	3.50	0.79	0.54	2.00
11	Üyelerin sosyal haklarını koruması ve geliştirmesi	3.42	0.75	3.54	0.81	0.45	2.00
12	Üyelerin hukuksal haklarını koruması ve geliştirmesi	3.21	1.18	3.61	0.75	1.26	2.00
13	Üyelerin kültürel haklarını koruması ve geliştirmesi	3.00	1.30	3.40	0.81	1.20	2.00
14	Üyelerin özlük haklarını koruması ve geliştirmesi	3.35	1.00	3.61	0.72	0.88	2.00
24	Kadın üyelerinin özelliklerinden doğan ek haklarını alması	3.21	0.89	3.00	0.91	0.72	2.00

İlkokul yöneticilerinin cinsiyete göre eğitim sendikalarından anketteki 1,2,3,4,5,7,9,10,11,12,13,14,24 nolu sorulardaki özlüksel beklentilerde hesaplanan t, tabloda bulunan t değerinden küçük olduğundan ortalamalar arasındaki fark anlamlı değildir.

Bu özlüksel beklentilerde "kadın ve erkek ilkokul yöneticilerinin eğitim sendikalarından özlüksel beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)" biçimindeki istatistik hipotezi kabul edilmektedir; "kadın ve erkek ilkokul yöneticilerinin eğitim sendikalarından özlüksel beklentileri arasındaki fark sıfıra eşit değildir ($x_1 - x_2 \neq 0$)" biçimindeki istatistik hipotezi de reddedilmektedir (p 0.05)

b) Toplumsal Beklentiler Arasındaki Fark

Cinsiyete göre ilkokul yöneticilerinin eğitim 0.05 manidarlık düzeyinde farkı test etmek için "istatistik hipotezi" kuruldu.

H_0 = Kadın ve erkek ilkokul yöneticilerinin eğitim sendikalarından toplumsal beklentileri arasındaki fark sifıra eşittir. ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)

H_1 = Kadın ve erkek ilkokul yöneticilerinin eğitim sendikalarından toplumsal beklentileri arasındaki fark sifıra eşit değildir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 \neq 0$)

"Ortalamalar arası farkın test edilmesi"nde "kadın" ve "erkek" iki grup olduğundan "t testi" kullanıldı. (Tablo 29)

TABLO 29

İlkokul Yöneticilerinin Cinsiyete Göre Eğitim Sendikalarından Toplumsal Beklentileri Arasındaki Fark

SIRA NO	EĞİTİM SENDİKALARINDAN TOPLUMSAL BEKLENTİLER	KADIN		ERKEK		Hesap- lanan T Değeri	Tablo- daki T Değeri (P=0.05)
		N ₁ =14		N ₂ =44			
		$\bar{X}_1$	SS ₁	$\bar{X}_1$	SS ₂		
19	Herkesin ana dilde eğitim yapma hakkını savunması	2.71	1.26	2.36	1.31	1.01	2.00
20	Herkesin ana dilde eğitim yapma hakkının sağlanması için çalışması	2.42	1.28	2.27	1.26	0.43	2.00
22	Herkesin ana dilini her alanda kullanmasına, geliştirmesine saygı ve hoşgörüyü yerleştirmesi	3.00	1.24	2.43	1.24	1.67	2.00
27	Türk milletinin bölünmez bütünlüğü bilincini oluşturmaları ve yaşatması	3.28	1.06	3.63	0.89	1.13	2.00
28	Atatürk ilke ve inkılaplarını benimsemiş ve savunan vatandaşların yetiştirilmesine çalışması	3.50	0.85	3.72	0.81	0.78	2.00
29	Kişilikli ve yaratıcı insanımızın yetiştirilmesine çalışması	3.42	0.93	3.70	0.76	0.97	2.00
36	Üyelerine siyaset yapma hakkını sağlaması	2.71	1.13	2.95	1.14	0.74	2.00
37	Özürli üyelerinin hayat şartlarını düzeltmesi	2.78	0.89	3.36	0.83	2.04	2.00

İlkokul yöneticilerinin cinsiyete göre eğitim sendikalarından anketteki 37 nolu sorudaki toplumsal beklentide hesaplanan t, tabloda bulunan t değerinden büyük olduğundan ortalamalar arasındaki fark anlamlıdır. Bu toplumsal beklentide "kadın ve erkek ilkokul yöneticilerinin eğitim sendikalarından toplumsal beklentileri arasındaki fark sifıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)" biçimindeki istatistik hipotezi reddedilmektedir (p 0.05)

Anketteki 19,20,22,27,28,29,36 nolu sorulardaki toplumsal beklentilerde hesaplanan t, tabloda bulunan t değerinden küçük olduğundan ortalamalar arasındaki fark anlamlı değildir. Bu toplumsal beklentilerde *"kadın ve erkek ilkokul yöneticilerinin eğitim sendikalarından toplumsal beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)"* biçimindeki istatistik hipotezi kabul edilmektedir (p 0.05).

Eğitim sendikalarının *"özürlü üyelerinin hayat şartlarını düzeltmesini"* kadın ilkokul yöneticileri *"oldukça önemli"* erkek ilkokul yöneticileri *"çok önemli"* derecede beklemektedirler.

c) Mesleki Beklentiler Arasındaki Fark

Cinsiyete göre ilkokul yöneticilerinin eğitim sendikalarından mesleki beklentileri arasında 0.05 manidarlık düzeyinde farkı test etmek için *"istatistik hipotezi"* kuruldu.

H_0 = Kadın ve erkek ilkokul yöneticilerinin eğitim sendikalarından mesleki beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)

H_1 = Kadın ve erkek ilkokul yöneticilerinin eğitim sendikalarından mesleki beklentileri arasındaki fark sıfıra eşit değildir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 \neq 0$)

*"Ortalamalar arası farkın test edilmesi"*nde *"kadın"* ve *"erkek"* iki grup olduğundan "t testi" kullanıldı. (Tablo 30)

TABLO 30

İlkokul Yöneticilerinin Cinsiyete Göre Eğitim Sendikalarından Mesleki Beklentileri Arasındaki Fark

SIRA NO	EĞİTİM SENDİKALARINDAN MESLEKİ BEKLENTİLER	KADIN		ERKEK		Hesap- lanan T Değeri	Tablo- daki T Değeri (P=0.05)
		N ₁ =14		N ₂ =44			
		$\bar{X}_1$	SS ₁	$\bar{X}_1$	SS ₂		
8	Üyelerinin mesleğinde ilerlemelerini sağlaması	2.85	1.16	3.59	0.81	2.34	2.00
18	Eğitimin her kademesinde fırsat eşitliğinin sağlanması	3.42	1.01	3.65	0.74	0.77	2.00
21	İrkçi soven, asimülasyoncu eğitime karşı mücadele edilmesi	2.92	1.20	3.27	1.04	1.06	2.00
23	Mesleksel yaşamda kadın-erkek eşitliğini sağlaması	3.00	1.17	3.25	0.99	0.77	2.00
25	Kadın üyelerinin mesleki faaliyetlerini kolaylaştırması	2.92	0.99	2.88	0.94	0.13	2.00
31	Milli değerlere bağlı eğitim sisteminin gerçekleştirilmesine çalışması	2.78	1.31	3.50	0.84	2.15	2.00
33	Üniversitelerin özerk bir yapıya kavuşturulması için çalışması	3.07	0.91	3.20	1.00	0.44	2.00
34	Üniversitelerin demokratik bir yapıya kavuşturulması için çalışması	3.14	0.86	3.13	1.09	0.03	2.00
35	Eğitimin her kademesinin parasız olmasını savunması	2.71	1.13	3.20	1.04	1.53	2.00
39	Eğitim planlamasında üyelerinin söz sahibi olmalarını sağlaması	3.07	0.82	3.59	0.75	1.90	2.00
40	Eğitimin programlanmasında üyelerinin söz sahibi olmalarını sağlaması	3.07	0.99	3.63	0.68	1.92	2.00
41	Eğitimin yürütülmesinde üyelerini, söz sahibi olmalarını sağlaması	3.14	1.02	3.54	0.76	1.34	2.00
42	Eğitimin denetiminde üyelerin söz sahibi olmalarını sağlaması	3.00	0.96	3.38	0.84	1.29	2.00
43	Eğitimin yönetiminde üyelerinin söz sahibi olmalarını sağlaması	3.14	0.86	3.40	0.75	0.93	2.00
44	Eğitim politikasının oluşturulmasında üyelerinin söz sahibi olmalarını sağlaması	3.00	0.96	3.45	0.69	1.56	2.00
46	Çağdaş eğitim sistemini savunması ve gerçekleşmesine çalışması	3.50	0.85	3.77	0.60	1.00	2.00
47	Laik eğitim sistemini savunması ve gerçekleşmesine çalışması	3.35	1.08	3.61	0.81	0.84	2.00
48	Demokratik eğitim sistemini savunması ve gerçekleşmesine çalışması	3.42	0.93	3.63	0.80	0.72	2.00

İlkokul yöneticilerinin cinsiyete göre eğitim sendikalarından ankette 8,31 nolu sorularındaki mesleki beklentilerde hesaplanan t, tabloda bulunan t değerinden büyük olduğundan ortalamalar arasındaki fark anlamlıdır. Bu mesleki beklentilerde "kadın ve erkek ilköğretim yöneticilerinin eğitim sendikalarından mesleki beklentileri

arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)" biçimindeki istatistik hipotezi reddedilmektedir (P 0,05)

Ankette 18,21,23,25,33,34,35,39,40,41,42,43,44,46,47,48 nolu sorulardaki mesleki beklentilerde hesaplanan t, tabloda bulunan t değerinden küçük olduğundan ortalamalar arasındaki fark anlamlı değildir. Bu mesleki beklentilerde *"kadın ve erkek ilköğretim yöneticilerinin eğitim sendikalarından mesleki beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)"* biçimindeki istatistik hipotezi kabul edilmektedir (p 0.05).

Eğitim sendikalarının *"üyelerinin mesleğinde ilerlemelerini sağlaması"*, *"milli değerlere bağlı eğitim sisteminin gerçekleştirilmesine çalışması"*nda kadın ve erkek ilköğretim yöneticilerinin eğitim sendikalarından beklentilerinin "önem derecesi" birbirlerinden farklıdır.

d) Sendikal Beklentiler Arasındaki Fark

Cinsiyete göre ilköğretim yöneticilerinin eğitim sendikalarından sendikal beklentileri arasında 0,05 manidarlık düzeyinde farkı test etmek için "istatistik hipotezi" kuruldu.

H_0 = Kadın ve erkek ilköğretim yöneticilerinin eğitim sendikalarından sendikal beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_{12} = 0$)

H_1 = Kadın ve erkek ilköğretim yöneticilerinin eğitim sendikalarından sendikal beklentileri arasındaki fark sıfıra eşit değildir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 \neq 0$)

*"Ortalamalar arası farkın test edilmesi"*nde *"kadın"* ve *"erkek"* iki grup olduğundan *"t testi"* kullanıldı (Tablo 31)

TABLO 31

İlkokul Yöneticilerinin Cinsiyete Göre Eğitim Sendikalarından Sendikal Beklentileri Arasındaki Fark

SIRA NO	EĞİTİM SENDİKALARINDAN SENDİKAL BEKLENTİLER	KADIN		ERKEK		Hesap- lanan T Değeri	Tablo- daki T Değeri (P=0.05)
		N ₁ =14		N ₂ =44			
		$\bar{X}_1$	SS ₁	$\bar{X}_1$	SS ₂		
6	Bütün üyeleri arasında fark gözetmeksizin amaçlar doğrultusunda birlik ve dayanışmayı sağlaması	3.00	1.03	3.68	0.73	2.28	2.00
15	İşverence mağdur edilen üyelerine maddi yardımlar yapması	3.07	1.20	3.45	0.79	1.19	2.00
16	İşverence mağdur edilen üyelerine sosyal yardımlar yapması	2.85	1.23	3.34	0.74	1.53	2.00
17	İşverence mağdur edilen üyelerine hukuki yardımlar yapması	2.92	1.26	3.40	0.75	1.41	2.00
26	Sendika içi demokrasiyi uygulaması ve yaşatması	2.85	1.02	3.50	0.79	2.18	2.00
30	Üyelerini geliştirmesi	2.71	1.13	3.13	0.97	1.31	2.00
32	Sendikal hakları gerçekleştirmesi ve yaşatması	3.21	0.97	3.65	0.60	1.53	2.00
38	Meşru ve demokratik baskı gücü oluşturmaları	2.78	1.12	3.04	1.07	0.80	2.00
45	Toplumsal meseleler karşısında sendikanın düşüncelerini açıklaması	3.07	1.07	3.40	0.72	1.08	2.00
49	Eğitim sendikalarının eğitim sektöründe çalışan herkese açık olmasını savunması ve gerçekleştirmesi	3.21	0.97	3.63	0.68	1.45	2.00
50	Eğitim sendikalarının sadece eğitimcilere veya belli kademedeki eğitimcilere açık olmasını savunması ve gerçekleştirmesi	3.00	1.10	3.22	0.93	0.70	2.00

İlkokul yöneticilerinin cinsiyete göre eğitim sendikalarından anketteki 6,26 nolu sorulardaki sendikal beklentilerde hesaplanan t, tabloda bulunan t değerinden büyük olduğundan ortalamalar arasındaki fark anlamlıdır. Bu sendikal beklentilerde *"kadın ve erkek ilkokul yöneticilerinin eğitim sendikalarından sendikal beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)"* biçiminde istatistik hipotezi reddedilmektedir. (p 0,05)

Anketteki 15,16,17,30,32,38,45,49,50 nolu sorulardaki sendikal beklentilerde hesaplanan t, tabloda bulunan t değerinden küçük olduğundan ortalamalar arasındaki fark anlamlı değildir. Bu sendikal beklentilerde *"kadın ve*

erkek ilkokul yöneticilerinin eğitim sendikalarından sendikal beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir. ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)" biçimindeki istatistik hipotezi kabul edilmektedir (p 0.05)

Eğitim sendikalarının "bütün üyeleri arasında fark gözetmeksizin amaçlar doğrultusunda birlik ve dayanışmayı sağlaması", "sendika içi demokrasiyi uygulaması ve yaşatması"nda kadın ve erkek ilkokulunda yöneticilerinin eğitim sendikalarından beklentilerinin "önem dereceleri" birbirinden farklıdır.

2- Meslekteki Yıla Göre

İlkokul yöneticilerinin meslekteki yıla göre eğitim sandikalarından özlüksel, toplumsal, mesleki ve sendikal beklentileri arasından fark olup olmadığı 0,05 manidarlık düzeyinde test edildi.

a) Özlüksel Beklentiler Arasındaki Fark

Meslekteki yıla göre ilkokul yöneticilerinin eğitim sendikalarından özlüksel beklentileri arasında 0.05 manidarlık düzeyinde farkı test etmek için "istatistik hipotezi" kuruldu.

H_0 = 1-19 ve 20 ve daha fazla yıllık ilkokul yöneticilerinin eğitim sendikalarından özlüksel beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$).

H_1 = 1-19 ve 20 ve daha fazla yıllık ilkokul yöneticilerinin eğitim sendikalarından özlüksel beklentileri arasındaki fark sıfıra eşit değildir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 \neq 0$).

"Ortalamalar arası farkın test edilmesi"nde "1-19 yıllık" ve "20 ve daha fazla yıllık" olmak üzere iki grup olduğundan "t testi" kullanıldı (Tablo 32).

TABLO 32

İlkokul Yöneticilerinin Meslekteki Yıla Göre Eğitim Sendikalarından Özlüksel Beklentileri Arasındaki Fark

SIRA NO	EĞİTİM SENDİKALARINDAN ÖZLÜKSEL BEKLENTİLER	1-19 YILLIK		20 + YILLIK		Hesap- lanan T Değeri	Tablo- daki T Değeri (P=0.05)
		N ₁ =12		N ₂ =46			
		$\bar{X}_1$	SS ₁	$\bar{X}_2$	SS ₂		
1	Üyelerine daha yeterli ücret sağlaması	3.75	0.62	3.47	0.88	1.04	2.00
2	Üyelerinin çalışma koşullarını iyileştirmesi	3.91	0.28	3.71	0.62	1.05	2.00
3	Üyelerinin bakım koşullarını düzeltmesi	3.66	0.77	3.30	0.80	1.26	2.00
4	Üyelerinin eğitim koşullarını düzeltmesi	3.83	0.38	3.47	0.91	1.61	2.00
5	Üyelerinin sağlık koşullarını düzeltmesi	3.91	0.28	3.39	0.97	2.48	2.00
7	Üyelerine adil ve tarafsız atama ve yer değiştirme hakkından yararlanmalarını sağlaması	3.58	0.99	3.59	0.85	0.01	2.00
9	Üyelerinin ekonomik haklarını koruması ve geliştirmesi	3.50	0.79	3.63	0.85	0.45	2.00
10	Üyelerin akademik haklarını koruması ve geliştirmesi	3.50	0.79	3.45	0.80	0.17	2.00
11	Üyelerin sosyal haklarını koruması ve geliştirmesi	3.58	0.79	3.50	0.80	0.27	2.00
12	Üyelerin hukuksal haklarını koruması ve geliştirmesi	3.66	0.65	3.47	0.93	0.69	2.00
13	Üyelerin kültürel haklarını koruması ve geliştirmesi	3.50	0.79	3.26	0.99	0.81	2.00
14	Üyelerin özlük haklarını koruması ve geliştirmesi	3.50	0.79	3.56	0.80	0.20	2.00
24	Kadın üyelerinin özelliklerinden doğan ek haklarını alması	3.33	0.88	2.97	0.90	1.18	2.00

İlkokul yöneticilerinin meslekteki yıla göre eğitim sendikalarından anketteki 5 nolu sorudaki özlüksel beklentide hesaplanan t, tabloda bulunan t değerinden büyük olduğundan ortalamalar arasındaki fark anlamlıdır. Bu özlüksel beklentide "1-19 ve 20 ve daha fazla yıllık ilkökul yöneticilerinin eğitim sendikalarından özlüksel beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)" biçimindeki istatistik hipotezi reddedilmektedir (p 0.05)

Anketteki 1,2,3,4,7,9,10,11,12,13,14,24 nolu sorulardaki özlüksel beklentilerde hesaplanan t, tabloda bulunan t değerinden küçük olduğundan ortalama arasındaki fark anlamlı değildir. Bu özlüksel beklentilerde "1-19 ve 20 ve

daha fazla yıllık ilkokul yöneticilerinin eğitim sendikalarından özlüksel beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($x_1-x_2=0$)" biçimindeki istatistik hipotezi kabul edilmektedir. (p 0.05)

b) Toplumsal Beklentiler Arasındaki Fark

Meslekteki yıla göre ilkokul yöneticilerinin eğitim sendikalarından toplumsal beklentileri arasında 0.05 manidarlık düzeyinde farkı test etmek için "*istatistik hipotezi*" kuruldu.

H_0 = 1-19 ve 20 ve daha fazla yıllık ilkokul yöneticilerinin eğitim sendikalarından toplumsal beklentisi arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1-\bar{x}_2=0$)

H_1 = 1-19 ve 20 ve daha fazla yıllık ilkokul yöneticilerinin eğitim sendikalarından toplumsal beklentileri arasındaki fark sıfıra eşit değildir ($\bar{x}_1-\bar{x}_2\neq 0$)

"Ortalamalar arası farkın test edilmesi"nde "1-19 yıllık" ve "20 ve daha fazla yıllık" olmak üzere iki grup olduğundan "*t testi*" kullanıldı (Tablo 33)

TABLO 33

İlkokul Yöneticilerinin Meslekteki Yıla Göre Eğitim Sendikalarından Toplumsal Beklentileri Arasındaki Fark

SIRA NO	EĞİTİM SENDİKALARINDAN TOPLUMSAL BEKLENTİLER	1-19 YILLIK		20 + YILLIK		Hesap- lanan T Değeri	Tablo- daki T Değeri (P=0.05)
		N ₁ =12		N ₂ =46			
		$\bar{X}_1$	SS ₁	$\bar{X}_1$	SS ₂		
19	Herkesin ana dilde eğitim yapma hakkını savunması	2.33	1.37	2.47	1.29	0.37	2.00
20	Herkesin ana dilde eğitim yapma hakkının sağlanması	2.33	1.37	2.30	1.24	0.08	2.00
22	Herkesin ana dilini her alanda kullanmasına, geliştirmesine saygı ve hoşgörüyü yerleştirmesi	1.91	1.16	2.73	1.23	2.34	2.00
27	Türk milletinin bölünmez bütünlüğü bilincini oluşturmaya ve yaşatması	3.66	0.77	3.52	0.98	0.48	2.00
28	Atatürk ilke ve inkılaplarını benimsemiş ve savunan vatandaşların yetiştirilmesine çalışması	3.83	0.57	3.63	0.87	0.78	2.00
29	Kişilikli ve yaratıcı insanımızın yetiştirilmesine çalışması	3.83	0.57	3.58	0.85	0.98	2.00
36	Üyelerine siyaset yapma hakkını sağlaması	2.08	1.16	3.10	1.03	2.97	2.00
37	Özürlü üyelerinin hayat şartlarını düzeltmesi	3.75	0.62	3.08	0.89	2.53	2.00

İlkokul yöneticilerinin meslekteki yıla göre eğitim sendikalarından anketteki 22,36,37 nolu sorulardaki toplumsal beklentilerde hesaplanan t, tabloda bulunan t değerinden büyük olduğundan ortalamalar arasındaki fark anlamlıdır. Bu toplumsal beklentilerde *"1-19 ve 20 ve daha fazla yıllık ilkokul yöneticilerinin eğitim sendikalarından toplumsal beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)"* biçimindeki istatistik hipotezi reddedilmektedir. (p 0,05)

Anketteki 19,20,27,28,29 nolu sorulardaki toplumsal beklentilerde hesaplanan t, tabloda bulunan t değerinden küçük olduğundan hesaplanan ortalamalara arasındaki fark anlamlı değildir. Bu toplumsal beklentilerde *"1-19 ve 20 ve daha fazla yıllık ilkokul yöneticilerinin eğitim sendikalarından toplumsal beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)"* biçimindeki istatistik hipotezi kabul edilmektedir. (p 0,05)

Eğitim sendikalarının *"herkesin anadilini herkes alanda kulanmasına, geliştirmesine saygı ve hoşgörüü yerleştirmesi", "üyesine siyaset yapma hakkını sağlaması", "özürlü üyelerinin hayat şartlarını düzeltmesi"*nde 1-19 ve 20 ve daha fazla yıllık ilkokul yöneticilerinin eğitim sendikalarından beklentilerinin *"önem dereceleri"* birbirinden farklıdır.

c) Mesleki Beklentiler Arasındaki Fark

Meslekteki yıla göre ilkokul yöneticilerinin eğitim sendikalarından mesleki beklentileri arasındaki 0.05 manidarlık düzeyinde farklı test etmek için *"istatistik hipotezi"* kuruldu.

H_0 = 1-19 ve 20 ve daha fazla yıllık ilkokul yöneticilerinin eğitim sendikalarından mesleki beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)

H_1 = 1-19 ve 20 ve daha fazla yıllık ilkokul yöneticilerinin eğitim sendikalarından mesleki beklentileri arasındaki fark sıfıra eşit değildir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 \neq 0$)

*"Ortalamalar arası farkın test edilmesi"*nde *"1-19"* yıllık ve *"20 ve daha fazla yıllık"* olmak üzere iki grup olduğundan *"t testi"* kullanıldı (Tablo 34)

TABLO 34

İlkokul Yöneticilerinin Mesleki Yıla Göre Eğitim Sendikalarından Mesleki Beklentileri Arasındaki Fark

SIRA NO	EĞİTİM SENDİKALARINDAN MESLEKİ BEKLENTİLER	1-19 YILLIK		20 + YILLIK		Hesap- lanan T Değeri	Tablo- daki T Değeri (P=0.05)
		N ₁ =12		N ₂ =46			
		$\bar{X}_1$	SS ₁	$\bar{X}_2$	SS ₂		
8	Üyelerinin mesleğinde ilerlemelerini sağlaması	3.42	0.99	3.41	0.95	0.01	2.00
18	Eğitimin her kademesinde fırsat eşitliğinin sağlanması	3.75	0.62	3.56	0.86	0.72	2.00
21	İrkçi soven, asimilasyoncu eğitime karşı mücadele etmesi	3.00	1.34	3.23	1.01	0.63	2.00
23	Mesleki yaşamda kadın-erkek eşitliğini sağlaması	3.08	1.16	3.21	1.00	0.38	2.00
25	Kadın üyelerinin mesleki faaliyetlerini kolaylaştırması	2.91	1.16	2.89	0.90	0.05	2.00
31	Milli değerlere bağlı eğitim sisteminin gerçekleştirilmesine çalışması	3.75	0.62	3.21	1.07	1.98	2.00
33	Üniversitelerin özerk bir yapıya kavuşturulması için çalışması	3.16	0.93	3.17	0.99	0.03	2.00
34	Üniversitelerin demokratik bir yapıya kavuşturulması için çalışması	2.83	1.11	3.21	1.00	1.13	2.00
35	Eğitimin her kademesinin parasız olmasını savunması	3.41	1.16	3.00	1.05	1.19	2.00
39	Eğitim planlamasında üyelerinin söz sahibi olmalarını sağlaması	3.33	0.65	3.50	0.83	0.63	2.00
40	Eğitimin programlanmasında üyelerinin söz sahibi olmalarını sağlaması	3.50	0.67	3.50	0.83	0.00	2.00
41	Eğitimin yürütülmesinde üyelerini, söz sahibi olmalarını sağlaması	3.58	0.66	3.41	0.88	0.62	2.00
42	Eğitimin denetiminde üyelerin söz sahibi olmalarını sağlaması	3.25	1.05	3.30	0.83	0.15	2.00
43	Eğitimin yönetiminde üyelerinin söz sahibi olmalarını sağlaması	3.16	0.93	3.39	0.74	0.75	2.00
44	Eğitim politikasının oluşturulmasında üyelerinin söz sahibi olmalarını sağlaması	3.33	0.77	3.34	0.79	0.03	2.00
46	Çağdaş eğitim sistemini savunması ve gerçekleşmesine çalışması	3.75	0.45	3.69	0.72	0.26	2.00
47	Laik eğitim sistemini savunması ve gerçekleş	3.50	0.67	3.56	0.93	0.21	2.00
48	Demokratik eğitim sistemini savunması ve gerçekleşmesine çalışması	3.50	0.52	3.60	0.90	0.40	2.00

İlkokul yöneticilerinin meslekteki yıla göre eğitim sendikalarından anketteki 8,18,21,23,25,31,33,34,35,39,40,41,42,43,44,46,47,48 nolu sorulardaki mesleki beklentilerde hesaplanan t, tabloda bulunan t değerinden küçük olduğundan ortalamalar arasındaki fark anlamlı değildir.

Bu mesleki beklentilerde "1-19 ve 20 ve daha fazla yıllık ilkokul yöneticilerinin eğitim sendikalarından mesleki beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)" biçimindeki istatistik hipotezi kabul edilmektedir; "1-19 ve 20 ve daha fazla yıllık ilkokul yöneticilerinin eğitim sendikalarından mesleki beklentileri arasındaki fark sıfıra eşit değildir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 \neq 0$)" biçimindeki istatistik hipotezi de reddedilmektedir (p 0.05)

d) Sendikal Beklentiler Arasındaki Fark

Meslekteki yıla göre ilkokul yöneticilerinin eğitim sendikalarından sendikal beklentileri arasında 0,05 manidarlık düzeyinde farkı test etmek için "istatistik hipotezi" kuruldu.

H_0 =1-19 ve 20 ve daha fazla yıllık ilkokul yöneticilerinin eğitim sendikalarından sendikal beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)

H_1 = 1-19 ve 20 ve daha fazla yıllık ilkokul yöneticilerinin eğitim sendikalarından sendikal beklentileri arasındaki fark sıfıra eşit değildir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 \neq 0$)

"Ortalamalar arası farkın test edilmesi"nde "1-19 yıllık" ve "20 ve daha fazla yıllık " olmak üzere iki grup olduğundan "t testi" kullanıldı (Tablo 35)

TABLO 35

İlkokul Yöneticilerinin Meslekteki Yıla Göre Eğitim Sendikalarından Sendikal Beklentileri Arasındaki Fark

SIRA NO	EĞİTİM SENDİKALARINDAN SENDİKAL BEKLENTİLER	1-19 yıllık		20+ yıllık		Hesap- lanan T Değeri	Tablo- daki T Değeri (P=0.05)
		N ₁ =12		N ₂ =46			
		$\bar{X}_1$	SS ₁	$\bar{X}_1$	SS ₂		
6	Bütün üyeleri arasında fark gözetmeksizin amaçlar doğrultusunda birlik ve dayanışmayı sağlaması	3.66	0.65	3.47	0.91	0.70	2.00
15	İşverence mağdur edilen üyelerine maddi yardımlar yapması	3.41	0.90	3.34	0.92	0.22	2.00
16	İşverence mağdur edilen üyelerine sosyal yardımlar yapması	3.50	0.67	3.15	0.94	1.28	2.00
17	İşverence mağdur edilen üyelerine hukuki yardımlar yapması	3.25	0.86	3.30	0.91	0.16	2.00
26	Sendika içi demokrasiyi uygulaması ve yaşatması	3.25	0.75	3.36	0.92	0.38	2.00
30	Üyelerini geliştirmesi	2.91	1.16	3.06	0.99	0.43	2.00
32	Sendikal hakları gerçekleştirmesi ve yaşatması	3.66	0.65	3.52	0.75	0.53	2.00
38	Meşru ve demokratik baskı gücü oluşturmaları	2.91	1.31	3.00	1.03	0.24	2.00
45	Toplumsal meseleler karşısında sendikanın düşüncelerini açıklaması	3.33	0.77	3.32	0.84	0.03	2.00
49	Eğitim sendikalarının eğitim sektöründe çalışan herkese açık olmasını savunması ve gerçekleştirmesi	3.50	0.79	3.54	0.78	0.14	2.00
50	Eğitim sendikalarının sadece eğitimcilere veya belli kademedeki eğitimcilere açık olmasını savunması ve gerçekleştirmesi	3.08	1.16	3.19	0.93	0.32	2.00

İlkokul yöneticilerinin meslekteki yıla göre eğitim sendikalarından anketteki 6,15,16,17,26,30,32,38,45,49,50 nolu sorulardaki sendikal beklentilerde hesaplanan t, tabloda bulunan t değerinden küçük olduğundan ortalamalar arasındaki fark anlamlı değildir.

Bu sendikal beklentilerde "1-19 ve 20 ve daha fazla yıllık ilkökul yöneticilerinin eğitim sendikalarından sendikal beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)" biçimindeki istatistik hipotezi kabul edilmektedir; "1-19 ve 20 daha fazla yıllık ilkökul yöneticilerinin eğitim sendikalarından sendikal beklentileri arasındaki fark sıfıra eşit değildir. ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 \neq 0$)" biçimindeki istatistik hipotezi de reddedilmektedir (p 0.05)

3. Sendika Üyeliğine Göre

İlkokul yöneticilerinin sendika üyeliğine göre eğitim sendikalarından özlüksel, toplumsal, mesleki, sendikal beklentileri arasında fark olup olmadığı 0.05 manidarlık düzeyinde test edildi.

a. Özlüksel Beklentiler Arasındaki Fark

Sendika üyeliğine göre ilkokul yöneticilerinin eğitim sendikalarından özlüksel beklentileri arasında 0.05 manidarlık düzeyinde farkı test etmek için "istatistik hipotezi" kuruldu.

H_0 = Bir eğitim sendikasına üye olan ve olmayan ilkokul yöneticilerinin eğitim sendikalarından özlüksel beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)

H_1 = Bir eğitim sendikasına üye olan ve olmayan ilkokul yöneticilerinin eğitim sendikalarından özlüksel beklentileri arasındaki fark sıfıra eşit değildir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 \neq 0$)

"Ortalamalar arası farkın test edilmesi"nde "bir eğitim sendikasına üye ve "bir eğitim sendikasına üye değil" olmak üzere iki grup olduğundan "t testi" kullanıldı (Tablo 36)

TABLO 36

İlkokul Yöneticilerinin Sendika Üyeliğine Göre Eğitim Sendikalarından Özlüksel Beklentileri Arasındaki Fark

SIRA NO	EĞİTİM SENDİKALARINDAN ÖZLÜKSEL BEKLENTİLER	ÜYE		ÜYE DEĞİL		Hesap- lanan T Değeri	Tablo- daki T Değeri (P=0.05)
		N ₁ =25		N ₂ =33			
		$\bar{X}_1$	SS ₁	$\bar{X}_2$	SS ₂		
1	Üyelerine daha yeterli ücret sağlaması	3.72	0.61	3.39	0.96	1.43	2.00
2	Üyelerinin çalışma koşullarını iyileştirmesi	3.88	0.33	3.66	0.69	1.21	2.00
3	Üyelerinin bakım koşullarını düzeltmesi	3.40	0.81	3.36	0.82	0.16	2.00
4	Üyelerinin eğitim koşullarını düzeltmesi	3.84	0.37	3.33	1.02	2.44	2.00
5	Üyelerinin sağlık koşullarını düzeltmesi	3.72	0.45	3.33	1.10	1.73	2.00
7	Üyelerine adil ve tarafsız atama ve yer değiştirme hakkından yararlanmalarını sağlaması	3.76	0.66	3.45	1.00	1.31	2.00
9	Üyelerinin ekonomik haklarını koruması ve geliştirmesi	3.84	0.47	3.42	1.00	1.91	2.00
10	Üyelerin akademik haklarını koruması ve geliştirmesi	3.56	0.71	3.39	0.86	0.73	2.00
11	Üyelerin sosyal haklarını koruması ve geliştirmesi	3.64	0.63	3.42	0.90	0.96	2.00
12	Üyelerin hukuksal haklarını koruması ve geliştirmesi	3.68	0.55	3.39	1.05	1.26	2.00
13	Üyelerin kültürel haklarını koruması ve geliştirmesi	3.36	0.75	3.27	1.09	0.36	2.00
14	Üyelerin özlük haklarını koruması ve geliştirmesi	3.68	0.55	3.45	0.93	1.03	2.00
24	Kadın üyelerinin özelliklerinden doğan ek haklarını alması	3.12	0.78	3.00	1.00	0.48	2.00

İlkokul yöneticilerinin sendika üyeliğine göre eğitim sendikalarından anketteki 4 nolu sorudaki özlüksel beklentide hesaplanan t, tabloda bulunan t değerinden büyük olduğundan ortalamalar arasındaki fark anlamlıdır. Bu özlüksel beklentide "*Bir eğitim sendikasına üye olan ve olmayan ilkokul yöneticisinin eğitim sendikalarından özlüksel beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)*" biçimindeki istatistik hipotezi reddedilmektedir (p 0.05).

Anketteki 1,2,3,5,7,9,10,11,12,13,14,24 nolu sorulardaki özlüksel beklentilerde hesaplanan t tabloda bulunan t değerinden küçük olduğundan ortalamalar arasındaki fark anlamlı değildir. Bu özlüksel beklentilerde "*Bir eğitim sendikasına üye olan ve olmayan ilkokul yöneticilerinin eğitim sendikalarından*

özlüksel beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)" biçimindeki istatistik hipotezi kabul edilmektedir (p 0.05).

b) Toplumsal Beklentiler Arasındaki Fark

Sendika üyeliğine göre ilkökul yöneticilerinin eğitim sendikalarından toplumsal beklentileri arasında 0.05 manidarlık düzeyinde farklı test etmek için "istatistik hipotezi" kuruldu.

H_0 = Bir eğitim sendikasına üye olan ve olmayan ilkökul yöneticilerinin eğitim sendikalarından toplumsal beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$).

H_1 = Bir eğitim sendikasına üye olan ve olmayan ilkökul yöneticilerinin eğitim sendikalarından toplumsal beklentileri arasındaki fark sıfıra eşit değildir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 \neq 0$).

"Ortalamalar arası farkın test edilmesi" nde "bir eğitim sendikasına üye" ve "bir eğitim sendikasına üye değil" olmak üzere iki grup olduğundan "t testi" kullanıldı (Tablo 37).

TABLO 37

İlkökul Yöneticilerinin Sendika Üyeliğine Göre Eğitim Sendikalarından Toplumsal Beklentileri Arasındaki Fark

SIRA NO	EĞİTİM SENDİKALARINDAN TOPLUMSAL BEKLENTİLER	ÜYE		ÜYE DEĞİL		Hesaplanan T Değeri	Tablo-daki T Değeri (P=0.05)
		N ₁ =25		N ₂ =33			
		$\bar{X}_1$	SS ₁	$\bar{X}_1$	SS ₂		
19	Herkesin ana dilde eğitim yapma hakkını savunması	2.12	1.33	2.69	1.23	1.90	2.00
20	Herkesin ana dilde eğitim yapma hakkının sağlanması için çalışması	2.12	1.33	2.45	1.20	1.10	2.00
22	Herkesin ana dilini her alanda kullanmasına, geliştirmesine saygı ve hoşgörüyle yerleştirmesi	2.36	1.28	2.72	1.23	1.21	2.00
27	Türk milletinin bölünmez bütünlüğü bilincini oluşturmaya ve yaşatması	3.76	0.72	3.39	1.05	1.52	2.00
28	Atatürk ilke ve inkılaplarını benimsemiş ve savunan vatandaşların yetiştirilmesine çalışması	3.88	0.60	3.51	0.93	1.62	2.00
29	Kişilikli ve yaratıcı insanımızın yetiştirilmesine çalışması	3.80	0.64	3.51	0.90	1.27	2.00
36	Üyelerine siyaset yapma hakkını sağlaması	2.80	1.19	2.96	1.10	0.56	2.00
37	Özürlü üyelerinin hayat şartlarını düzeltmesi	3.40	0.64	3.09	1.01	1.31	2.00

İlkokul yöneticilerinin sendika üyeliğine göre eğitim sendikalarından anketteki 19,20,22,27,28,29,36,37 nolu sorulardaki özlüksel beklentilerde hesaplanan t, tabloda bulunan t değerinden küçük olduğundan ortalamalar arasındaki fark anlamlı değildir.

Bu toplumsal beklentilerde "*Bir eğitim sendikasına üye olan ve olmayan ilkokul yöneticilerin eğitim sendikalarından toplumsal beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)*" biçimindeki istatistik hipotezi kabul edilmektedir; "*bir eğitim sendikasına üye olan ve olmayan ilkokul yöneticilerinin eğitim sendikalarından toplumsal beklentileri arasındaki fark sıfıra eşit değildir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 \neq 0$)*" biçimindeki istatistik hipotezi reddedilmektedir (p 0.05).

c) Mesleki Beklentiler Arasındaki Fark

Sendika üyeliğine göre ilkokul yöneticilerinin eğitim sendikalarından mesleki beklentileri arasında 0.05 manidarlık düzeyinde farkı test etmek için "*istatistik hipotezi*" kuruldu.

H_0 = Bir eğitim sendikasına üye olan ve olmayan ilkokul yöneticilerinin eğitim sendikalarından mesleki beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$).

H_1 = Bir eğitim sendikasına üye olan ve olmayan ilkokul yöneticilerinin eğitim sendikalarından mesleki beklentileri arasındaki fark sıfıra eşit değildir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 \neq 0$).

"Ortalamalar arası farkın test edilmesi" nde "*bir eğitim sendikasına üye*" ve "*bir eğitim sendikasına üye değil*" olmak üzere iki grup olduğundan "*t testi*" kullanıldı (Tablo 38).

TABLO 38

İlkokul Yöneticilerinin Sendika Üyeliğine Göre Eğitim Sendikalarından Mesleki Beklentileri Arasındaki Fark

SIRA NO	EĞİTİM SENDİKALARINDAN MESLEKİ BEKLENTİLER	ÜYE		ÜYE DEĞİL		Hesaplanan T Değeri	Tablodaki T Değeri (P=0.05)
		N ₁ =25		N ₂ =33			
		$\bar{X}_1$	SS ₁	$\bar{X}_1$	SS ₂		
8	Üyelerinin mesleğinde ilerlemelerini sağlaması	3.56	0.86	3.30	1.01	1.03	2.00
18	Eğitimin her kademesinde fırsat eşitliğinin sağlanması	3.80	0.40	3.45	1.00	1.62	2.00
21	İrkçı soven, asimilasyoncu eğitime karşı mücadele etmesi	3.28	1.02	3.12	1.13	0.58	2.00
23	Mesleki yaşamda kadın-erkek eşitliğini sağlaması	3.44	0.76	3.00	1.17	1.73	2.00
25	Kadın üyelerinin mesleki faaliyetlerini kolaylaştırması	2.88	0.97	2.90	0.94	0.07	2.00
31	Milli değerlere bağlı eğitim sisteminin gerçekleştirilmesine çalışması	3.56	0.71	3.15	1.17	1.64	2.00
33	Üniversitelerin özerk bir yapıya kavuşturulması için çalışması	3.08	1.11	3.24	0.86	0.60	2.00
34	Üniversitelerin demokratik bir yapıya kavuşturulması için çalışması	3.28	0.97	3.03	1.07	0.95	2.00
35	Eğitimin her kademesinin parasız olmasını savunması	3.28	1.10	2.93	1.05	1.28	2.00
39	Eğitimin planlanmasında üyelerinin söz sahibi olmalarını sağlaması	3.76	0.43	3.24	0.93	2.45	2.00
40	Eğitimin programlanmasında üyelerinin söz sahibi olmalarını sağlaması	3.88	0.33	3.21	0.92	3.35	2.00
41	Eğitimin yürütülmesinde üyelerini, söz sahibi olmalarını sağlaması	3.72	0.45	3.24	1.00	2.19	2.00
42	Eğitimin denetiminde üyelerin söz sahibi olmalarını sağlaması	3.28	0.93	3.30	0.84	0.08	2.00
43	Eğitimin yönetiminde üyelerinin söz sahibi olmalarını sağlaması	3.44	0.76	3.27	0.80	0.73	2.00
44	Eğitim politikasının oluşturulmasında üyelerinin söz sahibi olmalarını sağlaması	3.52	0.58	3.21	0.89	1.40	2.00
46	Çağdaş eğitim sistemini savunması ve gerçekleşmesine çalışması	3.92	0.27	3.54	0.83	2.03	2.00
47	Laik eğitim sistemini savunması ve gerçekleşmesine çalışması	3.80	0.50	3.36	1.05	1.95	2.00
48	Demokratik eğitim sistemini savunması ve gerçekleşmesine çalışması	3.88	0.33	3.36	1.02	2.51	2.00

İlkokul yöneticilerinin sendika üyeliğine göre eğitim sendikalarından anketteki 39,40,41,46,48 nolu sorulardaki özlüksel beklentilerde hesaplanan t, tabloda bulunan t değerinden büyük olduğundan ortalamalar arasındaki fark anlamlıdır. Bu mesleki beklentilerde "bir eğitim sendikasına üye olan ve olmayan ilkokul yöneticilerinin eğitim sendikalarından mesleki beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)" biçimindeki istatistik hipotezi reddedilmektedir (p 0.05).

Anketteki 8,18,21,23,25,31,33,34,35,42,43,44,47 nolu sorulardaki mesleki beklentilerde hesaplanan t, tabloda bulunan t değerinden küçük olduğundan ortalamalar arasındaki fark anlamlı değildir. Bu mesleki beklentilerde *"bir eğitim sendikasına üye olan ve olmayan ilkökul yöneticilerinin eğitim sendikalarından mesleki beklentileri arasındaki fark, sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)"* biçimindeki istatistik hipotezi kabul edilmektedir (p 0.05).

Eğitim sendikalarının *"eğitimin planlanmasında, programlanmasında, yürütülmesinde üyelerinin söz sahibi olmalarını sağlaması"*nda bir eğitim sendikasına üye olan ve olmayan ilkökul yöneticilerinin eğitim sendikalarından beklentilerinin *"önem dereceleri"* birbirinden farklıdır.

d) Sendikal Beklentiler Arasındaki Fark

Sendika üyeliğine göre ilkökul yöneticilerinin eğitim sendikalarından sendikal beklentileri arasında 0.05 manidarlık düzeyinde farklı test etmek için *"istatistik hipotezi"* kuruldu.

H_0 = Bir eğitim sendikasına üye olan ve olmayan ilkökul yöneticilerinin eğitim sendikalarından sendikal beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$).

H_1 = Bir eğitim sendikasına üye olan ve olmayan ilkökul yöneticilerinin eğitim sendikalarından sendikal beklentileri arasındaki fark sıfıra eşit değildir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 \neq 0$).

"Ortalamalar arası farkın test edilmesi" nde *"bir eğitim sendikasına üye"* ve *"bir eğitim sendikasına üye değil"* olmak üzere iki grup olduğundan *"t testi"* kullanıldı (Tablo 39).

TABLO 39

İlkokul Yöneticilerinin Sendika Üyeliğine Göre Eğitim Sendikalarından Sendikal Beklentileri Arasındaki Fark

SIRA NO	EĞİTİM SENDİKALARINDAN SENDİKAL BEKLENTİLER	ÜYE		ÜYE DEĞİL		Hesap- lanan T Değeri	Tablo- daki T Değeri (P=0.05)
		N ₁ =25		N ₂ =33			
		$\bar{X}_1$	SS ₁	$\bar{X}_1$	SS ₂		
6	Bütün üyeleri arasında fark gözetmeksizin amaçlar doğrultusunda birlik ve dayanışmayı sağlaması	3.80	0.50	3.30	1.01	2.24	2.00
15	İşverence mağdur edilen üyelerine maddi yardımlar yapması	3.60	0.64	3.18	1.04	1.77	2.00
16	İşverence mağdur edilen üyelerine sosyal yardımlar yapması	3.32	0.80	3.15	0.97	0.69	2.00
17	İşverence mağdur edilen üyelerine hukuki yardımlar yapması	3.56	0.65	3.09	1.01	1.99	2.00
26	Sendika içi demokrasiyi uygulaması ve yaşatması	3.56	0.76	3.18	0.95	1.58	2.00
30	Üyelerini geliştirmesi	3.20	1.04	2.90	1.01	1.12	2.00
32	Sendikal hakları gerçekleştirmesi ve yaşatması	3.72	0.54	3.42	0.83	1.40	2.00
38	Meşru ve demokratik baskı gücü oluşturmaları	3.04	1.05	2.93	1.11	0.40	2.00
45	Toplumsal meseleler karşısında sendikanın düşüncelerini açıklaması	3.44	0.71	3.24	0.90	0.85	2.00
49	Eğitim sendikalarının eğitim sektöründe çalışan herkese açık olmasını savunması ve gerçekleştirmesi	3.80	0.40	3.33	0.92	2.27	2.00
50	Eğitim sendikalarının sadece eğitimcilere veya belli kademedeki eğitimcilere açık olmasını savunması ve gerçekleştirmesi	3.16	0.94	3.18	1.01	0.07	2.00

İlkokul yöneticilerinin sendika üyeliğine göre eğitim sendikalarından anketteki 6, 49 nolu sorulardaki sendikal beklentilerde hesaplanan t, tabloda bulunan t değerinden büyük olduğundan ortalamalar arasındaki fark anlamlıdır. Bu meseki beklentilerde *"bir eğitim sendikasına üye olan ve olmayan ilköğretim yöneticilerinin eğitim sendikalarından sendikal beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)"* biçimindeki istatistik hipotezi reddedilmektedir (p 0.05)

Anketteki 15,16,17,26,30,32,38,45,50 nolu sorulardaki sendikal beklentilerde hesaplanan t, tabloda bulunan t değerinden küçük olduğundan ortalamalar arasındaki fark anlamlı değildir. Bu sendikal beklentilerde *"bir eğitim"*

sendikasına üye olan ve olmayan ilkökul yöneticilerinin eğitim sendikalarından sendikal beklentileri arasındaki fark, sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)" biçimindeki istatistik hipotezi kabul edilmektedir (p 0.05).

F- İlkokul Öğretmenleri ve Yöneticilerinin Eğitim Sendikalarından Özlüksel, Toplumsal, Mesleki, Sendikal Beklentileri Arasındaki Fark

İlkokul öğretmenlerinin ve yöneticilerinin eğitim sendikalarından özlüksel, toplumsal, mesleki, sendikal beklentileri arasında fark olup olmadığı 0.05 manidarlık düzeyinde test edildi.

1. Özlüksel Beklentiler Arasındaki Fark

İlkokul öğretmenlerinin ve yöneticilerinin eğitim sendikalarından özlüksel beklentileri arasında 0.05 manidarlık düzeyinde farkı test etmek için "*istatistik hipotezi*" kuruldu.

H_0 = İlkokul öğretmenlerinin ve yöneticilerinin eğitim sendikalarından özlüksel beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$).

H_1 = İlkokul öğretmenlerinin ve yöneticilerinin eğitim sendikalarından özlüksel beklentileri arasındaki fark sıfıra eşit değildir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 \neq 0$).

"Ortalamalar arası farkın test edilmesi" nde "öğretmen" ve "yönetici" iki grup olduğundan "*t testi*" kullanıldı (Tablo 40).

TABLO:40

İlkokul Öğretmenlerinin ve Yöneticilerinin Eğitim Sendikalarından Özlüksel Beklentileri Arasındaki Fark

SIRA NO	EĞİTİM SENDİKALARINDAN ÖZLÜKSEL BEKLENTİLER	ÖĞRETMEN		YÖNETİCİ		Hesap- lanan T Değeri	Tablo- daki T Değeri (P=0.05)
		N ₁ =362		N ₂ =58			
		$\bar{X}_1$	SS ₁	$\bar{X}_1$	SS ₂		
1	Üyelerine daha yeterli ücret sağlaması	3.55	0.84	3.53	0.84	0.15	1.96
2	Üyelerinin çalışma koşullarını iyileştirmesi	3.61	0.80	3.75	0.57	1.34	1.96
3	Üyelerinin bakım koşullarını düzeltmesi	3.41	0.84	3.37	0.81	0.32	1.96
4	Üyelerinin eğitim koşullarını düzeltmesi	3.57	0.83	3.55	0.84	0.15	1.96
5	Üyelerinin sağlık koşullarını düzeltmesi	3.59	0.82	3.50	0.90	0.69	1.96
7	Üyelerine adil ve tarafsız atama ve yer değiştirme hakkından yararlanmalarını sağlaması	3.58	0.83	3.59	0.87	0.04	1.96
9	Üyelerinin ekonomik haklarını koruması ve geliştirmesi	3.62	0.77	3.60	0.83	0.15	1.96
10	Üyelerin akademik haklarını koruması ve geliştirmesi	3.35	0.85	3.46	0.79	0.90	1.96
11	Üyelerin sosyal haklarını koruması ve geliştirmesi	3.54	0.78	3.51	0.80	0.24	1.96
12	Üyelerin hukuksal haklarını koruması ve geliştirmesi	3.57	0.82	3.51	0.88	0.46	1.96
13	Üyelerin kültürel haklarını koruması ve geliştirmesi	3.40	0.85	3.31	0.95	0.67	1.96
14	Üyelerin özlük haklarını koruması ve geliştirmesi	3.59	0.79	3.55	0.79	0.32	1.96
24	Kadın üyelerinin özelliklerinden doğan ek haklarını alması	3.41	0.85	3.05	0.90	2.76	1.96

İlkokul öğretmenlerinin ve yöneticilerinin göre eğitim sendikalarından anketteki 24 nolu sorudaki özlüksel beklentide hesaplanan t, tabloda bulunan t değerinden büyük olduğundan ortamlar arasındaki fark anlamlıdır. Bu özlüksel beklentide "ilkokul öğretmenlerinin ve yöneticilerinin eğitim sendikalarından özlüksel beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)" biçimindeki istatistik hipotezi reddedilmektedir (P 0.05).

Anketteki 1,2,3,4,5,7,9,10,11,12,13,14 nolu sorulardaki özlüksel beklentilerde hesaplanan t tabloda bulunan t değerinden küçük olduğundan

ortalamlar arasındaki fark anlamlı değildir. Bu özlüksel beklentiler de *"ilkokul öğretmenlerinin ve yöneticilerinin eğitim sendikalarından özlüksel beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)"* biçimindeki istatistik hipotezi kabul edilmektedir (p 0.05).

Eğitim sendikalarının *"kadın üyelerinin özelliklerinden, doğan ek haklarını alması"*nı ilkokul öğretmenleri *"çok önemli"*, yöneticileri ise *"oldukça önemli"* derecede beklemektedirler.

2) Toplumsal Beklentiler Arasındaki Fark

İlkokul öğretmenlerinin ve yöneticilerinin eğitim sendikalarından toplumsal beklentileri arasında 0,05 manidarlık düzeyinde farkı test etmek için *"istatistik hipotezi"* kuruldu.

H_0 = İlkokul öğretmenlerinin ve yöneticilerinin eğitim sendikalarından toplumsal beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)

H_1 =İlkokul öğretmenlerinin ve yöneticilerinin eğitim sendikalarından toplumsal beklentileri arasındaki fark sıfıra eşit değildir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 \neq 0$).

*"Ortalamlar arası farkın test edilmesi"*nde *"öğretmen"* ve *"yönetici"* olmak üzere iki grup olduğundan *"t testi"* kullanıldı (Tablo 41).

TABLO:41

İlkokul Öğretmenlerin ve Yöneticilerinin Eğitim Sendikalarından Toplumsal Beklentileri Arasındaki Fark

SIRA NO	EĞİTİM SENDİKALARINDAN TOPLUMSAL BEKLENTİLER	ÖĞRETMEN		YÖNETİCİ		Hesaplanan T Değeri	Tablodaki T Değeri (P=0.05)
		N ₁ =362		N ₂ =58			
		$\bar{X}_1$	SS ₁	$\bar{X}_2$	SS ₂		
19	Herkesin ana dilde eğitim yapma hakkını savunması	2.87	1.15	2.44	1.30	2.72	1.96
20	Herkesin ana dilde eğitim yapma hakkının sağlanması için çalışması	2.84	1.19	2.31	1.25	3.44	1.96
22	Herkesin ana dilini her alanda kullanmasına, geliştirmesine saygı ve hoşgörüğü yerleştirmesi	2.87	1.11	2.56	1.25	2.01	1.96
27	Türk milletinin bölünmez bütünlüğü bilincini oluşturmaya ve yaşatması	3.61	0.82	3.55	0.93	0.44	1.96
28	Atatürk ilke ve inkılaplarını benimsemiş ve savunan vatandaşların yetiştirilmesine çalışması	3.66	0.81	3.67	0.82	0.07	1.96
29	Kişilikli ve yaratıcı insanımızın yetiştirilmesine çalışması	3.59	0.78	3.63	0.80	0.32	1.96
36	Üyelerine siyaset yapma hakkını sağlaması	3.12	0.99	2.89	1.13	1.59	1.96
37	Özürlü üyelerinin hayat şartlarını düzeltmesi	3.49	0.77	3.22	0.87	2.07	1.96

İlkokul öğretmenlerinin ve yöneticilerinin eğitim sendikalarından anketteki 19,20,22,37 nolu sorulardaki toplumsal beklentilerde hesaplanan t, tabloda bulunan t değerinden büyük olduğundan ortamlar arasındaki fark anlamlıdır. Bu toplumsal beklentilerde "İlkokul öğretmenlerinin ve yöneticilerinin eğitim sendikalarından toplumsal beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)" biçimindeki istatistik hipotezi reddedilmektedir (p 0.05).

Anketteki 27,28,29,36 nolu sorulardaki toplumsal beklentilerde hesaplanan t tabloda bulunan t değerinden küçük olduğundan ortalamalar arasındaki fark anlamlı değildir. Bu toplumsal beklentiler de "İlkokul öğretmenlerinin eğitim sendikalarından toplumsal beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)" biçimindeki istatistik hipotezi kabul edilmektedir (p 0.05).

Eğitim Sendikalarının "*herkesin ana dilde eğitim yapma hakkını savunması ve sağlanması için çalışması*", "*özürlü üyelerinin hayat şartlarını düzeltmesi*"nde ilkokul öğretmenlerinin ve yöneticilerinin eğitim sendikalarından beklentilerinin "*önem dereceleri*" birbirinden farklıdır.

3) Mesleki Beklentiler Arasındaki Fark

İlkokul öğretmenlerinin ve yöneticilerinin eğitim sendikalarından meslek beklentileri arasında 0.05 manidarlık düzeyinde farkı test etmek için "*istatistik hipotezi*" kuruldu.

H_0 = İlkokul öğretmenlerinin ve yöneticilerinin eğitim sendikalarından mesleki beklentileri arasındaki fark sifıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)

H_1 = İlkokul öğretmenlerinin ve yöneticilerinin eğitim sendikalarından mesleki beklentileri arasındaki fark sifıra eşit değildir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 \neq 0$).

"*Ortalamalar arası farkın test edilmesi*"nde "*öğretmen* ve "*yönetici*" iki grup olduğundan "*t testi*" kullanıldı (Tablo 42).

TABLO:42

İlkokul Öğretmenlerin ve Yöneticilerinin Eğitim Sendikalarından Mesleki Beklentileri Arasındaki Fark

SIRA NO	EĞİTİM SENDİKALARINDAN MESLEKİ BEKLENTİLER	ÖĞRETMEN		YÖNETİCİ		Hesap- lanan T Değeri	Tablo- daki T Değeri (P=0.05)
		N ₁ =362		N ₂ =58			
		$\bar{X}_1$	SS ₁	$\bar{X}_1$	SS ₂		
8	Üyelerinin mesleğinde ilerlemelerini sağlaması	3.34	0.90	3.41	0.95	0.52	1.96
18	Eğitimin her kademesinde fırsat eşitliğinin sağlanması	3.53	0.85	3.60	0.81	0.57	1.96
21	İrkçı soven, asimilasyoncu eğitime karşı mücadele etmesi	3.30	1.03	3.18	1.08	0.85	1.96
23	Mesleksel yaşamda kadın-erkek eşitliğini sağlaması	3.44	0.85	3.18	1.03	1.94	1.96
25	Kadın üyelerinin mesleki faaliyetlerini kolaylaştırması	3.21	0.95	2.89	0.94	2.38	1.96
31	Milli değerlere bağlı eğitim sisteminin gerçekleştirilmesine çalışması	3.42	0.89	3.32	1.01	0.72	1.96
33	Üniversitelerin özerk bir yapıya kavuşturulması için çalışması	3.26	0.88	3.17	0.97	0.67	1.96
34	Üniversitelerin demokratik bir yapıya kavuşturulması için çalışması	3.41	0.86	3.13	1.03	2.04	1.96
35	Eğitimin her kademesinin parasız olmasını savunması	3.27	1.00	3.08	1.08	1.34	1.96
39	Eğitim planlamasında üyelerinin söz sahibi olmalarını sağlaması	3.47	0.81	3.46	0.79	0.08	1.96
40	Eğitimin programlanmasında üyelerinin söz sahibi olmalarını sağlaması	3.47	0.80	3.50	0.80	0.24	1.96
41	Eğitimin yürütülmesinde üyelerini, söz sahibi olmalarını sağlaması	3.47	0.83	3.44	0.84	0.23	1.96
42	Eğitimin denetiminde üyelerin söz sahibi olmalarını sağlaması	3.41	0.83	3.29	0.87	0.92	1.96
43	Eğitimin yönetiminde üyelerinin söz sahibi olmalarını sağlaması	3.42	0.80	3.34	0.78	0.65	1.96
44	Eğitim politikasının oluşturulmasında üyelerinin söz sahibi olmalarını sağlaması	3.40	0.83	3.45	0.78	0.49	1.96
46	Çağdaş eğitim sistemini savunması ve gerçekleştirilmesine çalışması	3.59	0.76	3.70	0.67	0.96	1.96
47	Çağdaş eğitim sistemini savunması ve gerçekleşmesine çalışması	3.62	0.78	3.55	0.88	0.53	1.96
48	Laik eğitim sistemini savunması ve gerçekleştirilmesine çalışması	3.60	0.79	3.58	0.83	0.15	1.96

İlkokul öğretmenlerinin ve yöneticilerinin eğitim sendikalarından anketteki 25,34 nolu sorulardaki mesleksel beklentilerde hesaplanan t, tabloda bulunan t değerinden büyük olduğundan ortamlar arasındaki fark anlamlıdır. Bu mesleki beklentilerde "ilkokul öğretmenlerinin ve yöneticilerinin eğitim sendikalarından mesleki beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)" biçimindeki istatistik hipotezi reddedilmektedir (p 0.05).

Anketteki 8,18,21,23,31,33,35,39,40,41,42,43,44,46,47,48 nolu sorulardaki mesleki beklentilerde hesaplanan t, tabloda bulunan t değerinden küçük olduğundan ortalamalar arasındaki fark anlamlı değildir. Bu mesleki beklentiler de *"ilkokul öğretmenlerinin ve yöneticilerinin eğitim sendikalarından mesleki beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)"* biçimindeki istatistik hipotezi kabul edilmektedir (p 0.05).

Eğitim sendikalarının *"üniversitelerin demokratik bir yapıya kavuşturulması için çalışması"*nı ilkokul öğretmenleri *"çok önemli"* yöneticileri ise *"oldukça önemli"* derecede beklemektedirler.

4) Sendikal Beklentiler Arasındaki Fark

İlkokul öğretmenlerinin ve yöneticilerinin eğitim sendikalarından sendikal beklentileri arasında 0.05 manidarlık düzeyinde farkı test etmek için *"istatistik hipotezi"* kuruldu.

$H_0 =$ İlkokul öğretmenlerinin ve yöneticilerinin eğitim sendikalarından sendikal beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)

$H_1 =$ İlkokul öğretmenlerinin ve yöneticilerinin eğitim sendikalarından sendikal beklentileri arasındaki fark sıfıra eşit değildir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 \neq 0$).

*"Ortalamalar arası farkın test edilmesi"*nde *"öğretmen"* ve *"yönetici"* iki grup olduğundan *"t testi"* kullanıldı (Tablo 43).

TABLO:43

**İlkokul Öğretmenlerin ve Yöneticilerinin Eğitim Sendikalarından
Sendikal Beklentileri Arasındaki Fark**

SIRA NO	EĞİTİM SENDİKALARINDAN SENDİKAL BEKLENTİLER	ÖĞRETMEN		YÖNETİCİ		Hesap- lanan T Değeri	Tablo- daki T Değeri (P=0.05)
		N ₁ =362		N ₂ =58			
		$\bar{X}_1$	SS ₁	$\bar{X}_1$	SS ₂		
6	Bütün üyeleri arasında fark gözetmeksizin amaçlar doğrultusunda birlik ve dayanışmayı sağlaması	3.59	0.81	3.51	0.86	0.63	1.96
15	İşverence mağdur edilen üyelerine maddi yardımlar yapması	3.40	0.88	3.36	0.91	0.30	1.96
16	İşverence mağdur edilen üyelerine sosyal yardımlar yapması	3.35	0.87	3.22	0.89	1.00	1.96
17	İşverence mağdur edilen üyelerine hukuki yardımlar yapması	3.50	0.82	3.29	0.89	1.61	1.96
26	Sendika içi demokrasiyi uygulaması ve yaşatması	3.46	0.83	3.34	0.88	0.92	1.96
30	Üyelerini geliştirmesi	3.35	0.82	3.03	1.02	2.33	1.96
32	Sendikal hakları gerçekleştirmesi ve yaşatması	3.50	0.77	3.55	0.72	0.42	1.96
38	Meşru ve demokratik baskı gücü oluşturmaları	3.22	0.92	2.98	1.08	1.70	1.96
45	Toplumsal meseleler karşısında sendikanın düşüncelerini açıklaması	3.36	0.83	3.32	0.82	0.31	1.96
49	Eğitim sendikalarının eğitim sektöründe çalışan herkese açık olmasını savunması ve gerçekleştirmesi	3.45	0.80	3.53	0.77	0.65	1.96
50	Eğitim sendikalarının sadece eğitimcilerle veya belli kademedeki eğitimcilerle açık olmasını savunması ve gerçekleştirmesi	2.81	1.13	3.17	0.97	2.62	1.96

İlkokul öğretmenlerinin ve yöneticilerinin eğitim sendikalarından anketteki 30, 50 nolu sorudaki sendikal beklentide hesaplanan t, tabloda bulunan t değerinden büyük olduğundan ortamlar arasındaki fark anlamlıdır. Bu mesleki beklentilerde "ilkokul öğretmenlerinin ve yöneticilerinin eğitim sendikalarından sendikal beklentileri arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)" biçimindeki istatistik hipotezi reddedilmektedir (p 0.05).

Aketteki 6,15,16,17,26,32,38,45,49 nolu sorulardaki sendikal beklentilerde hesaplanan t tabloda bulunan t değerinden küçük olduğundan ortamlar arasındaki fark önemli olduğundan ortamlar arasındaki fark anlamlı değildir. Bu sendikal

beklentilerde "ilkokul öğretmenlerinin ve yöneticilerinin eğitim sendikalarından sendikal beklentiler arasındaki fark sıfıra eşittir ($\bar{x}_1 - \bar{x}_2 = 0$)" biçimindeki istatistik hipotezi kabul edilmektedir (p 0.05).

Eğitim sendikalarının "üyelerini geliştirmesi"ni ilkökul öğretmenleri "*çok önemli*", yöneticiler de "*oldukça önemli*" derecede beklemektedirler.

G. İlkokul Öğretmenlerinin ve Yöneticilerinin Eğitim Sendikalarında Diğer Beklentileri

Anketi cevaplandıran ilkökul öğretmenleri ve yöneticileri açık uçlu soruya eğitim sendikalarından gerçekleştirilmesini istedikleri beklentilerini "*önem dereceleri*"ni-*Çok önemli*", "*oldukça önemli*", "*az önemli*", "*önemsiz*"-belirterek yazdı.

1. İlkokul Öğretmenlerinin Diğer Beklentileri

21 İlkokul öğretmeni anketteki "*diğer beklentiler*"i soran açık uçlu soruya "*diğer beklentileri*"ni yazmışlardır (%6).

* "**Çok Önemli**" Derecedekiler: "Vatanın ve milletin bölünmez bütünlüğünü zarar vermeden sendikal faaliyet." (1-19 yıllık, erkek, sendikasız)

" Eğitim Sendikalarının iktidar güdümlü yönetimden kurtarılması (1-19 yıllık, erkek, sendikalı)"

"Eğitim ordusundan uzaklaştırılmış eğitimcilerin mağduriyetlerinin giderilmesi." (1-19 yıllık, kadın, sendikalı)

"Milletin tekliği, devletin birliği ilkesinden hiçbir suretle taviz verilmemesi." (1-19 yıllık, erkek, sendikalı)

"Ülkemizde var olan diğer emeğin savunucusu sendikalarla işbirliği yapması.", " Sendikamızın her türlü siyasi ve düşünce yasağına karşı mücadele etmesi." (1-19 yıllık, erkek, sendikalı)

"Demokrasi, özgürlük ve demokratik sendikacılık için mücadele ederken şehit düşen eğitim emekçilerinin naaşına, hatıra ve anılarına sahip çıkmaları." (1-19 yıllık, erkek, sendikasız)

"Sendikaların uç siyasal-fraksiyonel eğilimlerden (örneğin milli, halkçı, popülist, aşırı bireyci eğilimler v.s) çok temel insan hakları doğrultusunda üyelerini geliştirici bünyesinde farklı siyasal eğilimlerin bulunmasını da doğal karşılaması." (1-19 yıllık, erkek, sendikalı)

"Okullarda idarecileri öğretmenlerin seçmesi için çalışması." (1-19 yıllık, kadın, sendikasız)

"Askerler için uygulanan personel kanunu gibi öğretmenlerinde ayrı bir personel kanunu olması için çalışmaları." "Öğretmenlere saygınlık kazandırılması." (1-19 yıllık, erkek, sendikalı)

"Ek iş yapmadan geçinebilmeleri, kendilerini yenileyebilmeleri imkanlarının sağlanması için çalışılması.", "20 Aralık 1994'de ekonomik ve sosyal hakların alınması için bir günlük iş bırakmaya kesilen cezaların kaldırılması için çalışılması." (1-19 yıllık, kadın, sendikalı)

"Öğretmene yıpranma payının öncelikle çıkarılması." (1-19 yıllık, kadın, sendikalı)

"Eğitim sendikalarının gelir ve gider durumlarını denetleyen ve üyelerini bilgi veren bir kurul oluşturulması. Bu kurul üyelerinin her altı ayda bir sendika üyeleri tarafından seçilmesi." (20 ve daha fazla yıllık, kadın, sendikalı)

"Herkesin ana dilinde eğitim yapılamayacağı, eğitimde Türkçe'mizin kullanılmasının savunulması." (20 ve daha fazla yıllık, kadın, sendikasız)

"Grev ve toplu sözleşme haklarını temin etmesi." (1-19 yıllık, erkek, sendikası)

"Siyaseti sendikaya sokmamaları." (1-19 yıllık, erkek, sendikası)

"Zannediyorum sendikaya üye olan arkadaşlar tüzüklerini pek incelemeyen üye olmaktadır. Sendikalarda ekonomik nedenlerle her üye bir tüzük verememektedirler. Eğitim sendikalarının önce tüzüklerini tüm çalışanlara sunarak, daha sonra üyeliğe davet etmeleri; zaman zaman ekonomik istekleri, bazende demokratik ve siyasal talepleri ön plana çıkarmaları." (20 ve daha fazla yıllık, erkek, sendikal)

"Sendikal hakların partiler güdümüne girmeden, partilerden birini savunmadan gerçekleştirmesi.", "Sendikal hakları savunurken çeşitli örgütlerin tekeline ve bünyesine girilmemesi.", "Sendika ağalarının yeniden türememesi.", "Sendikaların inandırıcı ve güvenilir olması.", "Sendikadaki maddi oluşumun bir takım çevrelerin çıkarları için değil, üyelerinin çıkarları için gerektiğinde kullanılması." (20 ve daha fazla yıllık, erkek, sendikası)

"Sendika yönetim organları seçimlerinde üyelerinin, iradelerine bazı kişi ve gruplarca ambargo konulmaması." (20 ve daha fazla yıllık, erkek, sendikası)

"Üyelerine yeterli ücret, çalışma, bakım, eğitim, sağlık, sosyal, maddi, hukuki haklarının sağlanması; mesleki faaliyetlerini kolaylaştırması." (20 ve daha fazla yıllık, kadın, sendikası)

"Eğitimin sendikalarının sadece eğitim ve eğitimde çalışanların haklarıyla ilgilenmeleri, siyasete bulaşmamaları." (20 ve daha fazla yıllık, kadın, sendikası)

* **"Oldukça Önemli" Derecedekiler:** "Eğitim sendikalarının iktidar güdümlü yönetimlerden kurtarılması." (1-19 yıllık, erkek, sendikal)

2. İlkokul Yöneticilerinin Diğer Beklentileri

7 ilkokul yöneticisi anketteki "*diğer beklentileri*" soran açık uçlu soruya "*diğer beklentileri*"ni yazmışlardır (%12).

* "**Çok Önemli**" Derecedekiler: "Sendika yöneticilerinin tamamen amacına yönelik hizmet vermesi ve de sendika içi çekişmelerden kurtularak tüm eğitimcilere aynı sıcaklık ve sevgiyle yaklaşmaları." (20 ve daha fazla yıllık, kadın, sendikasız)

"Toplu sözleşme ve grev hakkını almaları." (20 ve daha fazla yıllık, erkek, sendikalı)

"Sendikalarda görev alanların görev bilinci içerisinde olmaları, görevlerini doğru yapmaları; eş, dost, hanım, akrabalarını korumamaları, herkesi eşit olarak değerlendirmeleri, hoşgörülü olmaları." (20 ve daha fazla yıllık, erkek, sendikalı)

"Eğitimcilerin belli vasıfları taşıyan insanlar olarak seçilmesi ve iyi yetiştirilmesi, toplumu kuran bu insanlara en yüksek devlet memuru ücretinin ödenmesi ve pazarda limon sattırılmaması." (20 ve daha fazla yıllık, kadın, sendikasız)

"Eğitime hizmet eden herkesin eğitim ve öğretim sınıfında yer almalarının sağlanması.", "Sendikaların hukuksal haklarımızı daha titiz koruması.", "Eğitimin öğretimden daha ön plana alınması." (20 ve daha fazla yıllık, erkek, sendikalı)

"Çağdaş eğitimin etkin kılınması için Avrupa ve diğer ülkelerde bulunan çağdaş eğitim sendikalarıyla ilişkilerin sıkılaştırılarak, onların deneyim ve tecrübelerinden yararlanılması.", "Dünya barışına katkıda bulunak, amacıyla

sendikaların birbirleriyle ilişkilere girerek kültür mozaği oluşturup, ulusların birbirlerini daha iyi tanımalarını sağlamaları." (20 ve daha fazla yıllık, erkek, sendikalı)

"20 Aralık 1994'de bir günlük iş bırakmaya verilen cezanın düzeltilmesi",
"Yıpranma payının biran önce çıkarılması." (20 ve daha fazla yıllık, erkek, sendikalı)

YORUM

İlkokul öğretmenlerinin bütün eğitim sendikalarının tüzüklerinde yer alan "*ortak amaçlar*"ın gerçekleştirilmesini "*çok önemli*" derecede beklmeleri, bu amaçlar doğrultusunda yapılan etkinlikleri benimsediklerini veya benimseyebileceklerini göstermektedir. Bu amaçlar, eğitim çalışanlarının sosyal, ekonomik, akademik, hukuksal, özlük haklarıyla ilgilidir.

Bir veya birden fazla eğitim sendikasının tüzüklerinde yer alan "*farklı amaçlar*"dan eğitim sendikalarının, herkesin ana dilde eğitim yapmasını savunması ve sağlanması; herkesin ana dilini her alanda kullanmasına, geliştirmesine saygı ve hoşgörüyü yerleştirme; kadın üyelerinin mesleki faaliyetlerini kolaylaştırması; üyelerine siyaset yapma hakkını sağlaması; meşru ve demokratik baskı gücü oluşturması; eğitim sendikalarının sadece eğitimcilere veya belli kademedeki eğitimcilere açık olmasını savunması ve gerçekleştirilmesini ilkökul öğretmenlerinin "*oldukça önemli*" derecede beklmeleri; bu farklı amaçların ikinci sırada benimsendiğini göstermektedir.

Eğitim sendikalarının, kadın üyelerinin özelliklerinden doğan ek hakların alınması ve mesleki faaliyetlerin kolaylaştırması; milli değerlere bağlı eğitim sisteminin gerçekleştirilmesine çalışmasını kadın ilkökul öğretmenlerinin "*çok önemli*" erkek ilkökul öğretmenlerinin "*oldukça önemli*" derecede beklmeleri,

kadın ilkokul öğretmenlerinin cinsiyetleriyle ilgili hakların alınmasında duyarlı olduklarını ve geleneksel bir eğitim sistemini benimsediklerini gösterir. Buna karşılık, eğitim sendikalarının meşru ve demokratik baskı gücü oluşturmalarını erkek ilkokul öğretmenlerinin "*çok önemli*" kadın ilkokul öğretmenlerinin "*oldukça önemli*" derecede beklmeleri "*kamuoyu oluşturma*" konusunda erkek ilkokul öğretmenlerinin daha duyarlı olduklarını gösterir.

Eğitim sendikalarının, üyelerinin bakım koşullarını düzeltmesi; kadın üyelerinin mesleki faaliyetlerini kolaylaştırması; milli değerlere bağlı eğitim sisteminin gerçekleştirilmesine çalışması; eğitimin her kademesinin parasız olmasını bir eğitim sendikasına üye ilkokul öğretmenlerinin "*oldukça önemli*" bir eğitim sendikasına üye olmayan ilkokul öğretmenlerinin "*çok önemli*" derecede beklmeleri, sendika üyesi olmayan ilkokul öğretmenlerinin bu konularda daha yüksek bir beklenti içerisinde olduklarını göstermesi bakımından ilginçdir.

İlkokul yöneticilerinin bütün eğitim sendikalarının tüzüklerinde yer alan "ortak amaçlar"ın gerçekleştirilmesini "*çok önemli*" derecede beklmeleri bu amaçları benimsediklerini göstermesi bakımından ilginçdir.

Bir veya birden fazla eğitim sendikalarının tüzüklerinde yer alan "*farklı amaçlar*"ın gerçekleştirilmesini "*oldukça önemli*" ve "*az önemli*" derecede beklmeleri, bu amaçları ilkokul yöneticilerinin ikinci ve üçüncü derecede benimsediklerini göstermektedir. Eğitim sendikalarının herkesin anadilde eğitim yapma hakkını savunması ve sağlanması için çalışmasını "*az önemli*" derecede gerçekleştirmelerini beklmeleri ilkokul yöneticilerinin bu amaçları benimsememeye yatkın olduklarını göstermektedir.

Eğitim sendikalarının, bütün üyeleri arasında fark gözetmeksizin amaçlar doğrultusunda birlik ve dayanışmayı; üyelerinin mesleğinde ilerlemelerini sağlaması; sendika içi demokrasiyi uygulaması ve yaşatması; milli değerlere bağlı

eğitim sisteminin gerçekleştirilmesine çalışması; özürlü üyelerinin hayat şartlarını düzeltmesini kadın ilkokul yöneticilerinin "*oldukça önemli*", erkek ilkokul yöneticilerinin "*çok önemli*" derecede beklmeleri kadın ilkokul yöneticilerinin bu amaçları ikinci derecede benimsediklerini göstermektedir.

Eğitim sendikalarının, herkesin ana dilini her alanda kullanmasına; geliştirmesine saygı ve hoşgörüyü yerleştirmesi; üyelerine siyaset yapma hakkını sağlamasını 1-19 yıllık ilkokul yöneticilerinin "*az önemli*", 20 ve daha fazla yıllık ilkokul yöneticilerinin "*oldukça önemli*" derecede beklmeleri, 20 ve daha fazla yıllık ilkokul yöneticilerinin bu konularda daha ılımlı olduklarını göstermektedir.

Eğitim sendikalarının, eğitimin planlanmasında, programlanmasında ve yürütülmesinde üyelerinin söz sahibi olmalarını sağlamasını bir eğitim sendikasına üye ilkokul yöneticilerinin "*oldukça önemli*", bir eğitim sendikasına üye olmayan ilkokul yöneticilerinin "*oldukça önemli*" derecede beklmeleri bir eğitim sendikasına üye ilkokul yöneticilerinin eğitimin planlanması, programlanması ve yürütülmesi basamaklarında söz sahibi olmada daha hassas olduklarını göstermektedir.

İlkokul öğretmenlerinin ve yöneticilerinin bütün eğitim sendikalarının tüzüklerinde yeralan "*ortak amaçlar*"ın gerçekleştirilmesini "*çok önemli*" derecede beklmeleri bu amaçları aynı derecede benimsediklerini gösterir. İlkokul öğretmenlerinin ve yöneticilerinin eğitimde çalışan belli bir kesimi içine alan "*zümre*" sendikacılığı yerine, eğitimde çalışan herkesi kapsayan "*kitle*" sendikacılığını benimsemeleri de ilginç bir noktadır.

Eğitim sendikalarının, kadın üyelerinin özelliklerinden doğan ek haklarını alması; üyelerini geliştirmesi; üniversitelerin, demokratik bir yapıya kavuşturulması için çalışması; özürlü üyelerinin hayat şartlarını düzeltmesini ilkokul öğretmenlerinin "*çok önemli*", yöneticilerinin "*oldukça önemli*" derecede

beklemeleri bu konularda ilkokul öğretmenlerinin daha duyarlı olduklarını göstermektedir.

Eğitim sendikalarının, herkesin ana dilde eğitim yapma hakkını savunması ve sağlamlasını ilkokul öğretmenlerinin *"oldukça önemli"* yöneticilerinin *"az önemli"* derecede beklmeleri, bu konuda ilkokul öğretmenleri ve yöneticilerinin farklı düşündüklerini ortaya koyması bakımından önemlidir.

BÖLÜM IV

ÖZET VE ÖNERİLER

Bu bölümde:

- Araştırmanın özeti,
- Eğitim sendikalarına, öğretmen ve yöneticilere ve yeni araştırmacılara yönelik öneriler

ele alındı.

ÖZET

Eğitim sendikası, eğitim sektöründe çalışanların ortak mesleki, sosyal, hukuki, özlük hak ve çıkarlarını korumak ve geliştirmek amacıyla kurulmuş örgüttür. 23. 7. 1995 tarih 4121/4 md ile anayasanın 53. maddesine yapılan ekle, kamu görevlilerinin kurduğu sendikalara kanunla düzenlenmek üzere "*yasallık*" ve "*toplu görüşme*" hakkı verilmiştir. Bu değişiklik eğitim sendikalarını da kapsamaktadır.

1995 yılında 6 eğitim sendikası faaliyet göstermektedir. Diğer örgütler gibi eğitim sendikaları da, temsil ettiklerinin beklentilerini karşıladığı ölçüde devamlılık ve güç kazanır. 1994 - 1995 öğretim yılı verilerine göre M.E.B.'da çalışan 518.428 öğretmen ve yöneticinin %48'i olan 241.609'unu ilkökul öğretmenleri ve yöneticileri oluşturmaktadır. M.E.B.'da çalışan ve eğitim sendikalarının üye yaparak güç kazanmaya çalıştıkları öğretmen ve yöneticilerinin yarısını oluşturan ilkökul öğretmenleri ve yöneticilerinin, eğitim sendikalarından beklentilerinin ne olduğunun bilinmesi önemlidir.

"İlkokul öğretmenlerinin ve yöneticilerinin eğitim sendikalarından beklentileri nelerdir" konulu bu araştırmada:

- İlkokul öğretmenlerinin ve yöneticilerinin eğitim sendikalarından özlüksel, toplumsal, mesleki, sendikal beklentileri;

- İlkokul öğretmenlerinin cinsiyete, meslekteki yıla, sendika üyeliğine göre eğitim sendikalarından özlüksel, toplumsal mesleki, sendikal beklentileri arasında anlamlı bir farklılık olup-olmadığı;

- İlkokul yöneticilerinin cinsiyete, meslekteki yıla, sendika üyeliğine göre eğitim sendikalarından özlüksel, toplumsal, mesleki, sendikal beklentileri arasında anlamlı bir farklılık olup-olmadığı;

- ilkokul öğretmenleri ve yöneticilerinin eğitim sendikalarından özlüksel, toplumsal, mesleki, sendikal beklentileri arasında anlamlı bir farklılık olup-olmadığı;

alt problemler olarak ele alındı.

Araştırmada, Ankara büyük şehir belediyesini oluşturan 8 merkez ilçedeki M.E.B. bağlı 236 resmi ilkokul ve bu ilkokullarda görev yapan 4.867 öğretmen ve yönetici evren olarak alındı. Evrendeki ilkokullar benzeşik ve eşit bir dağılım gösterdiklerinden random (şans) yoluyla 22 ilkokul ve bu ilkokullarda görev yapan tüm öğretmen ve yöneticiler örnekleme seçildi.

Örneklem grubundakilere uygulanmadan önce anket, pilot uygulamadan sonra araştırma alanında uzman öğretim üyelerinin görüş ve önerileri doğrultusunda geliştirildi. Ankette ilkokul öğretmeni ve yöneticilerden 4 soruyla görevleri, cinsiyetleri, meslekteki yılları, sendikaya üyelik durumları, 50 çoktan seçmeli ve 1 açık uçlu soruyla eğitim sendikalarından beklentilerinin önem dereceleri soruldu.

Ankete 465 öğretmen, 67 yönetici olmak üzere toplam 532 denek katıldı. Bunlardan 362 öğretmen 58 yönetici olmak üzere 420 denek anketleri cevapladı.

Ankatle elde edilen veriler çözümlemesinde "*frekans*", "*yüzde*", "*aritmetik ortalama*" ve ortalamalar arası farkın test edilmesinde "*t testi*" kullanıldı. Test ederken manidarlık düzeyi 0.05 olarak seçildi.

Verilerin çözümlenmesi sonucu aşağıdaki bulgular bulundu:

1. **İlkokul yöneticileri ve öğretmenleri bütün eğitim sendikalarının tüzüklerinde yer alan "*ortak amaçlar*"ın gerçekleştirilmesini "*çok önemli*" derecede beklemektedirler.**

2. **İlkokul yöneticileri ve öğretmenleri bir veya birden fazla eğitim sendikalarının tüzüklerinde yer alan "*farklı amaçlar*"dan eğitim sendikalarının, sendika içi demokrasiyi uygulaması ve yaşatması; Türk Milleti'nin bölünmez bütünlüğü bilincini oluşturmaları ve yaşatması; Atatürk ilke ve inkılaplarını benimsemiş ve savunan vatandaşın yetiştirilmesine çalışması; kişilikli ve yaratıcı insanımızın yetiştirilmesine çalışması; milli değerlere bağlı eğitim sisteminin gerçekleştirilmesine çalışması; sendikal hakları gerçekleştirme ve yaşatması; eğitimin planlamasında, programlanmasında, yürütülmesinde, denetiminde, yönetiminde, politikasının oluşturulmasında üyelerinin söz sahibi olmalarını sağlaması; toplumsal meseleler karşısında sendikanın düşüncelerini açıklaması; çağdaş, laik, demokratik eğitim sistemini savunması ve gerçekleşmesine çalışması; eğitim sendikalarının eğitim sektöründe çalışan herkese açık olmasını savunması ve gerçekleştirilmesini "*çok önemli*" derecede beklemektedirler.**

3. **İlkokul yöneticileri eğitim sendikalarının herkesin ana dilde eğitim yapma hakkını savunması ve sağlanması için çalışmasını "*az önemli*" derecede beklemektedirler.**

4. **Kadın ve erkek ilkokul öğretmenlerinin eğitim sendikalarının, kadın üyelerinin özelliklerinden doğan ek haklarını alması ve mesleki faaliyetlerini kolaylaştırması; milli değerlere bağlı eğitim sisteminin gerçekleştirilmesine çalışması;**

meşru ve demokratik bir baskı gücü oluşturmada beklentileri birbirinden farklıdır (p 0.05).

5- Bir eğitim sendikasına üye ve üye olmayan ilköğretmenlerinin eğitim sendikalarının, üyelerinin bakım koşullarını düzeltmesi; kadın üyelerinin mesleki faaliyetlerini kolaylaştırması; milli değerlere bağlı eğitim sisteminin gerçekleştirilmesine çalışması; eğitimin her kademesinin parasız olmasını savunmasında beklentileri birbirinden farklıdır (p 0.05).

6- Kadın ve erkek ilköğretmenlerinin eğitim sendikalarının, bütün üyeleri arasında fark gözetmeksizin amaçlar doğrultusunda birlik ve dayanışmayı sağlaması; üyelerinin mesleğinde ilerlemelerini sağlaması; milli değerlere bağlı eğitim sisteminin gerçekleştirilmesine çalışması; özürlü üyelerinin hayat şartlarını düzeltmesinde beklentileri birbirinden farklıdır (p 0.05).

7. 1-19 ve 20 ve daha fazla yıllık ilköğretmenlerinin eğitim sendikalarının, herkesin ana dilini her alanda kullanmasına, geliştirmesine saygı ve hoşgörüyü yerleştirmesi; üyelerin siyaset yapma hakkı sağlaması; özürlü üyelerinin hayat şartlarını düzeltmesinde beklentileri birbirinden farklıdır (p 0.05).

8- Bir eğitim sendikasına üye ve üye olmayan ilköğretmenlerinin eğitim sendikalarının, eğitimin planlanmasında, programlanmasında, yürütülmesinde üyelerinin söz sahibi olmalarının sağlanmasında beklentileri birbirlerinden farklıdır (p 0.05).

9- İlköğretmenleri ve yöneticilerinin eğitim sendikalarının, herkesin ana dilde eğitim alma hakkını savunması ve sağlaması; kadın üyelerinin özelliklerinden doğan ek hakları alması; üyelerini geliştirmesi; üniversitelerin demokratik bir yapıya kavuşturulması için çalışması; özürlü üyelerinin hayat şartlarının düzeltilmesinde beklentileri birbirinden farklıdır (p 0.05).

ÖNERİLER

Araştırma sonunda verilerden elde edilen sonuçlara dayanılarak eğitim sendikalarına, ilkokul öğretmenleri ve yöneticilerine, yeni araştırmalara yönelik önerilerde bulunuldu.

A. Eğitim Sendikalarına Yönelik

1- Araştırma sonuçlarına göre ilkokul öğretmenleri ve yöneticileri bütün eğitim sendikalarının tüzüklerinde yeralan "*ortak amaçlar*"ın gerçekleştirilmesini "*çok önemli*" derecede beklemektedir. Eğitim sendikaları bundan hareketle "ortak amaçları" gerçekleştirebilmek için birlikte hareket edebilirler. Bu amaçla bir çatı altında etkinliklerinde eşgüdümü sağlamak amacıyla federasyonlaşmaya gidebilirler. Böylece eğitim sendikaları hem kimliklerini kaybetmeyerek muhafaza ederler; hem de ortak amaçların gerçekleştirilmesindeki faaliyetlerinde etkinlik sağlarlar. Anayasada yapılan değişikliğe dayanarak yapılacak yasal düzenlemede, federasyonlaşmaya olanak tanıyacak hükümlerin yer alması için çalışabilirler.

2- Sendikal hakların gerçekleştirilmesi ve yaşatılmasını ilkokul öğretmenleri ve yöneticileri eğitim sendikalarından "*çok önemli*" derecede gerçekleştirmelerini beklemektedirler. Eğitim Sendikaları bu beklentiyi gerçekleştirmek üzere 23.7.1995 tarihinde 4121/4 md. ile anayasnın 53. maddesine yapılan ekle tanınan "*toplula görüşme*" hakkının çıkacak olan ilgili yasada temsil ettiklerinin beklentilerine uygun şekilde yer alması için çalışabilirler.

3- Sendika içi demokrasiyi gerçekleştirmeleri ve yaşatmalarını eğitim sendikalarından ilkokul öğretmenleri ve yöneticileri "*çok önemli*" derecede beklemektedirler. Bu beklentinin gerçekleştirilmesi yönündeki etkinliklere daha fazla önem ve hassasiyet gösterebilir. Her safhada üye olanların ve hatta üye olmayanların da görüşleri alınabilir.

4- Herkesin ana dilde eğitim yapmasını savunması ve sağlanması için çalışılmasını eğitim sendikalarından ilkokul öğretmenleri "*oldukça önemli*" derecede

beklerken, ilkokul yöneticileri *"az önemli"* derecede beklemektedirler. Bu amaçları eğitim sendikaları yeniden gözden geçirebilirler.

5- İlkokul öğretmenleri ve yöneticileri eğitim sendikalarının eğitim sektöründe çalışan herkese açık olmasını *"çok önemli"* derecede beklemektedirler. Eğitim sendikaları da eğitim sektöründe çalışan belli bir kesime yönelik *"zümre"* sendikacılığı yerine; eğitim sektöründe çalışan herkese yönelik *"kitle"* sendikacılığına yönelebilirler, bu doğrultuda değişiklikler yapabilirler.

6- İlkokul öğretmenleri ve yöneticileri eğitim sendikalarından çağdaş, laik, demokratik bir eğitim sisteminin gerçekleştirilmesine çalışmasını *"çok önemli"* derecede beklemektedir. Eğitim sendikaları da bu doğrultuda çalışmalar yapmak ve böylesi çalışmalara destek vermek suretiyle bu beklentiye karşılayabilirler.

7- Sendika içi demokrasiyi gerçekleştirmek amacıyla amaçların belli aralıklarla gözden geçirilmesinde, amaçlar doğrultusunda yapılacak etkinliklerde eğitim sendikaları üyelerinin ve hatta üye olmayanların görüşlerini alabilirler.

8- Kadın öğretmen ve yöneticiler özelliklerinden doğan hakların alınması ve mesleki faaliyetlerinin kolaylaştırılmasında beklentileri yüksektir. Eğitim sendikaları bu doğrultuda çalışmalarına ağırlık verebilirler.

9- İlkokul öğretmenleri ve yöneticilerinin eğitim sendikalarının, Türk Milleti'nin bölünmez bütünlüğü bilincini oluşturması ve yaşatması; Atatürk ilke ve inkılaplarını benimsemiş ve savunan vatandaşların yetiştirilmesine çalışması; milli değerlere bağlı eğitim sisteminin gerçekleştirilmesine çalışılmasını *"çok önemli"* derecede beklemesi Türk Milleti'nin bütünlüğü, Atatürk ilke ve İnkılapları ve milli değerler konusunda duyarlı olduklarını göstermektedir. Eğitim sendikalarının amaçlarının ve etkinliklerinin tespitinde bunlara daha fazla yer ve önem verebilirler.

10- Eğitim sendikaları amaçlarında, etkinliklerinde yöntemlerinde *"kalıplaşmalardan"* sakınabilirler; her zaman sorgulayabilirler. *"daha başka"* *"acaba"*

"neden" ve "niçin" sorularının cevaplarını sendika içi demokrasiyi işleterek ve çevre kurumlarla işbirliğine giderek arayabilirler. Bu doğrultuda stratejiler belirleyebilirler.

B . İlkokul Öğretmenleri ve Yöneticilerine Yönelik

1- Eğitim sektöründe çalışanların ortak mesleki, sosyal, ekonomik özlük hak ve çıkarlarını korumak ve geliştirmek amacıyla kurulmuş eğitim sendikalarına, her türlü iletişim araçlarıyla beklentilerini, eğitim sendikalarının gerekliliği - gereksizliği veya nasıl olması gerektiği konuları dahil olmak üzere sendikayla ilgili görüşlerini, varsa çekincelerini iletebilirler.

2- Bir eğitim sendikasına üye iseler sendikalarının amaçlarını, yöntemlerini, etkinliklerini sorgulayabilirler; *"daha başka" "acaba" "neden" ve "niçin" sorularının cevaplarını arayarak sendikanın olumlu yönde gelişmesine katkıda bulunabilirler.*

3- Sendika gerçekleşmesini bekledikleri demokrasinin gelişmesi için aktif olabilirler varsa engellerin kaldırılmasına çalışarak *"demokratik hak ve ödevleri"* yerine getirebilirler.

C. Yeni Araştırmalara Yönelik

1- Eğitim sendikaları yöneticilerinin üyelerinden ve üye olmayanlardan neler beklediği;

2- Eğitim sendikalarının eğitim politikalarının ne olduğu.

3- Eğitim sendikalarının eğitim çalışanlarının ve eğitimin sorunlarına - çözümlerine yönelik çalışmalarının ne olduğu;

4- Orta öğretim ve yüksek öğretimdeki öğretmen ve yöneticilerin eğitim sendikalarından neler beklediği;

5- Eğitim çalışanlarının örgütlenmesinde etki eden sosyal, ekonomik, kültürel faktörler ve etki dereceleri;

6- Eğitim sendikalarının örgütlenme biçimlerinin eğitimdeki etkililiğe ve verimliliğe olan etkileri;

yeni bir araştırma konusu olarak ele alınabilir.

KAYNAKÇA

AKGÖL Halim

- 1981 Türkiye Öğretmenler Sendikası (65 - 71) Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Ankara: Ankara Üniversitesi.

AKYÜZ, Yahya

- 1980 Öğretmen Örgütlenmesi (Kuruluş, Etkinlikler, Sorunlar) Ankara: Ankara Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Yayınları, No: 86.

AYDIN, Mustafa

- 1988 Eğitim Yönetimi Ankara: Hatipoğlu Yayınevi

BOYACI, Hülya,

- 1994 Öğretmenlerin Mesleki Örgütlenmeye İlgilerinin Düzeyi ve Bu İlgili Düzeylerinin Etkenleri, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Ankara: Hacettepe üniversitesi

BURSALIOĞLU, Ziya

- 1991 Eğitim Yönetiminde Teorisi ve Uygulama, Ankara: Pegem Yayınları, No: 1

ÇELİK, Nuri

- 1984 İş Hukuku Dersleri, İstanbul

DES

- 1992 Demokrat Eğitimciler Sendikası Ana Tüzüğü, Ankara

EĞİTİM-BİR

- 1992 Eğitim-Bir Ana Tüzüğü, Ankara.

EĞİTİM-SEN

- 1995 Eğitim-Sen Tüzüğü, Ankara

GÜLMEZ, Mesut

- 1990 Memurlar ve Sendikal Haklar, Ankara: İmge Yayıncılık, No: 16.

İŞIKLI, Alpaslan

- 1990 Sendikacılık ve Siyaset, Ankara: İmge Kitabevi Yayınları, No: 8.

KAPTAN, Saim

1991 **Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri**, Ankara: Bilim
Yayınevi

KOCAHANOĞLU, Orhan Selim

1991 **Gerekçeli-Açıklamalı Devlet Memurları Kanunu**, İstanbul:
Temel Yayınları, No: 45.

KURT, Ali

1994 **Öğretmenlerin Sendikal Eğilimleri** (Yayınlanmamış Yüksek Lisans
Tezi), Ankara: TODAİE.

MEYDAN, Muceddin

1986 **"Öğretmenlerin Örgütlü Mücadelesi"** ABECE, IX, Aralık: 18.

MIHÇIOĞLU, Cemal

1968 **Türkiye Kamu Sendikaları**, Ankara.

MİLLİYET

1993 **Büyük Larousse "Beklenti" Maddesi**, Ankara: III, 1461.

1994 **Büyük Larousse "Sendika ve Sendikacılık" Maddesi**, Ankara:
XX, 10352.

M.E.B.

1995 **Milli Eğitimle İlgili İstatistiki Bilgiler**, Ankara: Milli Eğitim
Yayınevi.

Ö.E.S.

1994 **Öğretim Elemanları Sendikası Tüzüğü** Ankara.

SEZEN, Nurettin

1993 **Memurların Sendikalaşma Gereği**, Ankara: Hizmet-iş Eğitim
Yayınları.

ŞAYLAN, G., E. OYAL

1968 **"Türkiye'de Memur Sendikaları"** Amme İdaresi Dergisi, I, 2.

TAŞKENT, Savaş

1995 **"Memur Sendikacılığı Dünyada Nasıl?"** Milliyet, 6 Temmuz: 18.

TEM-SEN

1992 **Tem-Sen Tüzüğü**, Ankara

TUNÇOMAĞ, Kenan

1985 **İş Hukuku**, Ankara

TÜRK EĞİTİM-SEN

1992 **Türk Eğitim-Sen Ana Tüzüğü**, Ankara

1995 **T.C. Anayasası,**

Ankara : Seçkin Yayınevi

27.5.1949 tarih ve 7217 Sayılı Resmi Gazetede Yayınlanan Bakanlar Kurulu Kararı.

8.8.1951 tarih ve 5834 Sayılı Kanun; 14.8.1951 tarih ve 7884 Sayılı Resmi Gazete.

10.3.1954 tarih ve 6366 Sayılı Kanun; 19.3.1954 tarih ve 8662 Sayılı Resmi Gazete.

14.6.1989 tarih ve 3581 Sayılı Yazı; 4.7.1989 tarih ve 20215 Sayılı Resmi Gazete.

7.8.1992 tarih ve 21308 Sayılı Resmi Gazetede Yayınlanan "M.E.B. İlköğretim Kurumları Yönetmeliği"

25.11.1992 tarih ve 3845 Sayılı Kanun; 11.12.1992 tarih ve 21432 Mükerrer Sayılı Resmi Gazete.

BAŞBAKANLIK

Personel ve Prensipler Genel Müdürlüğü

Sayı: A.02.0.PPO.0.12-363-7159

15.6.1993

Konu: Memur Sendikaları

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞINA

GENELGE

1993/ 15

5) Hükümetimiz, kamu görevlilerinin sendikal haklarına bu Sözleşmeler çerçevesinde düzenlemeyi amaçlayan hazırlık ve çalışmalarını hızla sürdürmektedir. Ancak, tüm kamu yetkililerinin, bu çalışmaların sonuçlarını beklemeksizin, kamu görevlilerinin sendika kurma, sendikalara üye olma, sendikal etkinliklerde bulunma yolundaki başvuru girişimlerini engellememesi; sendikaların genel kurul yapma, kendilerini ve çalışmalarını tanıtıcı yayınlar çıkarma, çeşitli toplantılar düzenleme, kültürel ve sanatsal etkinliklerde bulunmalarını kısıtlayıp yasaklamaması; sendika yönetici ve üyelerine sendikal çalışmalarını nedeniyle disiplin cezaları uygulanması yoluna gitmemesi; sendikaların kuruluş ve etkinliklerine genel kolluk yetkisini kullanarak müdahale etmemesi; sendikalarla diyalog için, girerek işbirliği yapması, görüş ve önerilerini alması hem Anayasamızda yer alan insan haklarına saygı ve sosyal hukuk devleti ilkelerinin, hem de onayladığımız uluslararası sözleşmeler ile idari ve idari yargı organlarımızca verilen kararların bir gereğidir.

Hükümetçe üzerinde önemle durduğumuz bu konuda, her kademedeki yetkilinin kendilerinden beklenen sorumluluk duygusu ile gerekli ciddizlik ve duyarlılığı göstermesini rica ederim.

Erdal İNÖNÜ

Başbakan Vekili

Ek:2

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

I : B.30.2.GÜN.0.E1.00.01.23.1086

A N K A R A

U :

16.03.1995

İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE
ANKARA

93104358 No'lu Ali Rıza ERDEM, Enstitümüz Eğitim Yönetimi Denetimi, Planlaması ve Ekonomisi Bilim dalı yüksek lisans (Master) programının tez aşamasına kayıtlı öğrencisidir.

Adı geçen öğrencinin Prof.Dr.Saim KAPTAN denetiminde yapmış olduğu "İlkokul Öğretmenlerinin ve yöneticilerinin eğitim sendikalarından beklentileri"konulu tez konusu için araştırma yapması gerekmektedir. Bu konuda yardımcı olunmasını saygılarımla rica ederim.

SALİM ARSLAN
ENSTİTÜ SEKRETERİ

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

Ankara

03.10.1995

BÖLÜM : Kültür

SAYI : B.08.4.MEM.4.06.00.11-070-810

KONU : Araştırma

VALİLİK MAKAMINA

İLGİ: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü "Müdürlüğü'nün 16.3.1995 tarih ve B.30.2.GÜN.O.E1.00.01.23.1086 sayılı yazısı.

Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi Denetimi, Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı yüksek lisans (Master) programı tez aşamasına kayıtlı öğrencilerinden Ali Rıza ~~DEDE~~, Prof.Dr.Saim KAPTAN denetiminde yapmış olduğu "İlkokul Öğretmenlerinin ve yöneticilerinin eğitim sendikalarından beklentileri" konulu tez konulu araştırmayı aşağıda isimleri belirtilen ilkokullarda yapabilmeleri için ilgi yazı izin istenmektedir.

Eğitim-Öğretimin aksatılmaması, Okul Müdürlüklerinin denetim ve gözetiminde olmak kaydıyla, ilgilinin araştırma yapabilmelerinde Müdürlüğümüzce sakınca görülmemektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde, Olurlarınıza arz ederim.

Hakkı ~~GÜNGÖR~~
Milli Eğitim Müdürü

O L U R

.../.../1995

Ertuğrul TAYLAY
Vali Yardımcısı

Vali Adına

ARAŞTIRMA YAPILACAK OLAN İLKOKULLAR:

İhsan Sungu İlkokulu	Malaba İlkokulu	
Milli Müdafı İlkokulu	Mehmet Akif Ersoy İlkokulu	
Necatibay İlkokulu	Yeşilöz İlkokulu	
Alparslan İlkokulu	Bogaziçi İlkokulu	
Arıtepe İlkokulu	Gağdaş İlkokulu	
Ayrancı İlkokulu	Malazgirt İlkokulu	Beştepe Orman İlk
İlhan Garim İlkokulu	Abidinpaşa İlkokulu	Demetevler İlkokul
İnönü İlkokulu	Kartaltepe İlkokulu	Gazi İlkokulu
Balbudak İlkokulu	Ahmet Arıdoğan İlkokulu	Emniyetçiler İlkok

bildirilmesini rica ederim.

Ek:4

SAYIN MESLEKTAŞIM

Kamu çalışanlarının sendikal haklara kavuşturulması güncel ve önemli bir konudur.

Kurulmuş eğitim sendikalarının tüzükleri incelendiğinde 50 çeşit amaç yada işlevin beklentileri karşılamak üzere belirtilmiş oldukları;sendikaların bu amaç ve işlevleri gerçekleştirmeye çalışacakları görülmektedir.

Sizin ,eğitim sendikalarından beklentilerinizi ve bu beklentilerin hangi önem derecesinde olduğunu bir yüksek lisans tezi olarak araştırmak istedim.

Cevaplarınız sadece yukarıdaki amaç için kullanılacaktır.Sonuçların meslektaşlarımız için de yararlı bilgiler olacağına inanıyor,saygılar sunuyorum.Teşekkürlerimle.

Ali Rıza ERDEM

Gazi Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Eğitim Yönetimi :Denetimi,Planlaması ve Ekonomisi
Anabilim Dalı

ADRES

Çağdaş İlkokulu
Mamak/ANKARA
TEL: 368 69 23

GENEL BİLGİLER

A-GÖREVİNİZ

Sınıf Öğretmeni () Müdür () Müdür Yardımcısı ()

B-CİNSİYETİNİZ

Kadın () Erkek ()

C-MESLEKTEKİ YILINIZ

1-19 yıl () 20 ve daha fazla yıl ()

D-BİR EĞİTİM SENDİKASINA ÜYE MİSİNİZ?

Evet () Hayır ()

AÇIKLAMALAR

Ankette ,eğitim sendikalarının beklentileri karşılamak üzere tüzüklerinde belirttikleri amaçlar "*eğitim sendikalarından beklenti*" olarak verilmiştir.Sizden istenen ,eğitim sendikalarından bunlardan herbirini hangi önem derecesinde beklediğinizi belirtmenizdir.Verilen;

4 Çok önemli

3 Oldukça önemli

2 Az önemli

1 Önemsiz

seçeklerinden size uygun gelenin karşısına (x)işareti koyunuz.

Ayrıca anketin sonuna, eğitim sendikalarının tüzüklerindeki amaçlarda yer almayan beklentileriniz -varsa-parantez içerisinde (4) ,(3) ,(2) ,(1) önem derecelerini yazarak belirtiniz.

EĞİTİM SENDİKALARINDAN BEKLENTİLER VE BUNLARIN ÖNEM DERECELERİ

ÖNEM DERECELERİ

SIRA NO	EĞİTİM SENDİKALARINDAN BEKLENTİLER	4	3	2	1
1	Üyelerine daha yeterli ücret sağlaması	()	()	()	()
2	Üyelerinin <i>çalışma</i> koşullarını iyileştirmesi	()	()	()	()
3	Üyelerinin <i>bakım</i> koşullarını düzeltmesi	()	()	()	()
4	Üyelerinin <i>eğitim</i> koşullarını düzeltmesi	()	()	()	()
5	Üyelerinin <i>sağlık</i> koşullarını düzeltmesi	()	()	()	()
6	Bütün üyeleri arasında fark gözetmeksizin amaçlar doğrultusunda birlik ve dayanışmayı sağlaması	()	()	()	()
7	Üyelerine adil ,tarafsız atama ve yer değiştirme hakkından yararlanmalarını sağlaması	()	()	()	()
8	Üyelerinin mesleğinde ilerlemelerini sağlaması	()	()	()	()
9	Üyelerinin <i>ekonomik</i> haklarını koruması ve geliştirmesi	()	()	()	()
10	Üyelerinin <i>akademik</i> haklarını koruması ve geliştirmesi	()	()	()	()
11	Üyelerinin <i>sosyal</i> haklarını koruması ve geliştirmesi	()	()	()	()
12	Üyelerinin <i>hukuksal</i> haklarını koruması ve geliştirmesi	()	()	()	()
13	Üyelerinin <i>kültürel</i> haklarını koruması ve geliştirmesi	()	()	()	()
14	Üyelerinin <i>özlük</i> haklarını koruması ve geliştirmesi	()	()	()	()
15	İşverence mağdur edilen üyelerine <i>maddi</i> yardımlar yapması	()	()	()	()
16	İşverence mağdur edilen üyelerine <i>sosyal</i> yardımlar yapması	()	()	()	()
17	İşverence mağdur edilen üyelerine <i>hukuki</i> yardımlar yapması	()	()	()	()
18	Eğitimin her kademesinde fırsat eşitliğinin sağlanması	()	()	()	()
19	Herkesin ana dilde eğitim yapma hakkını <i>savunması</i>	()	()	()	()
20	Herkesin ana dilde eğitim yapma hakkının sağlanması için çalışması	()	()	()	()
21	İrkçi,soven,asimilasyoncu eğitime karşı mücadele etmesi	()	()	()	()
22	Herkesin anadilini her alanda kullanmasına ,geliştirmesine saygı ve hoşgörüyü yerleştirmesi	()	()	()	()
23	Mesleki yaşamda kadın-erkek eşitliğini sağlaması	()	()	()	()
24	Kadın üyelerinin özelliklerinden doğan <i>ek haklarını</i> alması	()	()	()	()
25	Kadın üyelerinin <i>mesleki faaliyetlerini</i> kolaylaştırması	()	()	()	()
26	Sendika içi demokrasiyi uygulaması ve yaşatması	()	()	()	()
27	Türk milletinin bölünmez bütünlüğü bilincini oluşturmaları ve yaşatması	()	()	()	()
28	Atatürk ilke ve inkılaplarını benimsemiş ve savunan vatandaşın yetiştirilmesine çalışması	()	()	()	()
29	Kişilikli ve yaratıcı insanımızın yetiştirilmesine çalışması	()	()	()	()
30	Üyelerini geliştirmesi	()	()	()	()

31	Milli değerlere bağlı eğitim sisteminin gerçekleştirilmesine çalışması	()	()	()	()
32	Sendikal hakları gerçekleştirme ve yaşatması	()	()	()	()
33	Üniversitelerin <i>özerk</i> bir yapıya kavuşturulması için çalışması	()	()	()	()
34	Üniversitelerin <i>demokratik</i> bir yapıya kavuşturulması için çalışması	()	()	()	()
35	Eğitimin her kademesinin parasız olmasını savunması	()	()	()	()
36	Üyelerine siyaset yapma hakkını sağlaması	()	()	()	()
37	Özürlü üyelerinin hayat şartlarını düzeltmesi	()	()	()	()
38	Meşru ve demokratik baskı gücü oluşturmaları	()	()	()	()
39	Eğitimin <i>planlamasında</i> üyelerinin söz sahibi olmalarını sağlaması	()	()	()	()
40	Eğitimin <i>programlanmasında</i> üyelerinin söz sahibi olmalarını sağlaması	()	()	()	()
41	Eğitimin <i>yürütülmesinde</i> üyelerinin söz sahibi olmalarını sağlaması	()	()	()	()
42	Eğitimin <i>denetiminde</i> üyelerinin söz sahibi olmalarını sağlaması	()	()	()	()
43	Eğitimin <i>yönetiminde</i> üyelerinin söz sahibi olmalarını sağlaması	()	()	()	()
44	Eğitim <i>politikasının oluşturulmasında</i> üyelerinin söz sahibi olmalarını sağlaması	()	()	()	()
45	Toplumsal mesleler karşısında sendikanın düşüncelerini açıklaması	()	()	()	()
46	<i>Çağdaş</i> eğitim sistemini savunması ve gerçekleşmesine çalışması	()	()	()	()
47	<i>Laik</i> eğitim sistemini savunması ve gerçekleşmesine çalışması	()	()	()	()
48	<i>Demokratik</i> eğitim sistemini savunması ve gerçekleşmesine çalışması	()	()	()	()
49	<i>Eğitim sendikalarının</i> eğitim sektöründe çalışan herkese açık olmasını savunması ve gerçekleştirme	()	()	()	()
50	<i>Eğitim sendikalarının</i> sadece eğitimcilere veya belli kademedeki çalışan eğitimcilere açık olmasını savunması ve gerçekleştirme	()	()	()	()

Eğitim sendikalarının tüzüklerinde yer almayan beklentileriniz varsa parantez içerisinde (4),(3),(2),(1) önem derecelerini belirterek lütfen yazınız.
